

FERD

STYRETS ÅRSBERETNING

2014 ble et år med varierende resultater for Ferds forretningsområder. Tre områder oppnådde god absolutt avkastning, men utviklingen i Ferds oljeserviceselskaper og Elopak gjorde at Ferd Capital fikk negativ verdiutvikling. Ferd oppnådde totalt i 2014 en avkastning på ca. 700 millioner kroner eller 2,9 prosent. Ferds verdiutvikling i 2014 var svakere enn aksjemarkedsutviklingen og våre forventninger. I siste fem-årsperiode har Ferds årlige avkastning vært 12,1 prosent, betydelig bedre enn Oslo Børs, men svakere enn verdensindeksen målt i norske kroner (MSCI). Ved utgangen av 2014 var Ferds verdijusterte egenkapital 24,9 milliarder kroner.

2014 ble et år med varierende resultater for Ferds forretningsområder.

I 2014 falt de lange rentene både i Norge og internasjonalt. Lavere aktivitet i olje-næringen var en viktig årsak til at styringsrenten ble redusert i Norge. Norske kroner falt betydelig i verdi, spesielt mot amerikanske dollar men også mot Euro. I underkant av 40 prosent av Ferds investeringer er i norske kroner, 25 prosent i amerikanske dollar og 25 prosent i Euro. Ferd hadde i fjor en valutagevinst på over én milliard kroner. Aksje-markedene i industrilandene hadde generelt en god utvikling i fjor. Det norske markedet hadde imidlertid en oppgang på kun 5 prosent som følge av en nedgang i oljeservice-indeksen på 40 prosent.

I januar 2014 økte Ferd eierandelen i Interwell fra 34 til 58 prosent. På slutten av 2014 kjøpte Ferd Capital 10,1 prosent av seismikkelskapet Petroleum Geo-Services. Ferd Eiendom investerte for ca. 400 millioner kroner i nye eiendommer og eksisterende prosjekter i 2014. Ferd og de fondene Ferd har investert i, gjorde betydelige realisasjoner i 2014. Fra Ferd Spesial Investments og Ferds investeringer i Private Equity fond ble det utbetalt nesten 1,6 milliarder kroner. Ved utgangen av 2014 hadde Ferd AS (morselskapet) tilgjengelig 5,5 milliarder kroner på konsernets lånefasilitet. Fremover vil Ferd derfor ha betydelig kapital tilgjengelig for nye investeringer.

I siste fem-årsperiode har Ferds årlige avkastning vært 12,1 prosent, betydelig bedre enn Oslo Børs, men svakere enn verdensindeksen målt i norske kroner (MSCI).

Fremtidsutsikter

I 2015 er det forventninger om et moderat oppsving i internasjonal økonomi. Utviklingen fremover i verdipapirmarkedene vil blant annet være avhengig av om sentralbankene viderefører den ekspansive pengepolitikken. Den amerikanske sentralbanken reduserer nå likviditetstiltakene, mens europeisk økonomi fremdeles trenger pengepolitiske stimuli. I Norge er det redusert aktivitet i oljesektoren, mens valutasvekkelsen kan føre til høyere vekst for norsk fastlandsøkonomi. I 2015 er det ventet ett til to rentekutt fra Norges Bank. Det er stor usikkerhet om hvor hardt den reduserte aktiviteten i oljesektoren vil ramme norsk økonomi. Gitt dagens prising i aksjemarkedet, spesielt i USA, vil økende inntjening i selskapene være en viktig forutsetning for positiv markedsutvikling.

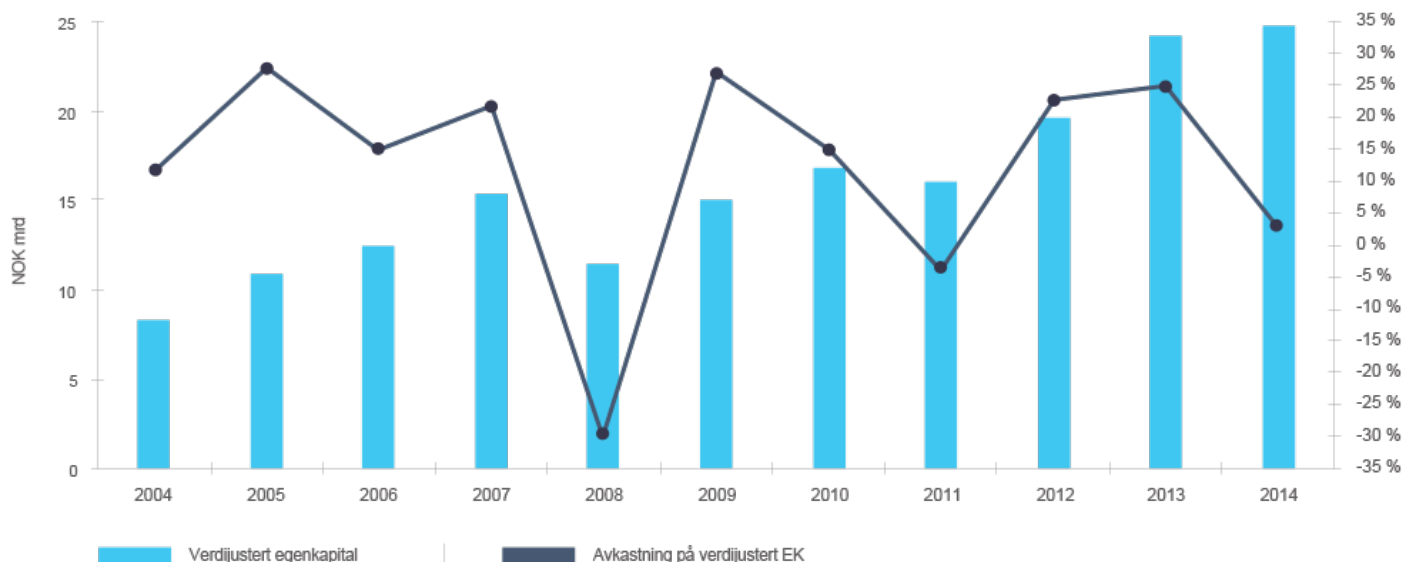
Fortsatt positiv utvikling i den amerikanske økonomien samt videre forbedring i europeisk økonomi, er derfor viktige forutsetninger for at aksjemarkedene fortsatt skal kunne gi god avkastning.

Ferd Capitals investeringer har hittil, med to unntak, blitt gjort i unoterte selskaper. Ferd Capital vil fremover vurdere nye investeringer i både børsnoterte og private selskaper. Ved vurdering av Ferd Capitals investeringsmuligheter er det de selskapsspesifikke forhold som er det avgjørende for om investeringen vurderes som attraktiv eller ikke.

Innen de finansielle investeringene er virksomhetene rettet mot å finne investerings-muligheter som er verdsatt i markedet slik at de har et gunstig avkastningspotensiale med akseptabel risiko.

Konsernets verdijusterte egenkapital

De siste 10 årene har Ferd hatt en avkastning på 18,0 milliarder kroner, tilsvarende en årlig avkastning på 12,6 prosent. Ferds avkastning vurderes i forhold til hvilken absolutt avkastning som er oppnådd over tid, og hvordan dette står i forhold til den risiko som er tatt.

De siste 10 årene har Ferd hatt en avkastning på 18,0 milliarder kroner, tilsvarende en årlig avkastning på 12,6 prosent.

Ferd har en bredt diversifisert portefølje av unoterte og noterte egenkapitalinvesteringer, alternative investeringer og eiendom. Ferd's egenkapitalinvesteringer gir god spredning mellom ulike sektorer, geografi og selskapenes livssyklus. Ferd Capitals portefølje utgjør i underkant av 40 prosent av Ferd's verdijusterte egenkapital.

Enkelte av porteføljeselskapene i Ferd Capital utviklet seg godt i 2014, men verdiutviklingen i Aibel og Elopak var svak. Ferd Invest's nordiske aksjeportefølje hadde en avkastning på 14 prosent, 1 prosentpoeng svakere enn avkastning for referanseindeksen. Ferd Special Investments oppnådde gode absolutte resultater.

Enkelte av porteføljeselskapene i Ferd Capital utviklet seg godt i 2014, men verdiutviklingen i Aibel og Elopak var svak.

Den relative avkastningen for Ferd Hedgefond var tilfredsstillende i 2014. Hedgefond-porteføljen hadde en avkastning på 4 prosent, mens Ferd's eiendomsportefølje oppnådde en avkastning på 15 prosent. Den gode avkastningen for Ferd Eiendom kom som et resultat av både god avkastning på enkeltprosjekter og den generelle markedsutviklingen for eiendom i fjor.

Resultat for Ferd AS

Ferd AS er et investeringsselskap med investeringer i et bredt spekter av aktivaklasser. Ferd AS har kontorer på Lysaker i Bærum kommune. I et investeringsselskap er måling til virkelig verdi sentralt og Ferd presenterer derfor et regnskap som viser virkelig verdi av investeringene, inklusiv Ferd AS' datterselskaper.

Driftsresultatet for Ferd AS ble 584 millioner kroner som er en reduksjon på 4 906 millioner kroner sammenlignet med 2013. I tillegg til forholdene nevnt ovenfor er den viktigste årsaken til resultatet i 2014 svak avkastning fra investeringene i Private Equity fondene.

Netto kontantstrøm for 2014 fordeler seg med -250 millioner kroner fra operasjonelle aktiviteter, - 3 millioner kroner fra investeringsaktiviteter og 350 millioner kroner fra finansieringsaktiviteter.

For øvrige kommentarer knyttet til utviklingen i resultatet vises det til egne avsnitt om forretningsområdene nedenfor.

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter i samsvar med regnskapsloven § 3-3a at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Resultat og kontantstrøm for Ferd (Ferd AS konsern)

Driftsinntektene ble 14,0 milliarder kroner i 2014 tilsvarende som i 2013. I 2013 inntektsførte Ferd 3,0 milliarder kroner knyttet til verdiutviklingen på aksjer og andeler, mens i 2014 utgjorde inntektene 0,6 milliarder kroner på de finansielle investeringene.

Salgsinntektene økte fra 11,0 milliarder kroner i 2013 til 13,1 milliarder kroner i 2014.

Servis omsetning er inkludert for hele 2014, mens i 2013 var omsetningen fra Servi Group med fra august. Elopak hadde driftsinntekter i 2014 på 6,5 milliarder kroner, en økning på 0,5 milliarder kroner fra året før. Økningen skyldes en svakere kronekurs og litt høyere omsetning, Elopaks omsetning er i euro. Mestergruppen hadde økning på 0,2 milliarder kroner i 2014 sammenlignet med året før. I tillegg kommer 0,9 milliarder kroner i omsetning fra Interwell som er konsolidert fra januar 2014.

Ferd er opptatt av innovasjon, og konsernets forskning og utvikling foregår primært i datterselskapene, hvor det i løpet av 2014 er kostnadsført nesten 150 millioner kroner relatert til utvikling. I tillegg kommer en rekke utviklingstiltak som er aktivert som immaterielle eiendeler, totalt mer enn en halv milliard i aktiverte utviklingsutgifter og nye patenter og rettigheter.

Konsernets finansresultat ble 3 millioner kroner mot fjorårets negative finansresultat på -512 millioner kroner. Forbedringen skyldes primært valutaeffekter.

Ferd har normalt lav effektiv skattesats fordi en stor del av resultatene er fra aksjeinntekter. Gevinster på aksjeinvesteringene innenfor fritaksmetoden er ikke skattepliktige for Ferd. I 2014 er det imidlertid realisert mange skattepliktige gevinster, og effektiv skattesats utgjør 34,1 prosent. Skattekostnaden i 2014 utgjør 490 millioner kroner mot en kostnad på 267 millioner kroner året før.

Netto kontantstrøm for 2014 fordeler seg med 928 millioner kroner fra operasjonelle aktiviteter, - 1 389 millioner kroner fra investeringsaktiviteter og 428 millioner kroner fra finansieringsaktiviteter. Den viktigste forklaringen til den positive kontantstrømmen fra finansieringsaktiviteten er opptrekk av gjelden i morselskapet Ferd AS.

Strategi

Den overordnede visjonen for Ferd er å "skape varige verdier og sette tydelige spor".

Ferds forretningsidé innebærer at konsernet skal ha en kombinasjon av investeringer hvor Ferd har eierposisjoner som gir betydelig innflytelse, og finansielle porteføljer som gir en diversifisering for Ferd. Den økonomiske verdien som skal maksimeres over tid, er størrelsen på den verdijusterte egenkapitalen.

Eier og styrets forhold til risiko er et av de viktigste rammevilkårene for virksomheten i Ferd. Det definerer Ferds risikobærende evne, et uttrykk for det maksimale risikonivå vi kan legge opp til i sammensetningen av Ferds totalportefølje. Ferds risikovilje, som angir hvor stor andel av vår risikobærende evne som utnyttes, vil variere over tid basert på tilfang av interessante investeringsmuligheter og vurdering av de generelle markedsforholdene.

Styret vurderer regelmessig Ferds risikokapasitet. Vurderingen av hvordan Ferds kapital er allokeret er en av styrets viktigste oppgaver fordi risiko og avkastning i stor grad bestemmes av hvilke aktiva Ferd investerer i. Allokering av ny kapital eller reallokering av kapital mellom forretningsområdene gir et bevisst forhold til anvendelse av konsernets kapitalbase og risikobærende evne.

Kapitalallokeringen i Ferd skal være kjennetegnet av en høy egenkapitaleksponering og god risikospredning. En god risikospredning styrker Ferds mulighet til å kunne opprettholde egenkapitaleksponeringen, også når andre aktører opplever knapphet på kapital. I tillegg vil vi med god likviditet kunne utvise handlekraft i dårlige tider.

Ferds egenkapitalinvesteringer fremstår som en godt diversifisert portefølje, og verdiutviklingen i sum viser en relativt høy samvariasjon med utviklingen på norske og internasjonale aksjebørser. Ferd Eiendom og Ferd Hedgefond bidrar til å redusere risiko for konsernet, disse investeringene har lavere forventet risiko enn aksjer.

Allokeringen skal være i tråd med eiers vilje og evne til å ta risiko. Dette legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktivaklasser som har høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp løpende ved hjelp av stresstester. Verdifallsrisikoen i starten av 2015 er litt lavere enn gjennomsnittet for 2014 og gjennomsnittlig verdifallsrisiko for de siste 5 årene.

Ferd har som mål å opprettholde en god kredittverdighet som skal sikre handlefrihet og finansiering på kort varsel til en lav finansieringskostnad. Målet er at Ferds hovedbank-forbindelser skal gi Ferd en kredittverdighet tilsvarende "Investment grade". For å skjerme Ferds øvrige egenkapital for risiko finansieres investeringer i Ferd Capital og Ferd Eiendom som separate prosjekter, uten garanti fra Ferd. Både bankene og Ferd har likviditet i fokus. Ferd har alltid

hatt solid margin til de likviditetskrav vi styrer etter internt og de krav vi har forpliktet oss til gjennom låneavtalen på morselskapsnivå. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er også viktig at balansen er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden.

Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at Ferd alltid vil ha en viss andel av egenkapitalen investert i euro, amerikanske dollar og svenske kroner og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering til norske kroner. Dersom eksponeringen i en valuta er vurdert som for høy eller lav, reguleres valutaeksponeringen gjennom å ha lån på morselskapsnivå i den respektive valuta, eller ved bruk av derivater.

Ferd har lite investert i rentebærende papirer. Den renterisiko som oppstår i forbindelse med eventuelle innlån, håndteres av konsernets internbank.

Se for øvrig egen artikkel om strategien til Ferd

Eierstyring og selskapsledelse

Ferd er et relativt stort konsern, med én kontrollerende eier. Styret i Ferd Holding AS har likevel ansvar og myndighet likt det som er tilfelle i selskaper med spredt eierskap.

Ikke alle deler av norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse er like treffende for et familieeiet selskap som Ferd, men Ferd følger anbefalingen der det er relevant og nyttig. Se for øvrig egen artikkel om eierstyring og selskapsledelse. Styret i Ferd Holding hadde syv styremøter i 2014.

Ferd Capital

Ferd Capital baserer seg i liten grad på overordnede makroøkonomiske forventninger. Ved vurdering av Ferd Capitals investeringsmuligheter er det de selskapsspesifikke forhold som er det avgjørende for om investeringen vurderes som attraktiv eller ikke. Ferd Capital kjøpte seg opp til en eierandel på 10,1 prosent i det børsnoterte seismikk- selskapet Petroleum Geo-Services i desember 2014 og ble med dette største eier. Ferd Capital ønsker å bidra aktivt til å utvikle selskapet videre. I januar 2014 økte Capital eierandelen i Interwell fra 34 til 58 prosent.

Ferd Capitals eierandeler i venture virksomheter ble i 2014 solgt til Verdane Capital VIII K/S. Salget medførte at Ferd Capital ikke lenger har investeringer eid direkte av Ferd innenfor venturesegmentet.

Aibel

Aibel er et serviceselskap som jobber innen olje, gass og fornybar energi. Selskapet er et av de største norske serviceselskapene innenfor ingeniørtjenester, bygging, vedlikehold og modifikasjon av installasjoner for oppstrøm olje og gass.

Aibels omsetning var i 2014 på 8 554 millioner kroner, sammenlignet med 12 645 millioner kroner i 2013. EBITDA ble 184 millioner kroner, sammenlignet med 778 millioner kroner i 2013.

I starten av 2014 mottok Aibel signaler fra Statoil om at de ønsket å redusere volumet på rammekontraktene. I tillegg ville det bli reduksjoner eller utsettelse av nye modifikasjonsoppdrag. Et stort fall i oljeprisen gjennom andre halvår forsterket ytterligere utfordringene i markedet.

Aibel opplevde i fjor ca. 25 prosent nedgang i volum på vedlikeholds- og modifikasjonskontraktene sammenlignet med 2013. I markedet for nybygg var det også en vesentlig nedgang, noe som gjorde at 2014 ble et omstillingsår for selskapet. Aibel var et av de første selskapene i bransjen til å justere kapasitet, blant annet ved betydelig reduksjon av innleid personell og egne ansatte. For å bedre selskapets konkurransekraft er det arbeidet både med å øke effektiviteten og redusere kostnadene. Ferd bidro med 50 millioner kroner i ny egenkapital i juli for å styrke Aibels finansielle stilling.

Aibel forventer fortsatt et krevende marked i 2015, på litt lengre sikt forventes et bedre marked. Innen vedlikehold og modifikasjon vil det være et større behov på bakgrunn av aldrende og økende antall plattformer på norsk sokkel. I tillegg vil felt som Johan Sverdrup medføre betydelige investeringer på norsk sokkel i årene som kommer. Aibel fikk i februar 2015 tildelt kontrakten for bygging av dekket til boreplattformen på Johan Sverdrup-feltet.

Ambisjonen fremover er å benytte det utfordrende markedet for å styrke Aibels posisjon som et av de ledende serviceselskapene innen olje og gass på norsk sokkel gjennom å ytterligere forbedre konkurransekraften og posisjonere selskapet for ny vekst.

Elopak

Elopak er en leverandør av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Selskapet er en totalsystemleverandør som utvikler emballaseløsninger for både ferske og aseptiske produkter.

Elopak opererer i utgangspunktet i en mindre syklisk bransje enn mange andre industrier, og burde således ikke oppleve dramatiske volumtap på grunn av endringer i konjunktorene. Innenfor markedet for juice er det likevel grunn til å forvente høyere variasjon i salget av kartonger. Dette er produkter der etterspørselen påvirkes av konsumentenes økonomi og valget mellom juice og konkurrerende produkter.

Elopaks omsetning i 2014 var 6 471 millioner kroner, sammenlignet med 5 967 millioner kroner i 2013. Økningen skyldes høyere gjennomsnittlig eurokurs i 2014 enn i 2013 og litt høyere omsetning. Elopaks omsetning i EUR ble 776 millioner sammenlignet med EUR 769 millioner i 2013.

EBITDA for Elopak ble 612 millioner kroner, mot 651 millioner kroner året før. Den viktigste årsaken til nedgangen er økte kostnader som følge av betydelig satsing på vekstinitiativer.

Elopak investerte i 2013 betydelige beløp i å etablere EloBrick TM (rull-matet aseptisk kartong) som eget forretningssområde, med tilhørende organisasjon og produksjons-fasiliteter. I 2014 har EloBrick-satsningen fortsatt, og utbyggingen av produksjons-kapasiteten er fullført. Den kommersielle utrullingene blant Elopaks kunder pågår nå for fullt. Elopak fortsatte også vekststrategien innen det aseptiske markedet. Den nye aseptiske fyllemaskinen er godkjent som system for juicekunder, og kommersielt salg har begynt.

I 2013 ble det besluttet å oppgradere og utvide produksjonskapasiteten i Canada, produksjonen vil flyttes til nye lokaler i Montreal. Byggingen av den nye fabrikken går hittil som forutsatt. Produksjonen vil flyttes fra midten av 2015, og den nye fabrikken vil nå full produksjonskapasitet i løpet av 2016.

Markedene for Elopaks produkter ventes å være relativt stabile sammenlignet med 2014. Det landet hvor det er størst usikkerhet om den økonomiske og politiske utviklingen i 2015 for Elopaks virksomhet er Russland.

Styret anser Elopak som godt posisjonert til å møte de utfordringene konsernet står overfor. Selskapet vil i 2015 fortsette sin vekststrategi innen det aseptiske segmentet.

Interwell

Interwell er en ledende norsk leverandør av høyteknologisk brønnverktøy til olje- og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel. Interwell har de senere årene økt tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt både i Europa, Midtøsten og USA.

Til tross for at 2014 ble et år med oljeprisfall og kontantstrømutfordringer for oljeselskapene har Interwell hatt nok et år med sterk organisk vekst. Selskapet har hatt en betydelig vekst i både Midtøsten og USA samtidig som mer etablerte regioner har fortsatt med en god utvikling.

Omsetningen til Interwell ble 856 millioner kroner i 2014, en økning på 14 prosent sammenlignet med 2013. EBITDA for Interwell for 2014 ble 315 millioner kroner, en økning på 18 prosent sammenlignet med 2013.

Det er en betydelig usikkerhet i markedet gitt utviklingen i oljeprisen samt oljeselskapenes utfordrende kontantstrømsituasjon. Til tross for dette er Interwell godt posisjonert for ytterligere vekst. Interwell leverer i hovedsak tjenester mot intervensjonsmarkedet som historisk har vært mindre påvirket av syklisiteten innen oljeservicemarkedet, og selskapets tjenester og produkter er med på å forbedre oljeselskapenes kontantstrøm. Selskapet har fått en internasjonal diversifisering og har dermed begrenset eksponering dersom en region skulle ha en svak utvikling.

Interwell ønsker å være teknologiledende innen sin nisje, og det vil være et stort fokus på kontinuerlig teknologiutvikling i årene fremover. I dagens marked vil det være kritisk for Interwell at teknologiutvikling er med på å ytterligere hjelpe oljeselskapene med å øke inntekter samt redusere kostnader.

TeleComputing

TeleComputing er en ledende tilbyder av komplette IT-tjenester til nordiske små og mellomstore kunder.

TeleComputing oppnådde en EBITDA på 224 millioner kroner i 2014 som er litt bedre enn året før. TeleComputings omsetning økte med 5 prosent i 2014, en veksttakt som er høyere enn markedet, men lavere enn selskapets langsiktige mål. Etter at også konsulentvirksomheten i TeleComputing opplevde økt etterspørsel i andre halvår 2014, er selskapet nå i en situasjon der samtlige forretningsområder økte omsetningen sammenlignet med 2013.

I 2014 har TeleComputing klart å fornye mange viktige kontrakter, samtidig som mange nye kunder har kommet til. Dette resulterer i en ordrebok som ved utgangen av 2014, er høyere enn noen gang tidligere. TeleComputing har som

ambisjon å ha bransjeledende marginer; dette ble oppnådd også i 2014. Spesielt i Sverige er utviklingen positiv, der begge forretningsområdene har økt marginene.

Virksomhetene innen IT-drift ventes å ha god vekst også fremover, understøttet av en rekordhøy ordrebok. Selskapet er i det skandinaviske markedet unikt posisjonert til å hjelpe kundene til å dra fordeler av skybaserte IT-tjenester.

Mestergruppen

Mestergruppen er en ledende faghandelskjede for byggematerialer til den profesjonelle delen av markedet.

Byggevareromsetningen for Mestergruppen i 2014 var 2 698 millioner kroner, hvilket tilsvarer en økning på ca. 5 prosent sammenlignet med 2013. I 2014 har Mestergruppen fokusert på å forenkle og effektivisere organisasjonen.

Det er usikkerhet knyttet til markedsutviklingen for 2015. På mellomlang sikt forventes det at bransjen i gjennomsnitt vokser med den historiske trenden. Byggevarerbransjen i Norge er konkurranse- og konjunkturutsatt og består av mange aktører. Mestergruppen skal fortsette å jobbe målrettet for å skape lønnsom vekst gjennom økt volum, samt mer effektiv drift og vareflyt gjennom hele verdikjeden. Ambisjonen til Mestergruppen er å styrke posisjonen som kostnadsledende i bransjen.

Swix Sport

Swix Sport utvikler, produserer og markedsfører produkter til sport og aktiv fritid markedet i Norge og internasjonalt.

Omsetningen økte fra 757 millioner kroner i 2013 til 813 millioner kroner i 2014. Etter at Swix overtok eget salg og distribusjon i det svenske markedet i 2013, har salget i Sverige vært meget bra, og resultatene fra virksomheten er sterke i 2014. I 2014 har Swix ca. 50 prosent av omsetningen utenfor Norge. Swix' virksomhet er organisert i to hoveddeler, Sport (Swix og Toko) og Outdoor (Ulvang og Lundhags) for å tydeliggjøre satsingen på outdoorsegmentet. Swix Sport fikk en EBITDA på 58 millioner kroner i 2014 mot 71 millioner kroner året før. Hovedårsaken til nedgangen var høyere driftskostnader enn året før, blant annet på grunn av kronesvekkelsen.

Helse- og naturopplevelsetrenden gir fortsatt gode vekstvilkår for sportsindustrien og Swix Sport. Gjennom økt fokus på outdoorsegmentet via Lundhags og Ulvang er målsetningen å jevne ut omsetningen over sesongene, samtidig som Swix skal opprett-holde sin posisjon som verdensledende innen deres segmenter innenfor vintersport.

Sportsmarkedet vil fortsatt preges av høy konkurranse der evnen til kontinuerlig innovasjon og effektiv distribusjon er sentralt for å ta markedsandeler.

Servi Group

Servi utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindere og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.

I 2014 hadde Servi Group en rekordhøy omsetning på 883 millioner kroner sammenlignet med 855 millioner kroner i 2013, primært drevet av fortsatt høy aktivitet innenfor marine og offshore segmentet.

EBITDA for 2014 endte på 113 millioner kroner, sammenlignet med 76 millioner kroner året før. Uten engangsposter var resultatet til Servi i 2014 omtrent på nivå med 2013.

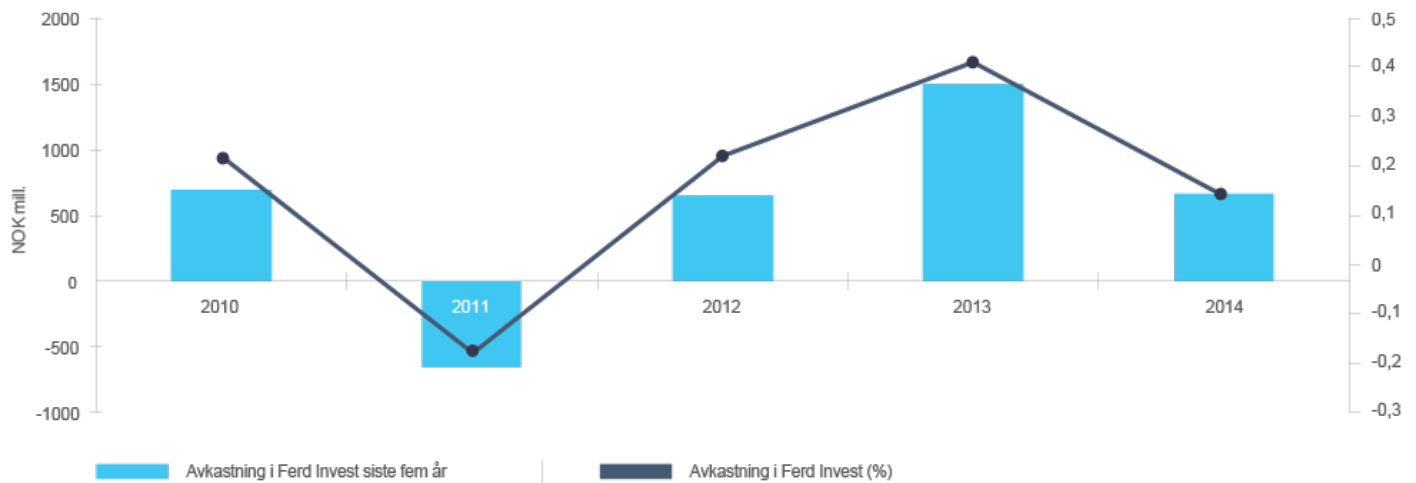
Servi er godt posisjonert for videre organisk vekst, men i 2015 er det forventet en svakere etterspørsel fra oljeindustrien. Innenfor øvrige segmenter opplever selskapet solid ordreinngang fra de største kundene og fortsatt positiv utvikling. Selskapet har etablert en ny organisasjon i Houston som har gitt et bedre utgangspunkt for å tiltrekke nye kunder i det amerikanske markedet. I tillegg vil det gi Servi en mulighet til å følge eksisterende kunder i Norge inn i det amerikanske markedet.

Servis mål er å være markedsleder og den foretrukne hydraulikkpartneren. For å opprettholde denne posisjonen er nærhet til kundene samt kontinuerlig teknologi og tjenesteutvikling viktig.

Ferd Invest

Ferd Invest investerer i børsnoterte nordiske aksjeselskaper. Ambisjonen er å oppnå en avkastning som er høyere enn en nordisk aksjeindeks. Investeringssteamet fokuserer ikke på allokeringer mellom land og sektorer eller innholdet i referanseindeksen.

Ferd Invest fikk et driftsresultat på 657 millioner kroner i 2014 mot et driftsresultat på 1 471 millioner kroner året før. 2014 ble nok et år med positiv avkastning på de nordiske børsene. Oppgangen var svakere enn i 2013, men de nordiske børsene steg med mellom 21 prosent i Danmark og 5 prosent i Norge i lokal valuta. Målt i norske kroner ble oppgangen enda kraftigere i 2014.

Markedsverdien til Ferd Invests portefølje steg i løpet av 2014 med 13,9 prosent, noe som var 1,3 prosentpoeng mindre enn Invests referanseindeks. Invests beste investeringer i 2014 var Outokumpu, Autoliv, Kone og Novo Nordisk. De svakeste investeringene var i energisektoren og blant selskaper med eksponering mot russisk økonomi.

Ved utgangen av 2014 hadde porteføljen en markedsverdi på 5,2 milliarder kroner. Investeringene er fordelt på de tre skandinaviske børsene, i tillegg til Helsinki børsen. De største investeringene ved årsskiftet var Opera Software, Autoliv, Kone OY, Assa Abloy og Hexagon. Disse investeringene utgjorde ca. 40 prosent av porteføljen ved årsskiftet.

Ferd Hedgefond

Målet med hedgefondporteføljen i Ferd er å oppnå tilfredsstillende risikojustert avkastning over tid, både sammenlignet med markedet og i absolutt forstand. I sammensetningen av porteføljen er det viktig å velge fond der avkastningen i liten grad er avhengig av de samme risikofaktorene, slik at man oppnår god risikospredning.

For å bidra til risikospredning for Ferds samlede portefølje har hedgefondporteføljen normalt et lavt innslag av fond med sterk eksponering mot aksjemarkedet.

For 2014 endte porteføljen opp 3,5 prosent, 0,4 prosentpoeng foran referanseindeksen som porteføljen måles mot. Avkastningen ble 103 millioner kroner. Ved utgangen av 2014 hadde porteføljen en markedsverdi på 2,9 milliarder kroner.

I 2013 var det moderate endringer i porteføljen, mens 2014 ble et aktivt år med mange tilpasninger. Ferd Hedgefond har gjennom året arbeidet med å konsentrere porteføljen ved å redusere antall fond. Antall fond har blitt redusert fra 26 til 20, og konsentrasjonen blant de ti største posisjonene har også økt i løpet av året.

Målsetningen er fremdeles å ha en godt diversifisert portefølje, men hvor Ferd Hedgefond skal få høyere uttelling for gode valg av forvaltere.

Ferd Special Investments

Investeringsmandatet for "Special Investments" ble opprettet våren 2010 og ble et eget forretningsområde høsten 2012. Siktemålet er å utnytte investeringsmuligheter som Ferd har de rette forutsetningene både for å vurdere og å eie, men som faller utenfor konsernets øvrige mandater.

Fellesnevneren er finansielle investeringer med et godt forhold mellom avkastnings-potensial og risiko. Det legges vekt på å identifisere en god nedsidebeskyttelse. Hittil har dette vært mulig i annenhåndsmarkedet for hedgefond, der ubalanser mellom antall kjøpere og selgere av slike fondsandeler har gitt Ferd anledning til å handle til under antatt verdi.

I 2014 var avkastningen 225 millioner kroner, som tilsvarer ca. 10 prosent.

Porteføljen hadde god avkastning i 2014, hovedsakelig som følge av utbetalinger fra fondene i porteføljen. Ved årsslutt var porteføljen verdsatt til 2,3 milliarder kroner.

Ferd Eiendom

2014 ble et godt år for Ferd Eiendom. Ferd Eiendoms driftsresultat ble 254 millioner kroner, sammenlignet med 80 millioner kroner i 2013. Markedsutviklingen for aktiva-klassen eiendom var god i 2014, blant annet på grunn av ytterligere rentenedganger og mer utlånsvillige banker. Hovedårsakene til resultatet i 2014 var god avkastning på et utviklingsprosjekt på Lysaker utenfor Oslo og utviklingen for Ferd Eiendoms to europeiske eiendomsfond.

Ferd Eiendoms verdijusterte egenkapital ble målt til 1,9 milliarder kroner ved årsskiftet og avkastningen på porteføljen ble 15 prosent i 2014.

Tiedemannsbyen omfatter totalt rundt 1 200 leiligheter, og prosjektet skal gjennomføres over en periode på ti til femten år. Hvorav de første ca. 600 leilighetene oppføres av Tiedemannsbyen DA, mens de neste 320 av Tiedemannsfabrikken AS. Tiedemannsfabrikken AS eies 50/50 av Ferd Eiendom og Selvaag Bolig, samarbeidet med Selvaag Bolig startet i 2014.

Ferd Eiendom har i 2014 hatt et kontorbygg under bygging for Aibel i Bergen. Bygget ferdigstilles første halvår 2015 og ble i februar 2015 besluttet lagt ut for salg.

Vi tror utleiemarkedet vil bli mer krevende i 2015 og da særlig i områder med høy eksponering mot oljerelatert virksomhet. For leieprisene tror vi på en flat utvikling i sentrale strøk og svak nedgang i prisene i randsonene.

2014 ble et meget godt år for boligmarkedet med høy prisvekst, særlig i de store byene. Selv om igangsettingen av nye boliger øker og arbeidsledigheten forventes å stige noe, tror vi boligmarkedet fortsatt vil dra nytte av nokså stabile utsikter for norsk økonomi og lave renter.

Ferd Sosiale Entreprenører

Ferd Sosiale Entreprenører (FSE) investerer i sosiale entreprenører som reflekterer Ferds visjon om å skape varige verdier og sette tydelige spor.

FSE har valgt en fokusert strategi for hva som inngår i definisjonen sosialt entreprenørskap. De sosiale entreprenørene må bidra til å løse et samfunnsproblem samtidig som det må være sannsynlig at de vil oppnå økonomisk selvstendighet i løpet av en 3 til 6 års periode. FSE støtter hovedsakelig sosiale entreprenører som arbeider for barn og unge.

Styret i Ferd Holding AS har satt av inntil 25 millioner kroner årlig til arbeidet med sosialt entreprenørskap. I tillegg bidrar ansatte fra Ferds andre forretningsområder og datterselskaper med kompetanse i form av dedikert tid til styrearbeid og annen oppfølging av de sosiale entreprenørene.

Sosialt entreprenørskap er et område i sterk vekst internasjonalt og med en stadig økende interesse i Norge. FSE opplever stor pågang fra andre aktører som ønsker å lære av deres erfaringer og samarbeide om mulige prosjekter. FSE har valgt å prioritere miljøer og personer der de mener det er et stort potensiale for en positiv utvikling for sosialt entreprenørskap.

Helse, miljø, sikkerhet og likestilling

De siste årene har vi sett økende vektlegging av miljømessige forhold i de industrialiserte land. Ingen av Ferds virksomheter har utslipp som krever konsesjon og utslippskontroller. Ferd er opptatt av at selskapene vi eier skal drive bærekraftig og være miljøbevisste.

I fjor fortsatte Elopaks satsning på miljø. Som et ledd i målsetningen om å erstatte alle ikke-fornybare råmaterialer med fornybare alternativ, lanserte Elopak i desember 2014 en ny forpakning basert på fornybar polyethylene i coating materiale og skrukork. Dette er en milepæl i arbeidet med å redusere det miljømessige fotavtrykket og et stort skritt i retning av å gjøre forpakningen 100 prosent fornybar. I tillegg har Elopak iverksatt flere tiltak for å forbedre energieffektiviteten i produksjonen samt innfasingen av en strategi om kjøp av miljøvennlig energi. Øvrige selskaper i konsernet tilstreber å begrense påvirkning av det ytre miljøet i så stor grad som økonomisk forsvarlig, med kildesortering av avfall og forsvarlig håndtering av spesialavfall som oppstår i produksjonsprosessene.

Ved utgangen av 2014 hadde Ferd konsernet 4 578 ansatte, inklusiv de ansatte i Aibel var antall ansatte 9 746 i 2014. Kvinneandelen i Ferd konsernet var på 27 prosent. I Ferd konsernet var sykefraværet i 2014 på 3,5 prosent. Arbeidsmiljøet i Ferd AS anses som godt. Ved utgangen av 2014 hadde Ferd AS 38 ansatte, 23 menn og 15 kvinner. Styret i Ferd AS består av en kvinne og fire menn. Det har i løpet av året ikke forekommet eller blitt rapportert alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i Ferd AS. I konsernet har det ikke forekommet noen ulykker med dødelig utfall, men enkelte mindre arbeidsulykker som har medført arbeidsfravær av kortere lengde har forekommet.

Selskapets policy er å likebehandle kvinner og menn. Dette skjer gjennom lik lønn for likt arbeid og at det ved nyansettelse vektlegges kompetanse, erfaring og forutsetninger for å dekke de krav stillingen krever. Selskapet bestreber seg på å være en attraktiv arbeidsgiver for alle ansatte, uansett kjønn, funksjonsevne, religion, livssyn, etnisitet og nasjonal opprinnelse.

Resultatdisponering

Av årets totalresultat på 534 millioner kroner foreslås 20 millioner kroner avgitt som konsernbidrag, og 514 millioner kroner overføres til annen egenkapital.

Bærum 24. april 2015

I styret for Ferd AS

Johan H. Andresen
Styrets leder

John Giverholt
Styremedlem

Tom Erik Myrland
Styremedlem

Erik Rosness
Styremedlem

Gry Skorpen
Styremedlem

REGNSKAP
FERD AS

Resultatregnskap 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1 000	Note	2014	2013
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer	4	950 834	268 421
Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	4	-1 616 359	4 787 712
Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	4	1 375 630	590 490
Andre inntekter	17	26 684	20 852
Driftsinntekter	3	736 789	5 667 474
Lønnskostnader	9,15	74 415	101 312
Av- og nedskrivninger	12	1 554	1 891
Andre driftskostnader	10,11	77 046	74 455
Driftskostnader	3	153 015	177 658
Driftsresultat	3	583 775	5 489 816
Renteinntekter	17	5 587	76 117
Rentekostnader	17	- 4 119	- 18 155
Netto andre finansposter		202 249	- 382 967
Netto finansresultat		203 717	- 325 005
Resultat før skattekostnad		787 492	5 164 811
Skattekostnad	8	252 727	178 473
ÅRSRESULTAT		534 765	4 986 338

Totalresultat

Beløp i NOK 1 000		2014	2013
ÅRSRESULTAT		534 765	4 986 338
Andre inntekter og kostnader som ikke reklassifiseres til resultat senere:			
Estimatavvik pensjoner	15	- 1 190	9 590
Skatt på estimatavvik pensjoner	8	321	- 2 685
TOTALRESULTAT		533 896	4 993 244

Balanse pr. 31. desember

Beløp i NOK 1 000

Note 2014 2013

EIENDELER

Anleggsmidler

Varige driftsmidler	12	10 103	8 082
Investeringer i datterselskaper	3,5,7	10 824 395	11 403 639
Andre fordringer	5	841	42 663
Sum anleggsmidler		10 835 339	11 454 384

Omløpsmidler

Kortsiktige fordringer på foretak i samme konsern	5,17	724 687	66 907
Andre kortsiktige fordringer	5	800 849	157 821
Noterte aksjer og andeler	3,5	6 622 552	5 241 213
Unoterte aksjer og andeler	3,5,7	2 215 184	2 922 904
Hedgefond	3,5	4 629 081	4 361 911
Renteinvesteringer	3,5		13 205
Bankinnskudd	3,5,13	371 542	274 870
Sum omløpsmidler		15 363 895	13 038 830
SUM EIENDELER	3	26 199 234	24 493 214

EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Aksjekapital	14	183 268	183 268
Overkurs		3 057 406	3 057 406
Annen innskutt egenkapital		809 905	809 905
Annen egenkapital		20 429 371	20 065 622
Sum egenkapital		24 479 949	24 116 201

Langsiktig gjeld

Pensjonsforpliktelser	15	24 659	20 579
Utsatt skatt	8	223 128	128 054
Sum langsiktig gjeld		247 788	148 633

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig rentebærende gjeld	5,16	483 025	
Leverandørgjeld	5	1 611	1 891
Betalbar skatt	8	46 341	32 228
Offentlige avgifter	5	6 926	8 757
Gjeld til foretak i samme konsern	5,17	909 732	83 064
Annen kortsiktig gjeld	5	23 862	102 441
Sum kortsiktig gjeld		1 471 498	228 381
Sum gjeld		1 719 286	377 014
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		26 199 234	24 493 214

Oppstilling over endring i egenkapitalen

2013

Beløp i NOK 1 000	Aksjekapital (se note 14)	Overkurs egenkapital	Annen innskutt egenkapital	Sum innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2013	183 268	3 057 406	809 905	4 050 579	15 792 234	15 792 234	19 842 813
Totalresultat 2013					4 993 244	4 993 244	4 993 244
Eiertransaksjoner							
Utbetalt tilleggsutbytte *)					- 700 000	- 700 000	- 700 000
Egenkapitaleffekt av fusjon (se note 19)					- 19 856	- 19 856	- 19 856
Totalt eiertransaksjoner					- 719 856	- 719 856	- 719 856
Egenkapital 31.12.2013	183 268	3 057 406	809 905	4 050 579	20 065 622	20 065 622	24 116 201

*) Ferd AS har i desember 2013 delt ut et tilleggsutbytte til Ferd Holding AS. Utbyttet er i sin helhet benyttet til oppgjør av et mellomværende mellom selskapene.

2014

Beløp i NOK 1 000	Aksjekapital (se note 14)	Overkurs egenkapital	Annen innskutt egenkapital	Sum innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2014	183 268	3 057 406	809 905	4 050 579	20 065 622	20 065 622	24 116 201
Totalresultat 2014					533 896	533 896	533 896
Eiertransaksjoner							
Foreslått avgitt konsernbidrag					- 20 148	- 20 148	- 20 148
Utbetalt tilleggsutbytte *)					- 150 000	- 150 000	- 150 000
Totalt eiertransaksjoner					- 170 148	- 170 148	- 170 148
Egenkapital 31.12.2014	183 268	3 057 406	809 905	4 050 579	20 429 370	20 429 370	24 479 949

*) Ferd AS har i mai 2014 delt ut et tilleggsutbytte til Ferd Holding AS. Utbyttet er i sin helhet benyttet til oppgjør av et mellomværende mellom selskapene.

Kontantstrømoppstilling 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1 000	Note	2014	2013
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat før skattekostnad		787 492	5 164 811
Betalt skatt	8	- 30 535	
Avskrivninger og nedskrivninger	12	1 554	1 891
Tap og gevinster på verdipapirer, netto	4	-1 375 630	- 680 683
Urealiserte verdiendringer på verdipapirer, netto	4	1 642 393	-4 440 791
Nyinvesteringer i aksjer i datterselskaper	5	- 618 552	- 319 663
Netto investering i verdipapirer	5	717 104	2 429 094
Tap og gevinster ved salg av varige driftsmidler, netto		- 261	35
Endring i andre ikke-likvide poster		8 112	- 32 010
Endring i andre fordringer		-1 234 882	- 4 352
Endring i annen kortsiktig gjeld		- 146 809	- 196 315
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		- 250 014	1 922 017
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		1 391	1 624
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	12	- 4 705	- 1 684
Endring i langsiktig utlån			675 967
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		- 3 314	675 907
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Endring i rentebærende gjeld	16	500 000	-2 510 595
Utbetalt utbytte		- 150 000	- 726 875
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		350 000	-3 237 470
Innfusjonert bankinnskudd			
	19	0	3 389
Endring i bankinnskudd		96 672	- 636 158
Bankinnskudd 01.01		274 870	911 028
Bankinnskudd 31.12	13	371 542	274 870

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Generell informasjon

Ferd AS er et norsk familieeid investeringsforetak med hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker. Selskapet utøver langsiktig og aktivt eierskap i sterke selskaper med internasjonalt potensial, og finansiell virksomhet gjennom investeringer i et bredt spekter av aktivaklasser.

Ferd er eiet av Johan H. Andresen med familie. Andresen er styrets leder.

Selskapets regnskaper for 2014 ble vedtatt av styret 24. april 2015.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger selskapsregnskapet i samsvar med Regnskapslovens § 3-9 og Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder.

Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av selskapsregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Investeringer i datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der morselskapet Ferd AS direkte eller indirekte har kontroll. Ferd har "kontroll" over en investering dersom Ferd har beslutningsmakt over foretaket som det er investert i, er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra foretaket, og samtidig har mulighet til å bruke denne beslutningsmakt over foretaket til å påvirke den variable avkastningen.

Datterselskaper klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på datterselskapene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av datterselskaper føres som netto driftsinntekt i resultatet.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er selskaper der Ferd har betydelig, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse innebærer at Ferd tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der Ferd har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på investeringene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av investeringene føres som netto driftsinntekt i resultatet.

Salgsinntekter

Selskapets salgsinntekter stammer i hovedsak fra levering av tjenester til andre selskaper i samme konsern og andre nærstående parter. Inntekter ved tjenestesalg regnskapsføres etter hvert som tjenesten utføres, så fremt fremdrift i leveransen og tilhørende inntekter og kostnader kan måles pålitelig.

Salgsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget og presenteres netto etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter. Salgsinntekter presenteres som andre inntekter i resultatet.

Omregning av utenlandsk valuta

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til Ferd AS. Transaksjoner i utenlandsk valuta i innregnes og måles i NOK på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til NOK basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatet.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferd's balanse og er av vesentlig betydning for selskapets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktmessige forpliktelser og rettigheter. Alle finansielle instrumenter henføres til en av følgende kategorier, i samsvar med IAS 39, ved første gangs innregning:

- 1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi og endringer i verdi inngår i resultatet
- 2) Utlån og fordringer
- 3) Finansielle forpliktelser

Finansielle instrumenter klassifiseres som eiet for handelsformål og inngår i kategori 1 dersom de primært er anskaffet for å oppnå fortjeneste fra kortsiktige kurssvingninger. Derivater klassifiseres til handelsformål og som omløpsmidler. Balanseført verdi av rentederivater balanseføres som Renteinvesteringer.

Klassifisering av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet i samsvar med IAS 39 kan også gjøres i henhold til "virkelig verdi opsjonen" i IAS 28.18. Instrumentet må ved førstegangs innregning vurderes til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet og tilfredsstillende visse kriterier. Det sentrale grunnlag for anvendelse av "virkelig verdi opsjonen" er at en gruppe finansielle eiendeler og forpliktelser forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at ledelsen vurderer inntjeningen etter samme prinsipp.

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien eiet til handelsformål og som ikke vurderes til "virkelig verdi over resultatet" er klassifisert som andre forpliktelser. Leverandørgjeld og andre forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom gjelden forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen. Gjeld som har oppstått ved bruk av Ferd's lånefasilitet presenteres som langsiktig gjeld dersom Ferd både har mulighet til og intensjon om å rullere gjelden mer enn 12 måneder.

Innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen selskapet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når selskapet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter til "virkelig verdi over resultatet" innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder. Verdiendringer innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, fratrukket eventuelt verdifall. Avsetning for verdifall gjøres for faktiske og mulige tap på krav. Ferd gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimater for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene. Tap ved verdifall på utlån og fordringer innregnes i resultatet.

Finansielle forpliktelser klassifisert som andre forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytteinntekter innregnes når selskapet har juridisk krav på utbyttet. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter i resultatet.

Finansielle derivater og sikring

Ferd benytter finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Derivatene blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring i selskapsregnskapet.

Skatter

Skattekostnaden i resultatet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot Andre inntekter og kostnader i oppstillingen av totalresultatet (OCI) er også ført mot totalresultatet. Skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Betalbar skatt for perioden beregnes basert på skattegrunnlaget, som avviker fra Resultat før skatt på grunn av resultatposter som kommer til inntekt eller fradrag i en annen periode (midlertidige forskjeller) eller resultatposter som aldri kommer til beskatning (permanente forskjeller).

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring på balansedagen.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser, og selskapet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp skatteforpliktelsen netto.

Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmiddelet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte selskapet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmiddelet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Ved vurdering av verdifall, beregnes eller estimeres først eiendelens gjenvinnbare beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet.

Dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, resultatføres differansen som nedskrivning. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Leieavtaler

Leieavtaler behandles enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler basert på det reelle innholdet i avtalene. Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap blir overført til leietaker, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Ferd AS har for tiden kun leieavtaler klassifisert som operasjonelle.

Leievederlaget i operasjonelle leieavtaler resultatføres løpende og klassifiseres som andre driftskostnader.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter. Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

Pensjonskostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser

Ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Selskapets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen beregnes av aktuar og er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i innværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Den delen av periodens netto pensjonskostnad som består av årets pensjonsopptjening, avkortning og oppgjør av pensjonsordninger, planendringer samt periodisert arbeidsgiveravgift, inkluderes i lønnskostnader i den perioden den ansatte har jobbet og dermed opptjent pensjonsrettighetene, mens netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene, resultatføres som finanskostnader i samme periode. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de er identifisert.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når selskapet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes framtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Innskuddsbaserte ordninger

Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Avsetninger

Selskapet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi dersom effekten av diskontering er vesentlig.

Utbytte

Utbytte og utdeling av konsernbidrag som foreslås av styret, klassifiseres som kortsiktig gjeld i regnskapet, i samsvar med unntaksregelen i "Forskrift om forenklet regnskapsstandard" § 3-1, 1. ledd nr 4, gitt i medhold av Regnskapslovens § 3-9.

Driftssegmenter

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i selskapets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis den ordinære driften, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående parter. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Nye regnskapsstandarter etter IFRS

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Committee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2014:

IFRS 10 Konsernregnskap

IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering – foretak med særskilt formål.

Implementeringen av IFRS 10 påvirker ikke selskapsregnskapet til Ferd AS.

IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i selskaper som konsolideres, og selskaper som ikke konsolideres, men som foretaket er involvert i. IFRS 12 forener opplysningskravene for datterselskaper, felles kontrollerte virksomheter, tilknyttede foretak og ikke-konsoliderte strukturerte enheter, og samler kravene i én regnskapsstandard.

Ferd har tatt i bruk IFRS 12, men det har ingen vesentlige konsekvenser for selskapsregnskapet til Ferd AS.

Nye og reviderte standarder som ikke er tatt i bruk av Ferd:

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase omhandler klassifikasjons- og målereglene. Klassifikasjons- og målereglene for finansielle forpliktelser i IAS 39 videreføres i all hovedsak. Bruk av amortisert kost og virkelig verdi videreføres som grunnlag for måling. Konkrete definerte instrumenter får krav om måling til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført mot utvidet resultat. Alle øvrige instrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Fase 2 omhandler nedskrivning av finansielle instrumenter, og med endringene følger en vridning fra å gjøre avsetninger for påløpte tap til forventede tap. Med den nye standarden er det altså ikke lenger behov for en konkret tapshendelse for at det skal gjøres avsetning for kredittap. Det skal gjøre avsetninger for estimerte tap og endringer i disse estimatene skal også løpende resultatføres. Endringen vil særlig ha konsekvenser for banker og utlånsvirksomheter, men også Ferd-konsernet, som har betydelige fordringer fra salg av varer og tjenester forventes berørt til en viss grad.

Fase 3 omhandler sikringsbokføring, og reglene i IFRS 9 er betydelig mer fleksible enn i IAS 39. Flere typer instrumenter kvalifiserer som sikringsinstrumenter, flere typer risiki kan sikres, og ikke minst er de strenge effektivitetskravene i IAS 39 lempet på. I stedet for å teste effektiviteten er det i IFRS 9 innført et prinsipp om en kvalitativ økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument, sikringsobjekt og risiko. Til gjengjeld er det innført flere notekrav knyttet til foretakets sikringsstrategi.

Implementeringsdato for IFRS 9 er satt for regnskaper som starter 1.1.2018, men EU har ikke godkjent bruk av standarden ennå. Ferd avventer foreløpig IFRS 9, men vil anvende IFRS 9 når den blir pliktig.

IFRS 15 Inntektsføring

IFRS 15 er en felles standard for regnskapsføring av inntekter fra kunder og erstatter IAS 18 Driftsinntekter, IAS 11 Anleggskontrakter, IFRIC 13 Kundeloyalitetsprogrammer, IFRIC 15 Avtaler om bygging av fast eiendom, IFRIC 18 Overføring av eiendeler fra kunder og SIC 31 Byttehandel vedrørende reklametjenester. IFRS 15 omhandler kun inntekter fra kontrakter med kunder. Inntekter knyttet til gjelds- og egenkapitalinstrumenter som tidligere var omfattet av IAS 18, er nå lagt under IAS 39 (og IFRS 9 når implementert).

Hovedprinsippet i IFRS 15 er at innregning av inntekter skal gjøres på en slik måte at inntektsføringen gir et riktig bilde av hvordan vederlag for leveranse av varer og tjenester tilflyter foretaket. IFRS 15 innfører en fem-trinns modell for inntektsføring, hvor kundecontrakter skal identifiseres og dekomponeres i separate leveringsforpliktelser som skal prises og innregnes separat.

Standarden har fått ikrafttredelse for regnskapsår som begynner 1. januar 2017, men standarden er foreløpig ikke godkjent av EU. Ferd AS har som investeringsforetak svært begrenset med inntekter fra kundecontrakter og vil sannsynligvis ikke påvirkes av implementeringen av standarden.

Endringer i IAS 16 og IAS 38, klargjøring av akseptable avskrivningsmetoder

Det er foretatt endringer i IAS 16 og IAS 38 for å forby bruk av inntektsbaserte avskrivningsmetoder. Avskrivninger av eiendeler skal representere forbruk av de økonomiske fordelene som følger av en eiendel og de er i all hovedsak uavhengig av den inntekt som genereres av den samme eiendelen. Det er derfor gitt et forbud mot inntektsbaserte avskrivningsmetoder, med unntak for enkelte immaterielle eiendeler der det foreligger veldig sterk korrelasjon mellom inntekt og forbruk. Endringen har fått virkning fra 1.1.2016, men antas å ikke ha konsekvenser for Ferd AS som kun avskriver eiendeler basert på den lineære metode.

NOTE 2 ESTIMATER OG SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av regnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimater og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimatenes kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hovedpostene hvor estimater vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimater og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferds balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Måling til virkelig verdi av de finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimater og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs), og verdifastsettelsen innebærer således begrenset estimatusikkerhet.

Unoterte aksjer og andeler

Posten "Unoterte aksjer og andeler" består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi estimeres ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Bruken av disse modellene krever innleggelse av data som dels består av noterte markedspriser (eksempelvis renter) og dels estimater om fremtidig utvikling, samt vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårslige estimater på virkelig verdi fra forvalterne. Estimatenes blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser. Rapportert verdi på hedgefondene som forvaltes i SI-porteføljen må dessuten normalt justeres for en antatt likviditetsrabatt.

Renteinvesteringer

Virkelig verdi av renteinvesteringer verdsettes ut fra noterte markedskurser. Dersom det ikke finnes markedskurser på renteinvesteringen, verdsettes renteinvesteringen i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kredittrater.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedskurser. Der markedskurs ikke er tilgjengelig, beregnes verdien ut fra gjeldende rentekurve og andre relevante faktorer.

Fastsettelse av virkelig verdi på datterselskaper med eiendommer

Ferd har datterselskaper med eiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

- Eksisterende kontrakter
- Forventet fremtidig utleie
- Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes til risikofri rente tillagt risikopremie for eiendommen.

Risikopremien baseres på:

- Beliggenhet
- Standard
- Forventet markedsutvikling
- Leienivå sammenlignet med resten av markedet
- Kvalitet på leietakers soliditet
- Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Næringseiendommer som ikke er utleid og eiendommer som inngår i utbyggingsprosjekter verdsettes normalt ved uavhengig takst.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle datterselskaper og datterselskaper eid av forretningsområdet Ferd Capital

Ferd AS eier finansielle og industrielle investeringer indirekte gjennom datterselskaper som er holdingselskaper for disse investeringene. Virkelig verdi av disse datterselskapene er verdsatt til bokført verdi av egenkapitalen, for deretter å justere for ikke bokførte verdiendringer på de underliggende investeringene. De underliggende investeringene er verdsatt etter de samme prinsipper og metoder som Ferd AS' direkteinvesteringer.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke økonomiske og demografiske forutsetninger. Det henvises til note 15 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. Endringer i forutsetninger kan medføre betydelige endringer i balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

NOTE 3 DRIFTSSEGMENTER

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fattet beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering. Ferd har følgende 5 forretningsområder:

Ferd Capital er en aktiv og langsiktig investor i privateide og børsnoterte selskaper. Dette innebærer at Ferd Capital både vurderer når man skal investere eller selge, og arbeider aktivt med selskapene i eierperioden for å sikre en best mulig verdiutvikling. Ferd Capital utøver aktivt eierskap ved å samarbeide med selskapenes ledelse og gjennom styrearbeid. Ferd Capital forvalter konsernets langsiktige aktive egenkapitalinvesteringer:

- Elopak (100 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land.
- Aibel (49 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg.
- TeleComputing (96 prosent eierandel) er en ledende leverandør av IT-tjenester til små og mellomstore bedrifter i Norge og Sverige. Selskapet leverer nettbaserte applikasjoner og kundetilpassede drifts- og outsourcingtjenester.
- Interwell (58 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høyteknologiske brønnverktøy til den internasjonale olje - og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt.
- Swix Sport (100 prosent eierandel) utvikler, produserer og markedsfører skismøring, staver, tilbehør og tekstiler til sport og aktiv fritid. Selskapet har en omfattende virksomhet i Norge og utlandet.
- Mestergruppen (95 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter salg av byggevarer, tomte- og prosjektutvikling og hus- og hyttekjeder.
- Servi (100 prosent eierandel). Servi utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindere og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.
- Petroleum Geo-Services (10,1 prosent eierandel). Petroleum Geo-Services (PGS) leverer blant annet seismikk, elektromagnetiske tjenester og reservoaranalyser til oljeselskaper som driver offshorevirksomhet over hele verden.

Ferd Invest investerer i hovedsak i børsnoterte nordiske aksjeselskaper. Ambisjonen er å slå en nordisk aksjeindeks, men investeringsteamet fokuserer ikke på allokeringer mellom land og sektorer eller innholdet i referanseindeksen (MSCI Nordic Mid Cap Index). Ferd Invest er utelukkende opptatt av selskapene de investerer i og utviklingen i disse.

Ferd Special Investments (SI) har et vidt mandat til å gjøre investeringer, men har hittil hovedsakelig kjøpt hedgefondandeler i annenhåndsmarkedet. SI gjør investeringer der Ferd ser muligheter innenfor denne nisjen.

Ferd Hedgefond foretar investeringer i ulike typer hedgefond som forvaltes av hedgefondmiljøer i utlandet. Målsetningen er å oppnå attraktiv risikojustert avkastning, både i absolutt forstand og relativt til hedgefondindeksen (HFRI FoF: Conservative Index).

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor med ansvar for konsernets eiendomssatsing. Utvikling skjer i hovedsak innenfor boligprosjekter, utvikling og bygging av nye kontorbygg og utvikling av lager/kombinasjonsbygg. Ferd Eiendom gjennomfører prosjekter alene eller i samarbeid med utvalgte partnere. Det gjøres også rene finansielle eiendomsinvesteringer.

Øvrig virksomhet består hovedsakelig av investeringer i eksternt forvaltede private equity fond, som har mindre behov for løpende daglig oppfølging og derfor overvåkes av ledelsen. I Øvrig virksomhet inngår også enkelte finansielle instrumenter ledelsen kan benytte for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og internbank.

Ferd Special Investments og Ferd Hedgefond er investert i USD. Valutaomregningseffekter på investeringene regnskapsføres på Øvrig virksomhet gjennom bruk av valutaderivater.

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2014							
Driftsinntekter	736 789	-1 265 018	665 319	144 695	96 213	274 100	821 480
Driftskostnader	- 153 015	- 49 929	- 8 734	- 6 553	- 8 293	- 20 323	- 59 183
Driftsresultat	583 775	-1 314 946	656 585	138 142	87 920	253 777	762 298

**Balanse
31.12.14**

Investeringer i datterselskaper	10 824 395	8 614 104		37 582		2 130 528	42 181
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	13 466 817	931 482	5 645 278	1 875 527	2 869 671	130	2 144 729
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	371 542	769 191	11 390	- 53 711	- 157 173	248 456	- 446 611
Øvrige eiendeler	1 536 480	2 334	3 903	383 210	146 557	138 795	861 681
Sum eiendeler	26 199 234	10 317 111	5 660 572	2 242 608	2 859 054	2 517 909	2 601 980

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2013							
Driftsinntekter	5 667 474	2 448 792	1 489 658	573 629	196 366	89 265	869 763
Driftskostnader	- 177 658	- 62 682	- 18 455	- 21 153	- 4 894	- 9 278	- 61 196
Driftsresultat	5 489 816	2 386 111	1 471 203	552 476	191 472	79 987	808 567

**Balanse
31.12.13**

Investeringer i datterselskaper	11 403 639	9 468 879		44 547		1 304 661	585 551
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	12 539 232	158 290	4 985 020	1 992 851	2 227 204	130	3 175 738
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	274 870	1 190 694	53 737	184 636	30 896	238 910	-1 424 003
Øvrige eiendeler	275 473	29 211	1 235	144 604	25 300	47 889	27 234
Sum eiendeler	24 493 214	10 847 074	5 039 992	2 366 638	2 283 400	1 591 591	2 364 520

NOTE 4 INNTEKTER FRA FINANSIELLE INVESTERINGER

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer *)	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	765 179	-1 904 662		-1 139 483
Noterte aksjer og andeler	156 786	- 414 465	972 475	714 795
Unoterte aksjer og andeler		- 46 840	13 517	- 33 322
Hedgefond	28 869	749 608	389 638	1 168 115
Sum 2014	950 834	-1 616 359	1 375 630	710 105

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer *)	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	152 627	2 473 235		2 625 863
Noterte aksjer og andeler	110 698	1 091 666	352 266	1 554 631
Unoterte aksjer og andeler	1 491	408 887	42 158	452 536
Hedgefond	6 764	833 463	163 319	1 003 546
Renteinvesteringer	- 3 160	- 19 540	32 746	10 047
Sum 2013	268 421	4 787 712	590 490	5 646 622

*) Utdelinger fra fondsinvesteringer bokføres hovedsakelig mot kostpris på investeringene, og resultatføres ikke.

NOTE 5 FINANSIELLE INSTRUMENTER OG BRUK AV VIRKELIG VERDI

Ferds prinsipper ved måling til virkelig verdi, generelt

Ferd benytter den verdsettelsesmetode som ansees å gi det mest representative estimatet på en antatt salgsverdi. Et slikt salg forutsettes gjennomført i en velordnet transaksjon på balansedagen. Dette innebærer at for alle eiendeler der det finnes observerbar markedsinformasjon, eller der det nylig er gjennomført en transaksjon, benyttes disse kurser (markedsmetoden). Når en kurs for en identisk eiendel ikke er observerbar, beregnes virkelig verdi ved hjelp av en annen verdsettelsesmetode. Ved verdsettingen benytter Ferd relevante og observerbare data i størst mulig grad.

For alle investeringer der verdien fastsettes ved bruk av en annen verdsettelsesmetode enn markedsmetoden, gjøres det analyser av endringen i verdi fra periode til periode. Det gjennomføres grundige analyser på flere nivåer, både av overordnet i forretningsområdet, av Ferds konsernledelse og til slutt av Ferds styre. Det utarbeides sensitivitetsanalyser for de mest sentrale og kritiske inndata i verdsettelsesmodellen, og i enkelte tilfeller foretas kontrollberegninger av verdsettelsen ved bruk av alternative verdsettelsesmetoder for å bekrefte den beregnede verdi.

Ferd er konsekvent i bruken av verdsettelsesmetode, og endrer normalt ikke prinsippene for verdsettelsen. Endring av prinsipper vil gi lav pålitelighet i rapporteringen og svekket sammenlignbarhet fra periode til periode. Prinsipp for verdsettelse og bruk av verdsettelsesmetode fastsettes for investeringen før den gjennomføres og endres kun unntaksvis og bare dersom endringen fører til en måling som under omstendighetene er mer representativ for virkelig verdi

Verdsettelsesmetoder

Verdien av datterselskaper er fastsatt ved ta utgangspunkt i selskapenes bokførte egenkapital og justere for ikke bokførte verdiendringer. Underliggende investeringer verdsettes etter samme prinsipper som investeringer eid direkte i Ferd AS, som beskrevet nedenfor.

Investeringer i børsnoterte aksjer verdsettes ved bruk av markedsmetoden. Børskurs for siste gjennomførte transaksjon på markedsplassen legges til grunn.

Investeringer i uoterte aksjer som blir forvaltet internt, verdsettes normalt basert på en inntjeningsmultipl. Ved beregning av verdi (Enterprise Value - EV) benyttes for eksempel EV / EBITDA, EV / EBITA, EV / EBIT og EV / (EBITDA - CAPEX). Ferd innhenter relevante multipler for sammenlignbare selskaper. Multiplene for porteføljeselskapene justeres dersom forutsetningene ikke er like med peer group. Slike forutsetninger kan bestå av kontrollpremie, likviditetsrabatt, vekstforutsetninger, marginer eller tilsvarende. Selskapets resultat som benyttes i verdsettelsen normaliseres for engangseffekter. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld. Dersom det har skjedd en uavhengig transaksjon i verdipapiret, benyttes denne normalt som grunnlag for vår verdsettelse.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene (NAV). Ferd gjør en kritisk vurdering av om rapportert NAV kan legges til grunn.

Special Investments har kjøpt hedgefond i annenhåndsmarkedet, ofte med en betydelig rabatt i forhold til rapportert verdi fra fondene (NAV). Ved måling av disse hedgefondene innhentes anslag fra flere eksterne meglere for å vurdere hvilken rabatt disse hedgefondene omsettes til, sammenlignet med siste rapporterte NAV. Ferd gjør en vurdering av megleranslagene, anslår beste estimat for rabatt og benytter dette estimatet ved verdsettelse av hedgefondene.

Utleieeiendommer er verdsatt ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer. Verdien av eiendommer som inngår i byggeprosjekter vurderes løpende til antatt salgsverdi. Verdien oppnår ofte et skifte ved oppnådde milepæler. Periodevis sammenlignes våre beregnede verdier mot uavhengige takster.

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av selskapets finansielle instrumenter samt hvordan disse er behandlet i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

Beløp i NOK 1 000	Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost		SUM	Virkelig verdi
		Utlån og fordringer	Finansiell forpliktelse		
Anleggsmidler					
Investeringer i datterselskaper	10 824 395			10 824 395	10 824 395
Andre langsiktige fordringer		841		841	841
Sum 2014	10 824 395	841		10 825 236	10 825 236
Sum 2013	11 403 639	42 663		11 446 302	11 446 302

Omløpsmidler

Kortsiktige fordringer mot selskap i samme konsern		724 687	724 687	724 687
Andre kortsiktige fordringer	34 964	765 884	800 849	800 849
Noterte aksjer og andeler	6 622 552		6 622 552	6 622 552
Unoterte aksjer og andeler	2 215 184		2 215 184	2 215 184
Hedgefond	4 629 081		4 629 081	4 629 081
Bankinnskudd		371 542	371 542	371 542
Sum 2014	13 501 782	1 862 113	15 363 895	15 363 895
Sum 2013	12 539 232	499 598	13 038 830	13 038 830

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig rentebærende gjeld		500 000	500 000	500 000
Leverandørgjeld		1 611	1 611	1 611
Offentlige avgifter		6 926	6 926	6 926
Gjeld til selskap i samme konsern		909 732	909 732	909 732
Annen kortsiktig gjeld	3 079	20 782	23 862	23 862
Sum 2014	3 079	1 439 052	1 442 132	1 442 132
Sum 2013		196 153	196 153	196 153

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstillers ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Ferd's hedgefondportefølje vurderes å tilfredsstille kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferd's øvrige investeringer vurderes på nivå 3. Dette gjelder investeringer der all informasjon eller deler av informasjonen om verdi ikke kan observeres i markedet. Ferd benytter også verdsettelsesmodeller for investeringer der aksjen har liten eller ingen omsetning. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes også på nivå 3. For Ferd gjelder dette private equity investeringer og fondsinvesteringer gjort av Special Investments der rapportert NAV må justeres for rabatter. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Ferd allokerte hver enkelt investering til sitt respektive nivå i hierarkiet ved anskaffelse. Overføringer fra et nivå til et annet skjer kun unntaksvis og utelukkende dersom det er skjedd endringer av betydning for nivåinndelingen ved den finansielle eiendelen. Dette kan skje eksempelvis ved at en unotert aksje har blitt børsnotert eller tilsvarende. En overføring mellom nivåene vil i så tilfelle gjøres når Ferd er blitt kjent med endringen.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle eiendeler målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2014
Investeringer i datterselskaper			10 824 395	10 824 395
Andre kortsiktige fordringer		34 964		34 964
Noterte aksjer og andeler	6 622 552			6 622 552
Unoterte aksjer og andeler			2 215 184	2 215 184
Hedgefond		2 869 671	1 759 410	4 629 081
Annen kortsiktig gjeld		- 3 079		- 3 079
Sum 2014	6 622 552	2 901 556	14 798 989	24 323 097

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2013
Investeringer i datterselskaper			11 403 639	11 403 639
Noterte aksjer og andeler	5 241 213			5 241 213
Unoterte aksjer og andeler			2 922 904	2 922 904
Hedgefond		2 360 531	2 001 380	4 361 911
Renteinvesteringer		13 205		13 205
Sum 2013	5 241 213	2 373 736	16 327 923	23 942 871

Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.14	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Overføringer til og fra nivå 3	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.14
Investeringer i datterselskaper	11 403 639	1 325 568	- 150		-1 904 662		10 824 395
Unoterte aksjer og andeler	2 922 904	153 471	- 647 684		- 93 388	- 120 119	2 215 184
Hedgefond	2 001 380	91 680	- 901 293		567 643		1 759 410
Sum	16 327 923	1 570 719	-1 549 127		-1 430 407	- 120 119	14 798 989

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.13	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Overføringer til og fra nivå 3	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.13
Investeringer i datterselskaper	8 610 741	450 360	- 130 697		2 473 235		11 403 639
Unoterte aksjer og andeler	5 619 273	221 876	-3 364 254		409 528	36 481	2 922 904
Hedgefond	1 461 746	503 209	- 631 165		386 655	280 935	2 001 380
Sum	15 691 760	1 175 445	-4 126 116		3 269 418	317 416	16 327 923

Oversikt over benyttede inndata og sensitivitetsanalyse

Nedenfor presenteres en oversikt over de mest sentrale forutsetninger benyttet ved måling av virkelig verdi av Ferd's investeringer, allokert til nivå 3 i hierarkiet. Vi viser også hvor sensitive verdien av investeringene er for endringer i forutsetningene.

Beløp i NOK 1 000	Balanseført	Benyttede og implisitte EBITDA multipler	Verdi, dersom multipler reduseres med 10 prosent	Verdi, dersom multipler økes med 10 prosent	Benyttet diskonterings- rente	Verdi, dersom renten økes med 1 prosentpoeng	Verdi, dersom renten reduseres med 1 prosentpoeng
	verdi per 31.12.14						
Investering i Ferd Eiendom AS 1)	2 130 528				7,5% - 9,0%	1 797 528	2 574 428
Øvrige investeringer i datterselskaper	8 693 867	7,4 - 10,7	7 387 867	9 999 867			
Unoterte private equity fond 2)	969 759	7,2 - 13,0	822 402	1 117 116			
Øvrige unoterte aksjer og andeler 2)	1 245 425						
	Balanseført				Estimerte rabatter ihht megler (intervall)	Verdi dersom rabatten økes med 10 prosent	Verdi dersom rabatten reduseres med 10 prosent
Beløp i NOK 1 000	verdi per 31.12.14						
Hedgefond 3)	1 759 410				11 % - 80 %	1 574 997	1 898 598

1) Ca 52 % av Ferd Eiendom AS' portefølje er utleieeiendommer og sensitive for endring i diskonteringsrente.

2) Ca 44 % av verdien av unoterte aksjer og andeler er sensitive for endring i multipler. De øvrige investeringene er verdsatt basert på rapportert NAV uten at Ferd har mulighet til å regne på sensitiviteten, selv om multipler sannsynligvis er benyttet ved fastsettelsen av NAV.

3) Ca 72 % av hedgefondene på nivå 3 er sensitive for endring i rabatt. Disse investeringene er utelukkende gjort av forretningsområdet Special Investments.

NOTE 6 RISIKOSTYRING - INVESTERINGSAKTIVITETER

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring.

VERDIFALLSRISIKO OG ALLOKERING AV KAPITAL

Ferds allokering av kapitalen må være i tråd med eiers risikotoleranse. Et mål på denne risikotoleranse er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve kraftige og raske fall. Ferds totalportefølje skal normalt ha maksimalt 35 prosent verdifallsrisiko. Verdifallsrisikoen legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktiva med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester. Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferd har et sterkt fokus på likviditet. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er derfor viktig at Ferds balanse er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden. Ferd stiller krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og hedgefond. Forøvrig henvises til informasjon om Ferds lånefasiliteter, herunder oversikt over forfallsstruktur på gjelden i [note 16](#).

Valutarisiko

Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at Ferd alltid vil ha en viss andel av egenkapitalen investert i euro, amerikanske dollar og svenske kroner, og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering til norske kroner. Dersom eksponeringen i en valuta er vurdert som for høy eller lav reguleres valutaeksponeringen gjennom å ha lån på morselskapsnivå i den respektive valuta, eller ved bruk av derivater.

Ferd har følgende utestående valutaderivater på morselskapsnivå per 31.12.14:

Beløp i NOK 1 000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
	NOK	2 992 335	USD	- 400 000
	NOK	1 831 789	EUR	- 200 000

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nyansere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,0-1,3 ganger det norske aksjemarkedet.

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-4 200 000	-4 500 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-1 700 000	-1 600 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	- 300 000	- 200 000
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	-1 100 000	-1 100 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	-7 300 000	-7 400 000

Verdifall i % av verdijustert egenkapital	30%	31%
---	-----	-----

NOTE 7 AKSJER OG ANDELER I ANDRE SELSKAPER MED EIERANDEL OVER 10 %

	Forretningskontor	Eierandel
Datterselskap		
Elopak AS	Røyken	100,0 %
FC Well Invest AS	Bærum	100,0 %
FC-Invest AS	Bærum	100,0 %
Ferd Aibel Holding AS	Bærum	100,0 %
1912 Top Holding AS	Bærum	100,0 %
Ferd Eiendom AS	Bærum	100,0 %
Ferd Malta Holdings Ltd	Malta	100,0 %
Ferd MG Holding AS	Bærum	100,0 %
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Bærum	100,0 %
Norse Crown Company Ltd. AS	Bærum	100,0 %
Swix Sport AS	Oslo	100,0 %
 Anleggsaksjer og -andeler > 10 % eierandel		
Herkules Capital I AS		40,0 %
 Omløpsaksjer og andeler > 10 % eierandel		
Energy Ventures AS		31,8 %
Energy Ventures IS		19,1 %
Energy Ventures II AS		26,0 %
Energy Ventures II KS		22,1 %
Energy Ventures III AS		25,0 %
Energy Ventures III GP LP		25,0 %
Energy Ventures III LP		18,7 %
Herkules Private Equity Fund I (LP-I) Limited		76,1 %
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited		74,5 %
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited		25,1 %
Intera Fund I		12,0 %
Marical Inc		22,4 %
NMI AS		12,5 %
NMI Fund III		31,3 %
NMI Global		12,5 %
NMI Frontier		12,5 %
NRP Fleetfinance IV D.I.S		20,0 %
Petroleum Geo-Services ASA		10,1 %
SPV Herkules II LP		81,5 %

NOTE 8 SKATTER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Skattekostnad består av		
Betalbar inntektsskatt	43 884	
Endring i utsatt skatt	95 395	146 737
Skatt relatert til tidligere år	765	31 736
Skatteeffekt av netto avgitt konsernbidrag	112 683	
Skattekostnad	252 727	178 473

Betalbar skatt i balansen

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Årets betalbare skatt	43 884	
Betalbar skatt fra tidligere år	2 457	32 228
Betalbar skatt i balansen	46 341	32 228

Avstemming fra nominell til effektiv skattesats

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Resultat før skattekostnad	787 492	5 164 811
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (27 %)	212 623	1 446 147
Ikke skattepliktige gevinster/tap og utdelinger på verdipapirer	- 438 059	- 187 854
Urealiserte verdiendringer på verdipapirer	580 273	-1 112 420
Justering av skatt tidligere perioder	765	31 736
Effekt av endring i skattesats		- 4 743
Justering av utsatt skatt tidligere perioder *)	- 106 804	
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	3 929	5 607
Skattekostnad	252 727	178 473
Effektiv skattesats	32,1 %	3,5 %

Utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Fordringer	- 9 213	- 6 791
Aksjer og andeler	384 636	200 624
Varige driftsmidler	4 343	5 197
Avsetninger	4 583	
Netto pensjoner	- 6 658	- 5 556
Fremførbart underskudd *)	- 154 563	- 65 420
Balanseført verdi 31.12, utsatt skatteforpliktelse	223 128	128 054

Endring i netto balanseført utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Balanseført verdi 1.1.	128 054	- 20 320
Resultatført i perioden	95 395	146 737
Innfusjonert (se note 19)		- 1 048
Skatt ført mot totalresultatet (estimatavvik, pensjoner)	- 321	2 685
Balanseført verdi 31.12	223 128	128 054

*) Som følge av endret rettsstilstand for suksesshonorar (carried interest) i PE-fond endres Ferds skattegrunnlag fra slike investeringer. Beskatningen for perioden tilbake til 2007 vil bli endret med økt fradrag som resultat. Dette økte fradraget blir først hensyntatt i skattegrunnlaget når Ferd får endelig vedtak fra skattemyndighetene.

NOTE 9 LØNNSKOSTNADER OG GODTGJØRELSE

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Lønn	46 508	107 099
Sosiale avgifter	17 717	17 464
Pensjonskostnader (se note 15)	6 733	- 25 478
Andre ytelser	3 457	2 227
Sum	74 415	101 312

Gjennomsnittlig antall årsverk	38	39
--------------------------------	----	----

Lønn og honorarer til konsernsjef

Beløp i NOK 1 000	Lønn	Bonus	Naturallytelser	Pensjon
John Giverholt	3 300	3 276	186	1 062

Konsernsjefens bonusordning er begrenset oppad til 6,0 mill. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferd's kollektive pensjonsordninger for lønn under 12 G og oppebærer med det rett til en innskuddsordning. Konsernsjefen har dessuten en ytelsesordning for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G men oppad begrenset til ca 2,2 mill, samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratre ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratre sin stilling.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

NOTE 10 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Leie av bygninger o.l.	6 159	5 850
Honorarer til advokater, konsulenter og revisor	25 045	29 374
Reisekostnader	1 876	1 635
Tap og endring i nedskrivning på fordringer	26 035	13 444
Andre kostnader	17 932	24 151
Sum	77 046	74 455

NOTE 11 KOSTNADSFØRTE HONORAR TIL REVISORER

Oversikt over honorar til selskapets revisor, revisjons- og rådgivningsselskapet Ernst & Young AS:

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Revisjonshonorar	1 140	1 111
Andre attestasjonstjenester		18
Andre tjenester utenfor revisjon	64	1 520
Sum	1 204	2 649

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester samt bistand til oversettelse av årsregnskap. Alle beløp er eks mva.

NOTE 12 VARIGE DRIFTSMIDLER**2014**

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	3 118	19 902	23 020
Tilgang	802	3 903	4 705
Avgang		- 3 058	- 3 058
Anskaffelseskost 31.12.	3 920	20 747	24 667
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.		14 938	14 938
Årets avskrivninger		1 554	1 554
Avgang avskrivninger		- 1 928	- 1 928
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		14 564	14 564
Balanseført verdi 31.12.	3 920	6 183	10 103

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler - 4-10 år
 Avskrivningsplan Lineær

Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler 6 159

2013

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	3 080	22 066	25 146
Tilgang	38	1 646	1 684
Avgang		- 3 810	- 3 810
Anskaffelseskost 31.12.	3 118	19 902	23 020
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.		15 198	15 198
Årets avskrivninger		1 891	1 891
Avgang avskrivninger		- 2 151	- 2 151
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		14 938	14 938
Balanseført verdi 31.12.	3 118	4 964	8 082

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler - 4-10 år
 Avskrivningsplan Lineær

NOTE 13 BANKINNSKUDD

Blant balanseførte bankinnskudd inngår følgende bundne midler:

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Skattetrekkkonto	4 558	5 669

NOTE 14 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.14 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per 31.12.14 var:

	Antall aksjer	Eierandel
Ferd Holding AS	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med Ferd Holding AS og Ferd JHA AS på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, ta kontakt med Ferd.

Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i Ferd AS:

	Rolle	Stemmeandel	Eierandel
Johan H. Andresen	Styrets leder	69,94%	15,20%

Barna til Johan H. Andresen eier 84,8 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS.

NOTE 15 PENSJONSKOSTNADER OG - FORPLIKTELSE

FERDS PENSJONSORDNINGER

Ferd har etablert pensjonsordninger i samsvar med norske lovkrav. De ansatte deltar i en innskuddsbasert pensjonsordning for lønn under 12G.

For lønn over 12 G har Ferd etablert en pensjonsordning som innebærer at de ansatte opptjener en pensjonsrettighet hvert år. Samtidig med etableringen ble ordningen lukket for nyansatte. Rettigheten består av en andel av lønnen over 12 G, samt en avkastningskomponent som avhenger av den ansattes valgte risikoprofil. Pensjonsordningen har mange fellestrekk med en innskuddsordning, men ettersom Ferd ikke gjennomfører løpende utbetalinger til et fond, men har valgt å sitte med avkastningsrisikoen selv, skal ordningen regnskapsmessig klassifiseres som en ytelsesordning. Ferd har innregnet forpliktelsen som en pensjonsforpliktelse og kostnadsfører de løpende innskuddene og den løpende avkastningen etter hvert som de pådras. Forpliktelsen er ikke neddiskontert.

Konsernledelsen har dessuten en førtidspensjonsordning som gir de anledning til å gå av fra fylte 65 år. Dette er også en ytelsesordning.

Frem til og med 2013 har alle ansatte vært medlem av en ytelsesbasert pensjonsordning for lønn opp til 12 ganger Folketrygdens grunnbeløp (G). Ytelsesbaserte pensjonsordninger gir de ansatte rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser. Forpliktelsen er et estimat for fremtidige ytelser som ansatte har opptjent basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ytelsene neddiskonteres til nåverdi og balanseført forpliktelse reduseres med virkelig verdi av pensjonsmidler for fondsbaserte pensjonsordninger. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører aktuarielle gevinster og tap. Aktuarielle gevinster og tap innregnes i totalresultatet. Den ytelsesbaserte ordningen ble avsluttet 31.12.2013. Utstedelser av fripoliser er gjennomført i 2014. Effekten av planendringen er resultatført i 2013.

Økonomiske forutsetninger per 31. desember

	2014	2013
Diskonteringsrente	2,70%	3,30%
Forventet lønnsvekst	3,25%	3,75%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,75%
Forventet regulering av G	3,00%	3,50%

YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER

Spesifikasjon av innregnet forpliktelse

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser	24 659	20 579
Nåverdi av helt eller delvis fondsbaserte pensjonsforpliktelser		62 716
Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	24 659	83 295
Virkelig verdi av pensjonsmidler		62 716
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i balansen	24 659	20 579

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 01.01	83 295	130 590
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 004	10 326
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	1 257	4 361
Estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	1 190	- 13 054
Planendringer		- 35 855
Utbetalte ytelser	- 63 087	- 13 073
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	24 659	83 295

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01.	62 716	60 920
Forventet avkastning på pensjonsmidler		1 303
Estimatavvik på pensjonsmidlene		- 3 464
Bidrag fra arbeidsgiver		7 433
Administrasjonskostnader		- 51
Utbetalte ytelser	- 62 716	- 3 425
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	62 716	

Pensjonsmidler innbefatter følgende

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Egenkapitalinstrumenter		9 059
Statsobligasjoner		7 058
Bedriftsobligasjoner		12 687
Andre gjeldsinstrumenter, herunder strukturert gjeld		25 340
Eiendomsinvesteringer		7 191
Bankinnskudd		1 381
Sum pensjonsmidler		62 716

Estimatavvik innregnet i totalresultat

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	- 1 190	13 054
Årets estimatavvik på pensjonsmidler (ytelsesbaserte ordninger)		- 3 464
Netto resultatført estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	- 1 190	9 590

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 004	10 326
Planendringer		- 35 855
Administrasjonskostnader		51
Pensjonskostnad på innskuddsordninger	4 729	
Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som lønnskostnader	6 733	- 25 478
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	1 257	4 361
Forventet avkastning på pensjonsmidler		- 1 303
Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som rentekostnader	1 257	3 058

NOTE 16 KORTSIKTIG RENTEBÆRENDE GJELD

Kortsiktig rentebærende gjeld fordelt på valuta

Beløp i NOK 1 000	Lånebeløp i NOK 2014	Lånebeløp i NOK 2013
NOK	500 000	-
USD	-	-
EUR	-	-
Kortsiktig rentebærende gjeld 31.12 til pålydende	500 000	-
Aktiverte opptrekkskostnader	-16 975	-
Balanseført verdi 31.12.	483 025	-

Ferd har en samlet lånefasilitet på 6 milliarder NOK. Opptrekkskostnader knyttet til fasiliteten er periodisert over løpetiden.

NOTE 17 TRANSAKSJONER OG MELLOMVÆRENDER MED SELSKAP I SAMME KONSERN

Ferd AS har følgende utlån og mellomværender mot andre foretak i samme konsern:

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Fordringer		
Langsiktige utlån til foretak i samme konsern		
Kortsiktige fordringer mot foretak i samme konsern	724 687	66 907
Sum fordringer	724 687	66 907
Gjeld		
Kortsiktig gjeld til foretak i samme konsern	909 732	83 064
Sum gjeld	909 732	83 064

Alle konserninterne mellomværender forrentes med 6 mnd NIBOR + 1,5%-poeng.

Langsiktige lån forrentes til antatte markedsbetingelser.

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Tjenester fakturert til konsernselskaper		
Stabstjenester	8 847	8 169
Eiendomsforvaltning	16 174	10 628
Sum inntekter	25 022	18 798
Renter på konserninterne lån og mellomværender		
Renteinntekt	6 582	47 576
Rentekostnader	- 1 269	-
Netto renteinntekter	5 313	47 576

NOTE 18 BETINGEDE OG IKKE BALANSEFØRTE FORPLIKTELSE

Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser

Beløp i NOK 1 000

	2014	2013
Forpliktelser til å yte egenkapitalinnskudd i datterforetak og andre foretak	343 500	
Ikke utbetalt, men kommittert kapital til fondsinvesteringer	620 401	748 054
Sum	963 901	748 054

Betingede forpliktelser og tvister

Ferd AS er ikke part i noen rettssaker for tiden.

Hendelser etter balansedagen

Ferd AS har etter balansedagen avgitt ytterligere garantier overfor tredjepart for inntil 350 MNOK. Garantien kan bli gjort gjeldende dersom den Ferd har garantert for ikke oppfyller sine leveringsforpliktelser. Garantien har en varighet på inntil fire år.

NOTE 19 FUSJON

Ferd AS har per 29.8.13 innfusjonert de heleide datterselskapene Ferd Capital Partners AS, Det Oversøiske Compagnie og Kapole II AS. Fusjonen er gjennomført etter reglene om forenklet mor-datterfusjon i Aksjeloven, og det er ikke utstedt vederlag. Som følge av at overdragende selskap var heleid datterselskap av overtakende, er fusjonen regnskapsført etter reglene om konsernkontinuitet.

REGNSKAP
FERD AS
KONSERN

Resultatregnskap 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1 000	Note	2014	2013
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Salgsinntekter	3,10	13 127 697	10 958 333
Inntekter fra finansielle investeringer	3,4	599 704	2 950 881
Andre inntekter	3,8	277 624	141 334
Driftsinntekter	3	14 005 025	14 050 548
Varekostnader		7 685 974	6 701 261
Lønnskostnader	11,19	2 868 428	2 305 685
Av- og nedskrivninger	3,12,13,14	645 898	439 714
Andre driftskostnader	15,16	1 369 610	1 148 592
Driftskostnader		12 569 910	10 595 252
Driftsresultat	3	1 435 115	3 455 296
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	3,17	30 367	83 164
Finansinntekter	18	542 578	312 858
Finanskostnader	18	- 569 702	- 908 497
Netto finansresultat		3 243	- 512 475
Resultat før skattekostnad		1 438 358	2 942 821
Skattekostnad	9	490 013	267 426
ÅRSRESULTAT		948 345	2 675 395
Ikke-kontrollerende interessers andel av årsresultatet		46 006	- 80
Aksjonærer i morselskapets andel av årsresultatet		902 339	2 675 475
Totalresultat			
Beløp i NOK 1 000		2014	2013
ÅRSRESULTAT		948 345	2 675 395
Andre inntekter og kostnader som kan reklassifiseres til resultat senere:			
Valutaomregning av utenlandske datterselskaper		93 566	128 245
Effekt av kontantstrømsikring	28	- 30 681	5 705
Skatt på kontantstrømsikring	9,28	7 284	- 1 023
Andre inntekter og kostnader som ikke reklassifiseres til resultat senere:			
Estimatavvik pensjoner	17	- 54 690	38 810
Skatt på estimatavvik pensjoner	9	2 098	- 3 627
TOTALRESULTAT		965 922	2 843 505
Ikke-kontrollerende interessers andel av totalresultatet	23	45 229	84
Aksjonærer i morselskapets andel av totalresultatet		920 693	2 843 421

Balanse pr. 31. desember

Beløp i NOK 1 000

Note 2014 2013

EIENDELER

Anleggsmidler

Immaterielle eiendeler	3,12,13	4 117 955	2 276 314
Utsatt skattefordel	9	195 585	150 634
Varige driftsmidler	3,14	2 436 626	1 915 068
Investeringer etter egenkapitalmetoden	3,7,17	442 250	647 167
Investeringseiendom	3,5,8	2 386 449	1 828 917
Pensjonsmidler	19	17 391	9 805
Andre finansielle anleggsmidler	7	272 285	162 791
Sum anleggsmidler		9 868 541	6 990 696

Omløpsmidler

Varer	20	2 381 419	2 063 998
Kortsiktige fordringer	5,21	2 953 019	1 923 627
Noterte aksjer og andeler	3,5,7	6 622 553	5 241 213
Unoterte aksjer og andeler	3,5,7	3 086 854	5 446 096
Hedgefond	3,5	4 651 984	4 377 613
Bankinnskudd		1 320 725	1 332 095
Sum omløpsmidler		21 016 554	20 384 642
SUM EIENDELER		3 30 885 095	27 375 338

EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Innskutt egenkapital	22	4 050 578	4 050 578
Annen egenkapital		16 595 163	15 810 806
Ikke-kontrollerende eierinteresser	23	684 544	19 995
Sum egenkapital		21 330 285	19 881 379

Langsiktig gjeld

Pensjonsforpliktelser	19	169 417	146 973
Utsatt skatt	9	793 731	379 720
Langsiktig rentebærende gjeld	24	3 697 893	3 508 604
Annen langsiktig gjeld	5,24	294 103	301 204
Sum langsiktig gjeld		4 955 144	4 336 501

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig rentebærende gjeld		1 314 066	525 844
Betalbar skatt	9	277 390	167 049
Annen kortsiktig gjeld	5,25	3 008 210	2 464 565
Sum kortsiktig gjeld		4 599 666	3 157 458
Sum gjeld		9 554 810	7 493 959
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		30 885 095	27 375 338

Oppstilling over endring i egenkapitalen

2013										
Beløp i NOK 1 000	Aksjekapital (se note 22)	Overkurs egenkapital	Annen innskutt egenkapital	Sum innskutt egenkapital	Valuta- omregnings- reserve	Kontantstrøm- sikring (se note 28)	Opptjent egenkapital	Sum annen egenkapital	Ikke- kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2013	183 268	3 057 405	809 905	4 050 578	- 293 837	- 35 830	14 035 302	13 705 635	28 635	17 784 848
Totalresultat 2013					128 245	4 682	2 710 494	2 843 421	84	2 843 505

Eiertransaksjoner

Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser							6 625	6 625	- 5 688	937
Utbetalt utbytte *)							- 726 875	- 726 875	- 3 036	- 729 911
Utbetalt konsernbidrag							- 18 000	- 18 000		- 18 000
Totalt eiertransaksjoner							- 738 250	- 738 250	- 8 724	- 746 974

Egenkapital 31.12.2013	183 268	3 057 405	809 905	4 050 578	- 165 592	- 31 148	16 007 546	15 810 806	19 995	19 881 379
-------------------------------	---------	-----------	---------	-----------	-----------	----------	------------	------------	--------	------------

*) Ferd AS har i desember 2013 delt ut et tilleggsutbytte til Ferd Holding AS på 700 millioner kroner. Dette utbyttet er i sin helhet benyttet til oppgjør av et mellomværende mellom selskapene.

2014										
Beløp i NOK 1 000	Aksjekapital (se note 22)	Overkurs egenkapital	Annen innskutt egenkapital	Sum innskutt egenkapital	Valuta- omregnings- reserve	Kontantstrøm- sikring (se note 28)	Opptjent egenkapital	Sum annen egenkapital	Ikke- kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2014	183 268	3 057 405	809 905	4 050 578	- 165 592	- 31 148	16 007 546	15 810 806	19 995	19 881 379
Totalresultat 2013					93 566	- 23 397	850 524	920 693	45 229	965 922

Eiertransaksjoner

Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser							13 664	13 664	626 217	639 881
Utbetalt utbytte *)							- 150 000	- 150 000	- 6 897	- 156 897
Totalt eiertransaksjoner							- 136 336	- 136 336	619 320	482 984
Egenkapital 31.12.2013	183 268	3 057 405	809 905	4 050 578	- 72 026	- 54 545	16 721 734	16 595 163	684 544	21 330 285

*) Ferd AS har i mai 2014 delt ut et tilleggsutbytte til Ferd Holding AS. Dette utbyttet er i sin helhet benyttet til oppgjør av et mellomværende mellom selskapene.

Kontantstrømoppstilling 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1 000

	Note	2014	2013
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat før skattekostnad og minoriteter		1 438 358	2 942 821
Betalt skatt	9	- 222 697	- 145 134
Avskrivninger og nedskrivninger	12,13,14	645 898	439 714
Verdiendring investeringseiendommer	8	- 169 358	- 20 463
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	17	- 16 389	- 83 164
Pensjonskostnader uten kontanteffekt	19	- 41 309	- 95 181
Tap og gevinster på verdipapirer, netto		- 349 682	-2 026 171
Netto investering i verdipapirer		639 427	2 498 264
Netto investering i investeringseiendom	8	- 366 961	174 618
Tap og gevinster ved salg av varige driftsmidler, netto		- 28 052	22 155
Endring i varer		- 159 151	- 248 707
Endring i kortsiktige fordringer og andre omløpsmidler		- 507 841	113 030
Endring i leverandørgjeld og andre kortsiktige gjeldsposter		31 647	- 39 952
Endring i øvrig langsiktig gjeld		33 795	- 73 106
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		927 684	3 458 726
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		77 725	2 945
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	12,13,14	- 783 727	- 741 385
Mottatt utbytter fra selskaper behandlet etter egenkapitalmetoden	17	22 312	100 824
Utbetalinger ved kjøp av datterselskaper, netto fratrukket overtatt bankinnskudd	13	- 544 123	- 831 842
Innbetalinger ved salg av datterselskaper, netto fratrukket overdratt bankinnskudd			252 165
Netto overtatt øvrige eiendeler ved kjøp av eiendeler gjennom datterselskaper			- 296 954
Netto andre investeringer		- 160 742	- 43 405
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-1 388 555	-1 557 652
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Endring i rentebærende gjeld		572 953	-1 624 497
Utbetalt utbytte		- 156 897	- 700 000
Netto transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser		11 590	- 44 875
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		427 646	-2 369 372
Valutaomregning av bankinnskudd		21 855	116 397
Endring i bankinnskudd		- 11 370	- 351 901
Bankinnskudd 1.1		1 332 095	1 683 997
Bankinnskudd 31.12		1 320 725	1 332 095

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Generell informasjon

Ferd AS er et norsk familieeid investeringsforetak med hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker. Selskapet utøver langsiktig og aktivt eierskap i sterke selskaper med internasjonalt potensial, og finansiell virksomhet gjennom investeringer i et bredt spekter av aktivaklasser.

Ferd er eiet av Johan H. Andresen med familie. Andresen er styrets leder.

Selskapets regnskaper for 2014 ble vedtatt av styret 24. april 2015.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger konsernregnskapet i samsvar med "International Financial Reporting Standards (IFRS)" som er godkjent av EU.

Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av konsernregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Konsolidering og konsernregnskap

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet Ferd AS og enheter hvor Ferd direkte eller indirekte har kontroll. Ferd har "Kontroll" over en investering dersom Ferd har beslutningsmakt over foretaket som det er investert i, er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra foretaket, og samtidig har mulighet til å bruke denne beslutningsmakt over foretaket til å påvirke den variable avkastningen.

Ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper vises som en del av egenkapitalen, men adskilt fra egenkapitalen som kan henføres til aksjonærene i Ferd AS. De ikke-kontrollerende eierinteressene måles enten til virkelig verdi eller til forholdsmessig andel av identifiserte netto eiendeler og gjeld. Prinsipp for måling av ikke-kontrollerende eierinteresser besluttet separat for hver transaksjon.

Datterselskaper konsolideres fra og med det tidspunkt konsernet oppnår kontroll og utelates fra konsolidering når kontroll opphører. Ved endring i eierandel i datterselskap uten endring av kontroll, regnskapsføres endringen som en egenkapitaltransaksjon. Differansen mellom vederlag og regnskapsført verdi av de ikke-kontrollerende eierinteresser innregnes direkte i egenkapitalen og henføres til aksjonærene i Ferd AS. Ved tap av kontroll fraregnes datterselskapets eiendeler, gjeld, ikke-kontrollerende eierinteresser og eventuelle akkumulerte omregningsdifferanser. Eventuelle gjenværende eierinteresser på tidspunkt for tap av kontroll måles til virkelig verdi og gevinst eller tap resultatføres.

Konserninterne transaksjoner, mellomværender og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskap til datterselskaper omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres i henhold til oppkjøpsmetoden. Oppkjøpsmetoden innebærer identifisering av det overtakende foretak, fastsettelse av overtakelsestidspunktet, innregning og måling av de identifiserbare anskaffede eiendeler, de overtatte forpliktelser og eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket, og innregning og måling av goodwill eller gevinst fra kjøp på gunstige vilkår.

Eiendeler, overtatt gjeld og betingede forpliktelser overtatt eller pådratt vurderes til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Goodwill innregnes til summen av virkelig verdi av vederlaget, innregnet beløp på de ikke-kontrollerende eierinteressene og virkelig verdi på tidligere eierandeler, fratrukket netto identifiserbare eiendeler i virksomhetssammenslutningen. Direkte kostnader forbundet med oppkjøpet resultatføres.

Betingede vederlag fra konsernet innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Verdiendringer i det betingede vederlaget, som anses å være en finansiell forpliktelse etter IAS 39, innregnes i resultatet løpende. Ved trinnvise virksomhetssammenslutninger måles konsernets tidligere eierandel til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Verdijusteringen resultatføres.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse innebærer at konsernet tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet klassifiseres som anleggsmiddel i balansen.

Unntaket fra bruk av egenkapitalmetoden i henhold til IAS 28 for investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet som eies av investeringsvirksomheter blir lagt til grunn for presentasjon av investeringene i forretningsområdet Ferd Capital. Disse investeringene innregnes til virkelig verdi med verdiendringer over resultat og klassifiseres som omløpsmidler i balansen.

Øvrige investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden. Egenkapitalmetoden innebærer at konsernets andel av årets over- eller underskudd i investeringen presenteres på egen linje i resultatoppstillingen. Balanseført verdi av investeringen tillegges Ferd's andel av totalresultatet i investeringen. Korreksjoner gjøres for å tilpasse regnskapsprinsippene til konsernets prinsipper. Balanseført verdi av investeringer i tilknyttede selskaper klassifiseres som "Investeringer etter egenkapitalmetoden" og inkluderer goodwill identifisert på overtakelsestidspunktet, redusert ved eventuelle senere nedskrivninger.

Salgsinntekter

Konsernets konsoliderte salgsinntekter stammer i hovedsak fra salg av et bredt spekter av varer både til industrien og til forbruker, leveranser av tjenester til oljesektoren, IT-tjenester og leveranser av emballasje og -systemer.

Inntekter fra varesalg regnskapsføres når gevinst- og tapspotensiale fra varen er overført til kunden, inntektene fra salget forventes å tilflyte selskapet og beløpets størrelse kan estimeres pålitelig. Inntekter ved tjenestesalg regnskapsføres etter hvert som tjenesten utføres, så fremt fremdrift i leveransen og tilhørende inntekter og kostnader kan måles pålitelig. Dersom kontraktene inneholder flere elementer, inntektsføres inntekter fra hvert delement separat så fremt overgang av risiko og kontroll kan vurderes separat for disse elementene. Kontrakter ved salg av fyllmaskiner og emballasje, henger kommersielt sammen og inntektsføring gjøres derfor for kontrakten samlet.

Salgsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget og presenteres netto etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter.

Ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler beregnes gevinst eller tap ved salget ved å sammenholde salgssum med gjenværende balanseført verdi av det solgte driftsmiddelet. Beregnet gevinst/tap presenteres som del av henholdsvis andre driftsinntekter eller driftskostnader.

Omregning av utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta i de ulike enhetene i konsernet innregnes og måles i enhetens funksjonelle valuta på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatet med unntak av valutaeffekter på lån i utenlandsk valuta som er utpekt som sikring av nettoinvestering, samt konsernmellomværende som anses å være en del av nettoinvesteringen. Disse valutaeffektene innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil investeringen avhendes.

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til morselskapet. Ved konsolidering av datterselskap i utenlandsk valuta omregnes resultatposter til norske kroner etter en veid gjennomsnittskurs for året. For balanseposter, inklusiv merverdier og goodwill, benyttes valutakurs på balansedagen. Omregningseffekter som oppstår ved konsolidering av utenlandske enheter innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil datterselskapet avhendes.

Låneutgifter

Låneutgifter som er direkte henførbare til anskaffelse, tilvirkning eller produksjon av en eiendel som tar lang tid å ferdigstille for dens tilsluttede bruk, legges til anskaffelseskost for eiendelen. Også for investeringseiendommer som måles til virkelig verdi aktiverer Ferd låneutgifter som påløper i utbyggingsperioden. Ferd aktiverer låneutgifter fra det tidspunkt aktiviteter for å forberede eiendelen for dens tiltenkte bruk er satt i gang og låneutgifter begynner å påløpe. Aktivisering fortsetter frem til disse aktivitetene er fullførte. Dersom utviklingsprosjektet midlertidig settes på vent, aktiveres ikke låneutgifter i oppholdsperioden.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferd-konsernets balanse og er av vesentlig betydning for konsernets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når konsernet blir part i instrumentets kontraktmessige forpliktelser og rettigheter. Alle finansielle instrumenter henføres til en av følgende kategorier, i samsvar med IAS 39, ved første gangs innregning:

- 1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi og endringer i verdi inngår i resultatet
- 2) Utlån og fordringer
- 3) Finansielle forpliktelser

Finansielle instrumenter klassifiseres som eiet for handelsformål og inngår i kategori 1 dersom de primært er anskaffet for å oppnå fortjeneste fra kortsiktige kursvingninger. Derivater klassifiseres til handelsformål, med mindre de er en del av sikring, en annen eiendel eller forpliktelse. Eiendelene i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler.

Klassifisering av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet i samsvar med IAS 39 kan også gjøres i henhold til "virkelig verdi opsjonen" i IAS 28.18. Instrumentet må ved førstegangs innregning vurderes til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet og tilfredsstille visse kriterier. Det sentrale grunnlag for anvendelse av "virkelig verdi opsjonen" er at en gruppe finansielle eiendeler og forpliktelser forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at ledelsen vurderer inntjeningen etter samme prinsipp.

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien eiet til handelsformål og som ikke vurderes til "virkelig verdi over resultatet" er klassifisert som andre forpliktelser. Leverandørgjeld og andre forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom gjelden forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen. Gjeld som har oppstått ved bruk av Ferd's lånefasilitet presenteres som langsiktig gjeld dersom Ferd både har mulighet til og intensjon om å rulle gjelden mer enn 12 måneder.

Innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når konsernet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter til "virkelig verdi over resultatet" innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder. Verdiendringer innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillegg direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, fratrukket eventuelt verdifall. Avsetning for verdifall gjøres for faktiske og mulige tap på krav. Konsernet gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimater for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene. Tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Finansielle forpliktelser klassifisert som andre forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytteinntekter innregnes når konsernet har juridisk krav på utbyttet. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter og presenteres som "Inntekter fra finansielle investeringer".

Finansielle derivater og sikring

Konsernet benytter finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Finansielle derivater knyttet til en svært sannsynlig planlagt transaksjon (kontantstrømsikring) regnskapsføres i henhold til regelverket for sikringsbokføring når sikringsforholdet er dokumentert og oppfyller relevante krav til effektivitet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring av derivater anskaffet for sikring av risiko i en balanseført eiendel eller forpliktelse. Derivater som ikke kvalifiserer for sikringsbokføring, blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet.

Kontantstrømsikring presenteres ved at endring i virkelig verdi på det finansielle derivatet som er benyttet som kontantstrømsikring innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil den underliggende transaksjonen blir regnskapsført. Den ineffektive delen av sikringen resultatføres løpende.

Når sikringsinstrumentet utløper eller selges, den planlagte transaksjonen resultatføres eller når sikringen ikke lenger tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring, resultatføres akkumulert effekt av sikringsforholdet.

Skatter

Skattekostnaden i resultatet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot andre inntekter og kostnader i totalresultatet er også ført mot andre inntekter og kostnader i totalresultatet, og skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Betalbar skatt for perioden beregnes basert på skattegrunnlaget, som avviker fra Resultat før skatt på grunn av resultatposter som kommer til inntekt eller fradrag i en annen periode (midlertidige forskjeller) eller resultatposter som aldri kommer til beskatning (permanente forskjeller).

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring i konsernregnskapet på balansedagen. Det er ikke balanseført utsatt

skatt knyttet til førstegangsinnregning av goodwill ved virksomhetssammenslutninger. Det balanseføres heller ikke utsatt skatt på førstegangsinnregning ved kjøp av investeringseiendommer dersom kjøp av datterforetak med investeringseiendom vurderes som kjøp av enkelteiendel.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser.

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto eiendeler i den oppkjøpte virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap klassifiseres som immateriell eiendel.

Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere hvis det er indikatorer på at beløpene kan ha vært utsatt for verdifall, og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke.

Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap er inkludert i investeringen i tilknyttet selskap, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill vedrørende den solgte virksomheten.

Ved testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømgenererende enheter. Allokeringen skjer til de kontantstrømgenererende enheter eller grupper av kontantstrømgenererende enheter som forventes å få økonomiske fordeler av oppkjøpet.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler som er kjøpt separat balanseføres ved førstegangs innregning til anskaffelseskost. Immaterielle eiendeler som er anskaffet i en virksomhetssammenslutning balanseføres til virkelig verdi på sammenslutningstidspunktet. I etterfølgende perioder regnskapsføres immaterielle eiendeler til kost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger.

Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over forventet utnyttbar levetid. Normalt benyttes lineære avskrivningsprofiler, da dette normalt best reflekterer bruken av eiendelene. Dette vil gjelde for immaterielle eiendeler som software, kunderelasjoner, patenter og rettigheter og aktiverte utviklingskostnader. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men testes for nedskrivning årlig. Enkelte av konsernets balanseførte varemerker har ubestemt levetid.

Forskning, utvikling og andre internt genererte immaterielle eiendeler

Utgifter til forskning kostnadsføres løpende.

Internt genererte immaterielle eiendeler fra utvikling balanseføres dersom alle de følgende kriterier er oppfylt:

- 1) Eiendelen kan identifiseres
- 2) Ferd har både til hensikt og evne til å fullføre den immaterielle eiendelen, herunder at Ferd har tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser til å fullføre utviklingen og til å ta i bruk eller selge den immaterielle eiendelen.
- 3) De tekniske forutsetningene for å fullføre den immaterielle eiendelen er kjente
- 4) Det er sannsynlig at eiendelen vil generere fremtidige kontantstrømmer
- 5) Utviklingskostnadene kan måles pålitelig

Internt genererte immaterielle eiendeler avskrives over utnyttbar levetid fra det tidspunkt eiendelene er tilgjengelig for bruk. Når kravet til balanseføring ikke er til stede, kostnadsføres utgiftene i perioden de er påløpt.

Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet, herunder lånekostnader. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmiddelet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte konsernet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Varige driftsmidler som er aktivert under en finansiell leasing, blir avskrevet over det korteste av utnyttbar levetid og avtalt leieperioden. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmiddelet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. Dersom det foreligger indikatorer på mulig verdifall, foretas en vurdering av verdifall. Immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid og goodwill avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall.

Ved vurdering av verdifall, beregnes eller estimeres først eiendelens gjenvinnbare beløp. Dersom det ikke er mulig å beregne gjenvinnbart beløp for en enkelteiendel, beregnes gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten som eiendelen er en del av. En kontantgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet. Dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, resultatføres differansen som nedskrivning. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Leieavtaler

Leieavtaler behandles enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler basert på det reelle innholdet i avtalene. Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap blir overført til leietaker, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle.

Leieobjekt og leieforpliktelse til utleier i finansielle leieavtaler hvor konsernet er leietaker blir ved leieperiodens begynnelse balanseført til det laveste av objektets virkelige verdi og minsteleiens nåverdi. Leiebetalingene blir fordelt mellom forpliktelsen og finanskostnader for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjestående saldo. Variable og betingede leiebeløp resultatføres som driftskostnader etter hvert som de påløper. Leieobjektet knyttet til finansielle leieavtaler avskrives over den korteste av perioden for eiendelens utnyttbare levetid og leieavtalens løpetid, forutsatt at konsernet ikke overtar eierskapet til objektet på tidspunkt for opphør av leieavtale.

Finansielle leieavtaler hvor konsernet er utleier innregnes ved leieperiodens begynnelse som fordring tilsvarende konsernets nettoinvestering i leiekontrakten. Leiebetalingene blir fordelt mellom tilbakebetaling av hovedstol og finansinntekt. Finansinntekten beregnes og innregnes som en konstant periodisk avkastning på nettoinvestering over leieperioden. Direkte kostnader pådratt i forbindelse med å opprette leiekontrakten er inkludert i fordringens verdi.

Leievederlaget i operasjonelle leieavtaler resultatføres løpende og klassifiseres som andre driftskostnader.

Investeringseiendommer

Investeringseiendom er anskaffet for å oppnå langsiktig avkastning på utleie eller for å oppnå verdistigning, eller begge deler. På kjøpstidspunktet verdsettes investeringseiendom til anskaffelseskost inkludert transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres investeringseiendom til antatt virkelig verdi.

Virkelig verdi tilsvarer den prisen vi ville oppnådd ved salg av eiendommen i en velordnet transaksjon til en ekstern part, gjennomført på balansedagen. Virkelig verdi fastsettes enten, basert på observerbare markedsverdier, som i realiteten forutsetter bud på eiendommen, eller en beregning som tar hensyn til leieinntekter fra inngåtte leiekontrakter, forutsetning om fremtidig leienivå basert på markedssituasjonen på balansedagen og for øvrig all informasjon vi har tilgjengelig om eiendommen og markedet eiendommen vil omsettes i. Ved beregningen legges til grunn at eiendommen brukes på beste mulige måte, altså den måten som er mest økonomisk lønnsom.

Inntekter fra investeringseiendom består av periodens netto verdiendring på investeringseiendommer samt leieinntekter i regnskapsperioden fratrukket eiendomsrelaterte kostnader i samme periode. Inntekter fra investeringseiendom klassifiseres som andre driftsinntekter.

Varer

Varelager vurderes til laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost for beholdninger er basert på FIFO- metoden. For ferdigtilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader og andre direkte kostnader. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket variable kostnader for ferdigstillelse og salg.

Konter og kontantekvivalenter

Konter og kontantekvivalenter består av konter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i konter og kontantekvivalenter.

Pensjonskostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser

Ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Konsernets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen beregnes av aktuar og er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i inneværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Den delen av periodens netto pensjonskostnad som består av årets pensjonsopptjening, avkortning og oppgjør av pensjonsordninger, planendringer samt periodisert arbeidsgiveravgift, inkluderes i lønnskostnader i den perioden den ansatte har jobbet og dermed opptjent pensjonsrettighetene, mens netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene resultatføres som finanskostnader i samme periode. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de er identifisert.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når konsernet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Innskuddsbaserte ordninger

Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi dersom effekten av diskontering er vesentlig.

Utbytte

Utbytte som foreslås av styret klassifiseres som egenkapital i regnskapet, og regnskapsføres som forpliktelse først når det er godkjent av aksjonærene i generalforsamling.

Segmenter

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i konsernets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis den ordinære driften, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående part. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Nye regnskapsstandarder etter IFRS

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Committee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2014:

IFRS 10 Konsernregnskap

IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering – foretak med særskilt formål. IFRS 10 bygger på én enkelt kontrollmodell som skal anvendes for alle enheter. Innholdet i kontrollbegrepet er noe endret fra IAS 27 og legger i større grad vekt på faktisk kontroll enn tidligere regler.

IFRS 10 inneholder også et konsolideringsunntak for investeringsselskaper, forutsatt at investeringsselskapet tilfredsstillende gitte kriterier.

Implementeringen av IFRS 10 har ikke hatt konsekvenser for Ferd. Det endrede kontrollbegrepet har ikke påvirket hvilke selskaper Ferd konsoliderer. Ferd faller heller ikke inn under unntaket for investeringsselskaper.

IFRS 11 Fellesordninger

Standarden regulerer regnskapsføringen av virksomhet der Ferd har felles kontroll sammen med andre enheter. Standarden erstatter IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet, samt SIC-13 Felleskontrollerte foretak - ikke-monetære overføringer fra deltakere. IFRS 11 gir retningslinjer for regnskapsføring av to ulike typer fellesordninger - felles aktiviteter (joint operations) og felles virksomhet (joint ventures). Det følger av IFRS 11 at felles virksomhet skal regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden i samsvar med IAS 28. Felles aktiviteter skal etter IFRS 11 regnskapsføres ved at investor innregner sin andel av eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader i den felleskontrollerte aktiviteten. Ferd er for tiden ikke deltaker i noen arrangementer som kvalifiserer som "felles aktiviteter".

Ferd benyttet egenkapitalmetoden på all felleskontrollert virksomhet før implementeringen av IFRS 11 og konsekvensene av å ta i bruk IFRS 11 har derfor vært ubetydelige.

IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i selskaper som konsolideres, og selskaper som ikke konsolideres, men som foretaket er involvert i. IFRS 12 forener opplysningskravene for datterselskaper, felles kontrollerte virksomheter, tilknyttede foretak og ikke-konsoliderte strukturerte enheter, og samler kravene i én regnskapsstandard.

Ferd har tatt i bruk IFRS 12 og implementeringen har hatt enkelte konsekvenser for Ferd's noter som følge av det utvidede informasjonskravet.

Nye og reviderte standarder som ikke tatt i bruk av Ferd:

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase omhandler klassifikasjons- og målereglene. Klassifikasjons- og målereglene for finansielle forpliktelser i IAS 39 videreføres i all hovedsak. Bruk av amortisert kost og virkelig verdi videreføres som grunnlag for måling. Konkrete definerte instrumenter får krav om måling til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført mot utvidet resultat. Alle øvrige instrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Fase 2 omhandler nedskrivning av finansielle instrumenter, og med endringene følger en vridning fra å gjøre avsetninger for påløpte tap til forventede tap. Med den nye standarden er det altså ikke lenger behov for en konkret tapshendelse for at det skal gjøres avsetning for kredittap. Det skal gjøre avsetninger for estimerte tap og endringer i disse estimatene skal også løpende resultatføres. Endringen vil særlig ha konsekvenser for banker og utlånsvirksomheter, men også Ferd-konsernet, som har betydelige fordringer fra salg av varer og tjenester forventes berørt til en viss grad.

Fase 3 omhandler sikringsbokføring, og reglene i IFRS 9 er betydelig mer fleksible enn i IAS 39. Flere typer instrumenter kvalifiserer som sikringsinstrumenter, flere typer risiko kan sikres, og ikke minst er de strenge effektivitetskravene i IAS 39 lempet på. I stedet for å teste effektiviteten er det i IFRS 9 innført et prinsipp om en kvalitativ økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument, sikringsobjekt og risiko. Til gjengjeld er det innført flere notekrav knyttet til foretakets sikringsstrategi.

Implementeringsdato for IFRS 9 er satt for regnskaper som starter 1.1.2018, men EU har ikke godkjent bruk av standarden ennå. Ferd avventer foreløpig IFRS 9, men vil anvende IFRS 9 når den blir pliktig.

IFRS 15 Inntektsføring

IFRS 15 er en felles standard for regnskapsføring av inntekter fra kunder og erstatter IAS 18 Driftsinntekter, IAS 11 Anleggskontrakter, IFRIC 13 Kundeloyalitetsprogrammer, IFRIC 15 Avtaler om bygging av fast eiendom, IFRIC 18 Overføring av eiendeler fra kunder og SIC 31 Byttehandel vedrørende reklametjenester. IFRS 15 omhandler kun inntekter fra kontrakter med kunder. Inntekter knyttet til gjelds- og egenkapitalinstrumenter, som tidligere var omfattet av IAS 18, er lagt under IAS 39 (og IFRS 9 når implementert).

Hovedprinsippet i IFRS 15 er at innregning av inntekter skal gjøres på en slik måte at inntektsføringen gir et riktig bilde av hvordan vederlag for leveranse av varer og tjenester tilflyter foretaket. IFRS 15 innfører en fem-trinns modell.

Standarden er mye mer omfattende og detaljert enn tidligere regelsett, og standarden inkluderer betydelig med retningslinjer og beskrivende eksempler for å hjelpe brukerne å tolke standarden riktig.

Standarden har fått ikrafttredelse for regnskapsår som begynner 1. januar 2017, men standarden er foreløpig ikke godkjent av EU. Implementeringen av standarden forventes å ha størst konsekvenser for de av Ferd's datterselskaper som leverer varer og tjenester, hvor leveransen består av sammensatte produkter.

Endringer i IAS 16 og IAS 38, klargjøring av akseptable avskrivningsmetoder

Det er foretatt endringer i IAS 16 og IAS 38 for å forby bruken av inntektsbaserte avskrivningsmetoder. Avskrivninger av eiendeler skal representere forbruk av de økonomiske fordelene som følger av en eiendel og de er i all hovedsak uavhengig av den inntekt som genereres av den samme eiendelen. Det er derfor gitt et forbud mot inntektsbaserte avskrivningsmetoder, med unntak for enkelte immaterielle eiendeler der det foreligger veldig sterk korrelasjon mellom inntekt og forbruk. Endringen har fått virkning fra 1.1.2016, men antas å ikke ha konsekvenser for Ferd som i all hovedsak avskriver eiendeler basert på den lineære metode.

NOTE 2 ESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimater og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimatenes kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hovedpostene hvor estimater vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimater og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferd - konsernets balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Måling til virkelig verdi av de finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimater og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs), og verdifastsettelsen innebærer således begrenset estimatusikkerhet.

Unoterte aksjer og andeler

Posten "Unoterte aksjer og andeler" består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi estimeres ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Bruken av disse modellene krever innleggelse av data som dels består av noterte markedspriser (eksempelvis renter) og dels estimater om fremtidig utvikling, samt vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårlige estimater på virkelig verdi fra forvalterne. Estimatenes blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser. Rapportert verdi på hedgefondene som forvaltes i SI-porteføljen må dessuten normalt justeres for en antatt likviditetsrabatt.

Renteinvesteringer

Virkelig verdi av renteinvesteringer verdsettes ut fra noterte markedsкурser. Dersom det ikke finnes markedsкурser på renteinvesteringen, verdsettes renteinvesteringen i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kredittratinger.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedsкурser. Der markedskurs ikke er tilgjengelig, beregnes verdien ut fra gjeldende rentekurve og andre relevante faktorer.

Fastsettelse av virkelig verdi på investeringseiendommer

Ferd-konsernet har flere investeringseiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

Eksisterende kontrakter
Forventet fremtidig utleie
Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes ved å ta utgangspunkt i et markedsbasert avkastningskrav for eiendommer med antatt beste beliggenhet (prime-yield CBD) tillagt risikopremie for eiendommen.

Risikopremien baseres på:

Beliggenhet
Standard
Forventet markedsutvikling
Leienivå sammenlignet med resten av markedet
Kvalitet på leietakers soliditet
Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Eiendommer som inngår i utbyggingsprosjekter verdsettes ved bruk av samme metode, men usikkerheten i estimatene er større. I utbyggingsprosjekter økes verdien av prosjektet etter hvert som definerte milepæler nås.

Nedskrivningsvurderinger goodwill

Goodwill testes årlig for verdifall. Verdifall testes ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer på den kontantgenererende enheten som goodwill er henført til. Dersom neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer er lavere enn bokført verdi, gjennomføres nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Verdifalltestene bygger på forutsetninger om fremtidig forventet kontantstrøm og estimat på diskonteringsrente.

Det vises til [note 13](#) for nærmere beskrivelse av nedskrivningsvurderinger for goodwill.

Avskrivninger og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Bokført verdi av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med begrenset levetid innregnes til anskaffelseskostnad. Anskaffelseskostnad fratrukket restverdi avskrives over forventet brukstid. De bokførte verdiene vil avhenge av konsernets estimater på brukstid og restverdi. Disse parametrene estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk og skjønnsmessige vurderinger. Estimatenes justeres dersom det oppstår endringer i forventningene.

Ved identifisering av indikator på varig verdifall på varige driftsmidler eller immaterielle eiendeler foretas verdifalltest. Verdifalltestene vil basere seg på estimater og forutsetninger om fremtidige kontantstrømmer og diskonteringsrente.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke økonomiske og demografiske forutsetninger. Det henvises til note 19 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. Endringer i forutsetninger kan medføre betydelige endringer i balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel av fremførbare underskudd og andre skattereduserende forskjeller balanseføres i den utstrekning det er sannsynlig at utsatt skattefordel vil kunne utnyttes mot framtidig skattepliktige inntekter. Vesentlig skjønn fra ledelsen er

påkrevd for å bestemme størrelsen på balanseført utsatt skattefordel. Balanseført utsatt skattefordel baseres på forventning om størrelse på fremtidig skattepliktig inntekt, tidspunkt for forventet bruk av utsatt skattefordelen og fremtidige strategier for skatteplanlegging.

Avsetning for tap på fordringer

Avsetning for tap på fordringer estimeres på bakgrunn av sannsynligheten for at de utestående fordringene ikke vil bli gjort opp. Vurderingen bygger på historisk erfaring, fordringens alder og motpartens finansielle situasjon.

NOTE 3 DRIFTSSEGMENTER

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering. Ferd har følgende 5 forretningsområder:

Ferd Capital er en aktiv og langsiktig investor i privateide og børsnoterte selskaper. Dette innebærer at Ferd Capital både vurderer når man skal investere eller selge, og arbeider aktivt med selskapene i eierperioden for å sikre en best mulig verdiutvikling. Ferd Capital utøver aktivt eierskap ved å samarbeide med selskapenes ledelse og gjennom styrearbeid. De selskapene der Ferd Capital har kontroll, er i konsernregnskapet konsolidert og segmentrapporteringen i konsernregnskapet består dermed av de konsoliderte resultatene fra disse selskapene, samt verdiendringene og forvaltningskostnadene på de ikke-konsoliderte selskapene. Verdien av investeringene og verdiendringene fremgår av selskapsregnskapet til Ferd AS, hvor Ferd Capital rapporterer MNOK 1 315 i negativt driftsresultat. Verdien av Ferd Capitals portefølje utgjør MNOK 10 317 pr 31.12.2014 og MNOK 10 847 pr. 31.12.13 målt til virkelig verdi. Investeringene består av:

- Elopak (100 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land

- Aibel (49 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg

- TeleComputing (96 prosent eierandel) er en ledende leverandør av IT-tjenester til små og mellomstore bedrifter i Norge og Sverige. Selskapet leverer nettbaserte applikasjoner og kundetilpassede drifts- og outsourcingtjenester.

- Interwell (58 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høyteknologiske brønnverktøy til den internasjonale olje - og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt.

- Swix Sport (100 prosent eierandel) utvikler, produserer og markedsfører skismøring, staver, tilbehør og tekstiler til sport og aktiv fritid. Selskapet har en omfattende virksomhet i Norge og utlandet.

- Mestergruppen (95 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter salg av byggevarer, tomte- og prosjektutvikling og hus- og hyttekjeder.

- Servi (100 prosent eierandel). Servi utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindere og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.

- Petroleum Geo-Services (10,1 prosent eierandel). Petroleum Geo-Services (PGS) leverer blant annet seismikk, elektromagnetiske tjenester og reservoaranalyser til oljeselskaper som driver offshorevirksomhet over hele verden.

Ferd Invest investerer i hovedsak i børsnoterte nordiske aksjeselskaper. Ambisjonen er å slå en nordisk aksjeindeks, men investeringsteamet fokuserer ikke på allokeringer mellom land og sektorer eller innholdet i referanseindeksen (MSCI Nordic Mid Cap Index). Ferd Invest er utelukkende opptatt av selskapene de investerer i og utviklingen i disse.

Ferd Special Investments (SI) har et vidt mandat til å gjøre investeringer, men har hittil hovedsakelig kjøpt hedgefondandeler i annenhåndsmarkedet. SI gjør investeringer der Ferd ser muligheter innenfor denne nisjen.

Ferd Hedgefond foretar investeringer i ulike typer hedgefond som forvaltes av hedgefondmiljøer i utlandet. Målsetningen er å oppnå attraktiv risikojustert avkastning, både i absolutt forstand og relativt til hedgefondindeksen (HFRI FoF: Conservative Index).

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor med ansvar for konsernets eiendomssatsing. Utvikling skjer i hovedsak innenfor boligprosjekter, utvikling og bygging av nye kontorbygg og utvikling av lager/kombinasjonsbygg. Ferd Eiendom gjennomfører prosjekter alene eller i samarbeid med utvalgte partnere. Det gjøres også rene finansielle eiendomsinvesteringer.

Øvrig virksomhet består hovedsakelig av investeringer i eksternt forvaltede private equity fond, som har mindre behov for løpende daglig oppfølging og derfor overvåkes av ledelsen. I Øvrig virksomhet inngår også enkelte finansielle instrumenter ledelsen kan benytte for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og interbank.

Ferd Special Investments og Ferd Hedgefond er investert i USD. Valutaomregningseffekter på investeringene regnskapsføres på Øvrig virksomhet gjennom bruk av valutaderivater.

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS konsern	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2014							
Salgsinntekter	13 127 697	13 126 450				1 247	
Inntekter fra finansielle investeringer	599 704	-1 291 897	665 319	145 705	96 164	78 267	906 145
Andre inntekter	277 624	32 206			48	244 962	407
Driftsinntekter	14 005 025	11 866 759	665 319	145 705	96 213	324 476	906 552
Driftskostnader ekskl av- og nedskrivninger	11 924 012	11 793 166	8 694	7 190	8 248	36 779	69 935
EBITDA	2 081 013	73 594	656 625	138 515	87 965	287 697	836 617
Av- og nedskrivninger	645 898	640 678	40		45	3 989	1 146
Driftsresultat	1 435 115	- 567 084	656 585	138 515	87 920	283 708	835 471
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	30 367	33 211				- 2 843	
Resultat før finansposter og skattekostnad	1 465 482	- 533 873	656 585	138 515	87 920	280 864	835 471

Balanse 31.12.14

Immaterielle eiendeler	4 117 955	4 116 955				1 000	
Varige driftsmidler og investeringseiendommer	4 823 075	2 166 416				2 649 138	7 521
Investeringer etter egenkapitalmetoden	442 250	312 318				129 932	
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	14 361 390	1 438 482	5 645 278	1 898 430	2 869 671	348 035	2 161 494
Bankinnskudd 1)	1 320 725	1 520 642	11 390	- 35 300	- 157 173	- 178 796	159 961
Øvrige eiendeler	5 819 700	4 607 573	3 770	383 431	146 700	408 314	269 912
Sum eiendeler	30 885 095	14 162 386	5 660 439	2 246 562	2 859 197	3 357 622	2 598 888

1) Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS konsern	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2013							
Salgsinntekter	10 958 333	10 956 742				1 591	
Inntekter fra finansielle investeringer	2 950 881	- 120 834	1 489 658	568 921	196 366	1 013	815 756
Andre inntekter	141 334	26 258				114 396	680
Driftsinntekter	14 050 548	10 862 166	1 489 658	568 921	196 366	117 000	816 436
Driftskostnader ekskl av- og nedskrivninger	10 155 537	9 998 504	18 378	21 367	4 802	33 485	79 001
EBITDA	3 895 010	863 663	1 471 280	547 553	191 564	83 515	737 435
Av- og nedskrivninger	439 714	437 719	77		92	923	904
Driftsresultat	3 455 296	425 944	1 471 203	547 553	191 472	82 592	736 531
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	83 164	29 067				54 097	
Resultat før finansposter og skattekostnad	3 538 460	455 011	1 471 203	547 553	191 472	136 689	736 531

Balanse 31.12.13

Immaterielle eiendeler	2 276 314	2 276 314					
Varige driftsmidler og investeringseiendommer	3 743 985	1 748 692	40		350	1 990 754	4 150
Investeringer etter egenkapitalmetoden	647 167	294 414				352 753	
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	15 064 922	2 651 290	4 985 020	2 008 553	2 227 204	13 592	3 179 263
Bankinnskudd 1)	1 332 095	1 809 760	53 737	194 897	30 896	57 970	- 815 163
Øvrige eiendeler	4 310 855	3 852 716	941	145 238	24 917	245 610	41 434
Sum eiendeler	27 375 338	12 633 185	5 039 738	2 348 688	2 283 366	2 660 679	2 409 684

1) Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert

NOTE 4 INNTEKTER FRA FINANSIELLE INVESTERINGER

Inntekter fra finansielle investeringer fordelt på de ulike aktivaklassene:

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Noterte aksjer og andeler	714 795	1 554 631
Unoterte aksjer og andeler	-1 295 073	364 188
Hedgefond	1 179 982	1 022 015
Renteinvesteringer		10 047
Sum inntekter fra finansielle investeringer	599 704	2 950 881

NOTE 5

BRUK AV VIRKELIG VERDI OG FINANSIELLE INSTRUMENTER

Ferds prinsipper ved måling til virkelig verdi, generelt

Ferd benytter den verdsettelsesmetode som ansees å gi det mest representative estimatet på en antatt salgsverdi. Et slikt salg forutsettes gjennomført i en velordnet transaksjon på balansedagen. Dette innebærer at for alle eiendeler der det finnes observerbar markedsinformasjon, eller der det nylig er gjennomført en transaksjon, benyttes disse kurser (markedsmetoden). Når en kurs for en identisk eiendel ikke er observerbar, beregnes virkelig verdi ved hjelp av en annen verdsettelsesmetode. Ved verdsettingen benytter Ferd relevante og observerbare data i størst mulig grad.

For alle investeringer der verdien fastsettes ved bruk av en annen verdsettelsesmetode enn markedsmetoden, gjøres det analyser av endringen i verdi fra periode til periode. Det gjennomføres grundige analyser på flere nivåer, både av overordnet i forretningsområdet, av Ferdts konsernledelse og til slutt av Ferdts styre. Det utarbeides sensitivitetsanalyser for de mest sentrale og kritiske inndata i verdsettelsesmodellen, og i enkelte tilfeller foretas kontrollberegninger av verdsettelsen ved bruk av alternative verdsettelsesmetoder for å bekrefte den beregnede verdi.

Ferd er konsekvent i bruken av verdsettelsesmetode, og endrer normalt ikke prinsippene for verdsettelsen. Endring av prinsipper vil gi lav pålitelighet i rapporteringen og svekket sammenlignbarhet fra periode til periode. Prinsipp for verdsettelse og bruk av verdsettelsesmetode fastsettes for investeringen før den gjennomføres og endres kun unntaksvis og bare dersom endringen fører til en måling som under omstendighetene er mer representativ for virkelig verdi.

Verdsettelsesmetoder

Investeringer i børsnoterte aksjer verdsettes ved bruk av markedsmetoden. Børskurs for siste gjennomførte transaksjon på markedsplassen legges til grunn.

Investeringer i unoterte aksjer som blir forvaltet internt, verdsettes normalt basert på en inntjeningsmultipl. Ved beregning av verdi (Enterprise Value - EV) benyttes for eksempel EV / EBITDA, EV / EBITA, EV / EBIT og EV / (EBITDA - CAPEX). Ferd innhenter relevante multipler for sammenlignbare selskaper. Multiplene for porteføljeselskapene justeres dersom forutsetningene ikke er like med peer group. Slike forutsetninger kan bestå av kontrollpremie, likviditetsrabatt, vekstforutsetninger, marginer eller tilsvarende. Selskapets resultat som benyttes i verdsettelsen normaliseres for engangseffekter. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld. Dersom det har skjedd en uavhengig transaksjon i verdipapiret, benyttes denne normalt som grunnlag for vår verdsettelse.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene (NAV). Ferd gjør en kritisk vurdering av om rapportert NAV kan legges til grunn.

Special Investments har kjøpt hedgefond i annenhåndsmarkedet, ofte med en betydelig rabatt i forhold til rapportert verdi fra fondene (NAV). Ved måling av disse hedgefondene innhentes anslag fra flere eksterne meglere for å vurdere hvilken rabatt disse hedgefondene omsettes til, sammenlignet med siste rapporterte NAV. Ferd gjør en vurdering av megleranslagene, anslår beste estimat for rabatt og benytter dette estimatet ved verdsettelse av hedgefondene.

Utleieeiendommer er verdsatt ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer. Verdien av eiendommer som inngår i byggeprosjekter vurderes løpende til antatt salgsverdi. Verdien oppnår ofte et skifte ved oppnådde milepæler. Periodevis sammenlignes våre beregnede verdier mot uavhengige takster.

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av konsernets eiendeler og gjeld fordelt etter hvordan de er målt i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

Beløp i NOK 1 000	Investeringer	Investeringer	Finansielle instrumenter		Annen type	SUM
	målt til virkelig verdi over resultatet	målt til virkelig verdi over utvidet resultat	målt til amortisert kost	Utlån og fordringer		
				Finansiell	verdsettelse	
Anleggsmidler						
Immaterielle eiendeler					4 117 955	4 117 955
Utsatt skattefordel					195 585	195 585
Varige driftsmidler					2 436 626	2 436 626
Investeringer etter egenkapitalmetoden					442 250	442 250
Investeringseiendom	2 386 449					2 386 449
Pensjonsmidler					17 391	17 391
Andre finansielle anleggsmidler			190 409		81 876	272 285
Sum 2014	2 386 449		190 409		7 291 683	9 868 541
Sum 2013	1 828 917		58 270		5 103 509	6 990 696
Omløpsmidler						
Varer					2 381 419	2 381 419
Kortsiktige fordringer		11 565	2 766 573		174 881	2 953 019
Noterte aksjer og andeler	6 622 553					6 622 553
Unoterte aksjer og andeler	3 086 854					3 086 854
Hedgefond	4 651 984					4 651 984
Renteinvesteringer						
Bankinnskudd			1 320 725			1 320 725
Sum 2014	14 361 391	11 565	4 087 298		2 556 300	21 016 554
Sum 2013	15 081 626	11 710	3 227 308		2 063 998	20 384 642

Langsiktig gjeld

Pensjonsforpliktelser			169 417	169 417
Utsatt skatt			793 731	793 731
Langsiktig rentebærende gjeld		3 704 895	- 7 002	3 697 893
Annen langsiktig gjeld	52 281	234 566	7 256	294 103
Sum 2014	52 281	3 939 461	963 402	4 955 144
Sum 2013	42 239	3 768 531	525 731	4 336 501

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig rentebærende gjeld		1 331 041	- 16 975	1 314 066
Betalbar skatt			277 390	277 390
Annen kortsiktig gjeld	15 503	58 167	2 835 237	99 303
Sum 2014	15 503	58 167	4 166 278	359 718
Sum 2013	49 842	2 591 977	515 639	3 157 458

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstillers ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Ferd's hedgefondportefølje vurderes å tilfredsstillers kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferd's øvrige investeringer vurderes på nivå 3. Dette gjelder investeringer der all informasjon eller deler av informasjonen om verdi ikke kan observeres i markedet. Ferd benytter også verdsettelsesmodeller for investeringer der aksjen har liten eller ingen omsetning. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes også på nivå 3. For Ferd gjelder dette private equity investeringer og fondsinvesteringer gjort av Special Investments der rapportert NAV må justeres for rabatter. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Ferd allokterer hver enkelt investering til sitt respektive nivå i hierarkiet ved anskaffelse. Overføringer fra et nivå til et annet skjer kun unntaksvis og utelukkende dersom det er skjedd endringer av betydning for nivåinndelingen ved den finansielle eiendelen. Dette kan skje eksempelvis ved at en unotert aksje har blitt børsnotert eller tilsvarende. En overføring mellom nivåene vil i så tilfelle gjøres når Ferd er blitt kjent med endringen.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets investeringer målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2014
Eiendeler				
Investeringseiendom			2 386 449	2 386 449
Kortsiktige fordringer		11 565		11 565
Noterte aksjer og andeler	6 622 553			6 622 553
Unoterte aksjer og andeler			3 086 854	3 086 854
Hedgefond		2 869 671	1 782 313	4 651 984
Gjeld				
Annen langsiktig gjeld		- 52 281		- 52 281
Annen kortsiktig gjeld		- 73 670		- 73 670
Sum 2014	6 622 553	2 755 285	7 255 616	16 633 454

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2013
Eiendeler				
Investeringseiendom			1 828 917	1 828 917
Kortsiktige fordringer		28 414		28 414
Noterte aksjer og andeler	5 241 213			5 241 213
Unoterte aksjer og andeler			5 446 096	5 446 096
Hedgefond		2 360 531	2 017 082	4 377 613
Gjeld				
Annen langsiktig gjeld		- 42 239		- 42 239
Annen kortsiktig gjeld		- 49 842		- 49 842
Sum 2013	5 241 213	2 296 864	9 292 095	16 830 172

Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3

Beløp i NOK 1 000	IB 1.1.14	Kjøp / investeringer emisjon	Salg og utbetalinger fra) totalresultat	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet UB 31.12.14
Investeringseiendom	1 828 917	390 609	- 2 435		169 358	2 386 449
Unoterte aksjer og andeler	5 446 096	553 599	-1 425 596		-1 383 158	3 086 854
Hedgefond	2 017 082	92 895	- 901 293		573 629	1 782 313
Sum	9 292 095	1 037 103	-2 329 324		- 640 171	7 255 616

*) Blant salg og avganger inngår 686 millioner kroner for Interwell AS, som i 2014 er reklassifisert fra unoterte aksjer målt til virkelig verdi til datterselskap.

Beløp i NOK 1 000	IB 1.1.13	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i totalresultat	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet UB	31.12.13
Investeringseiendom	1 981 853	641 408	- 814 807		- 11 141	31 604	1 828 917
Unoterte aksjer og andeler	8 744 368	235 239	-3 418 186		- 151 806	36 481	5 446 096
Hedgefond	1 477 773	503 208	- 643 837		388 679	291 259	2 017 082
Sum	12 203 994	1 379 855	-4 876 830		225 732	359 344	9 292 095

Nedenfor presenteres en oversikt over de mest sentrale forutsetninger benyttet ved måling av virkelig verdi av Ferds investeringer, allokert til nivå 3 i hierarkiet. Vi viser også hvor sensitive verdien av investeringene er for endringer i forutsetningene.

Beløp i NOK 1 000	Balanseført verdi per 31.12.14	Benyttede og implisitte EBITDA multipler	Verdi, dersom multipl reduseres med 10 prosent	Verdi, dersom multipl økes med 10 prosent	Benyttet diskonterings- rente	Verdi, dersom renten økes med 1 prosent	Verdi, dersom renten reduseres med 1 prosent
Investeringseiendom 1)	2 386 449				7,5% - 9,0%	2 053 449	2 830 349
Unoterte aksjer og andeler sensitive for multipl 2)	1 476 759	7,2 - 13,0	1 065 402	1 888 116			
Øvrige unoterte aksjer og andeler 2)	1 610 095						
Beløp i NOK 1 000	Balanseført verdi per 31.12.14				Estimerte rabatter iht megler (intervall)	Verdi dersom rabatten økes med 10 prosent	Verdi dersom rabatten reduseres med 10 prosent
Hedgefond 3)	1 782 313					11 % - 80 %	1 597 900

1) Ca 52 % av Ferd Eiendom AS' portefølje er utleieeiendommer og utviklingsprosjekter og er sensitive for endring i diskonteringsrente.

2) Ca 48 % av verdien av unoterte aksjer og andeler er sensitive for endring i multipl. De øvrige investeringene er verdsatt basert på rapportert NAV uten at Ferd har mulighet til å regne på sensitiviteten, selv om multipler sannsynligvis er benyttet ved fastsettelsen av NAV.

3) Ca 72 % av hedgefondene på nivå 3 er sensitive for endring i rabatt. Disse investeringene er utelukkende gjort av forretningsområdet Special Investments.

NOTE 6 RISIKOSTYRING OG INVESTERINGSAKTIVITETER

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring.

VERDIFALLSRISIKO OG ALLOKERING AV KAPITAL

Ferds allokering av kapitalen må være i tråd med eiers risikotoleranse. Et mål på denne risikotoleranse er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve kraftige og raske fall. Ferds totalportefølje skal normalt ha maksimalt 35 prosent verdifallsrisiko. Verdifallsrisikoen legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktiva med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester. Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferd har et sterkt fokus på likviditet. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er derfor viktig at Ferds balanse er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden. Ferd stiller krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og hedgefond. Forøvrig henvises til informasjon om Ferds lånefasiliteter, herunder oversikt over forfallsstruktur på gjelden, i selskapsregnskapet til Ferd AS i [note 16](#).

Valutarisiko

Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at Ferd alltid vil ha en viss andel av egenkapitalen investert i euro, amerikanske dollar og svenske kroner, og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering til norske kroner. Dersom eksponeringen i en valuta er vurdert som for høy eller lav reguleres valutaeksponeringen gjennom å ha lån på morselskapsnivå i den respektive valuta, eller ved bruk av derivater.

Ferd har følgende utestående valutaderivater på morselskapsnivå per 31.12.14:

Beløp i NOK 1 000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
	NOK	2 992 335	USD	- 400 000
	NOK	1 831 789	EUR	- 200 000

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent
- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nysensere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferd's investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,0-1,3 ganger det norske aksjemarkedet.

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-4 200 000	-4 500 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-1 700 000	-1 600 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	- 300 000	- 200 000
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	-1 100 000	-1 100 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	-7 300 000	-7 400 000
Verdifall i % av verdijustert egenkapital	30%	31%

NOTE 7 AKSJER OG ANDELER I ANDRE SELSKAPER MED EIERANDEL OVER 10 %

	Forretningskontor	Eierandel	Metode for måling
Datterselskap			
Elopak AS med datterselskaper	Røyken	100,0 %	Konsolidert
FC Well Invest AS med datterselskaper (Interwell)	Bærum	100,0 %	Konsolidert
FC-Invest AS med datterselskaper (Telecomputing)	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Ferd Aibel Holding AS	Bærum	100,0 %	Konsolidert
1912 Top Holding AS med datterselskaper (Servi Gruppen)	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Ferd Eiendom AS med datterselskaper	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Ferd Malta Holdings Ltd	Malta	100,0 %	Konsolidert
Ferd MG Holding AS med datterselskaper (Mestergruppen)	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Norse Crown Company Ltd. AS	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Swix Sport AS med datterselskaper	Oslo	100,0 %	Konsolidert
Felleskontrollert virksomhet			
Aibel Holding I AS med datterselskaper (Aibel)	Stavanger	50,0 %	Virkelig verdi
Elocap Ltd	Israel	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Frogn Næringspark AS	Trondheim	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Impresora del Yaque	Santiago De Los Caballeros, Den Dominikanske Republikk	51,0 %	Egenkapitalmetoden
Tilknyttede selskaper			
Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Riyadh, Saudi-Arabia	49,0 %	Egenkapitalmetoden
Lala Elopak S.A. de C.V.	Gómez Palacio, Mexico	49,0 %	Egenkapitalmetoden
Tiedemannsbyen DA	Oslo	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Lofoten Tømteselskap AS	Bodø	35,0 %	Egenkapitalmetoden
Hafrsby AS	Stavanger	14,5 %	Egenkapitalmetoden
Hunstad Sør Tømteselskap AS	Bodø	31,6 %	Egenkapitalmetoden
Tøstarustå Byutvikling AS	Stavanger	33,3 %	Egenkapitalmetoden
Madla Byutvikling AS	Stavanger	33,3 %	Egenkapitalmetoden
Boreal GmbH	Tyskland	20,0 %	Egenkapitalmetoden
Siriskjær AS	Stavanger	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Solheim Byutviklingselskap AS	Stavanger	33,3 %	Egenkapitalmetoden
Sporafjell Utviklingsselskap AS	Stavanger	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Kråkeland Hytteservice AS	Sirdal	33,5 %	Egenkapitalmetoden
Anleggsaksjer og andeler > 10 % eierandel			
Herkules Capital I AS		40,0 %	Virkelig verdi

Omløpsaksjer og andeler > 10 % eierandel

Energy Ventures AS	31,8 %	Virkelig verdi
Energy Ventures II AS	26,0 %	Virkelig verdi
Energy Ventures II KS	22,1 %	Virkelig verdi
Energy Ventures III AS	25,0 %	Virkelig verdi
Energy Ventures III GP LP	25,0 %	Virkelig verdi
Energy Ventures III LP	18,7 %	Virkelig verdi
Energy Ventures IS	19,1 %	Virkelig verdi
Harbert European Real Estate Fund II	25,9 %	Virkelig verdi
Harbert European Real Estate Fund III	9,8 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund I (GP-I) Ltd	40,0 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund I (GP-II) Ltd	40,0 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund I (LP-I) Limited	76,1 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund II (GP-I) Ltd	40,0 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund II (GP-II) Ltd	40,0 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited	74,5 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund III (GP-I) Ltd	4,2 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund III (GP-II) Ltd	4,2 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited	25,1 %	Virkelig verdi
Intera Fund I	12,0 %	Virkelig verdi
Marical Inc	22,4 %	Virkelig verdi
NMI AS	12,5 %	Virkelig verdi
NMI Frontier	12,5 %	Virkelig verdi
NMI Fund III	31,3 %	Virkelig verdi
NMI Global	12,5 %	Virkelig verdi
NRP Fleetfinance IV D.I.S	20,0 %	Virkelig verdi
SPV Herkules II LP	81,5 %	Virkelig verdi

NOTE 8 INVESTERINGSEIENDOM**Investeringsseiendom**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Balanseført verdi 1.1.	1 828 917	1 981 853
Tilgang ved kjøp	65 450	640 189
Tilgang ved påkostning	325 159	1 219
Avgang	- 2 435	- 814 807
Netto verdiendring av investeringsseiendom	169 358	20 463
Balanseført verdi 31.12.	2 386 449	1 828 917

Inntekter fra investeringsseiendom

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Leieinntekt fra eiendommer	73 612	92 071
Direkte eiendomsrelaterte kostnader	- 11 226	- 11 449
Netto verdiendring investeringsseiendommer	169 358	20 463
Sum	231 744	101 085

Beregning av virkelig verdi av investeringsseiendom

Investeringsseiendommene vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for i en transaksjon mellom velinformerte, frivillige parter. Ved fastsettelse av markedsleie og avkastningskrav sees det hen til markedspriser.

Alle konsernets utleieeiendommer verdsettes årlig basert på kontantstrømsmodeller. Fremtidige kontantstrømmer beregnes fra inngåtte leiekontrakter, samt fremtidig kontantstrøm basert på en forventet markedsleie. Det er ikke innhentet verdsettelse fra eksterne på utleieeiendommene. Andre investeringsseiendommer enn utleieeiendommer, primært tomter til eiendomsutvikling og boligprosjekter, verdsettes basert på takst. Se note 2 for en nærmere beskrivelse av forutsetninger som er benyttet ved beregning av virkelig verdi.

NOTE 9 SKATTER**Skattekostnad består av**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
-------------------	-------------	-------------

Betalbar skatt av årets overskudd

Årets betalbare skatt	295 622	185 767
Justering tidligere perioder	13 422	26 804
Sum betalbar skatt	309 044	212 571

Kostnad ved utsatt skatt

Årets resultatførte endring i utsatt skatt	151 184	49 067
Virkning av endring i skattesats og skatt tidligere år	29 785	5 788
Sum utsatt skatt	180 969	54 855

Skattekostnad	490 013	267 426
----------------------	----------------	----------------

Betalbar skatt i balansen

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Årets betalbare skatt	295 622	185 767
Skatt på avgitt konsernbidrag		- 7 000
Skattegjeld fra tidligere år	37 917	84 290
Innbetalt forhåndsskatt	- 61 546	- 89 170
Omregningsdifferanser	5 397	- 6 838
Betalbar skatt	277 390	167 049

Avstemming fra nominell til effektiv skattesats

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Resultat før skattekostnad	1 438 358	2 942 821
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (27 %)	388 357	823 990
Underskudd og andre fradrag uten nettoeffekt på skatt	- 567	- 1 806
Verdijustering utsatt skattefordel		
Amortisering goodwill		
Ikke skattepliktige netto inntekter (-) / kostnader (+) fra verdipapirer	160 951	- 556 833
Andre ikke skattepliktige inntekter	- 19 605	- 40 876
Justering tidligere perioder	43 207	32 593
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	- 82 330	10 358
Skattekostnad	490 013	267 426

Effektiv skattesats	34,1 %	9,1 %
----------------------------	---------------	--------------

Skatt innregnet direkte i egenkapitalen

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Aktuarmessige tap på pensjonsforpliktelser (se note 19)	2 098	- 3 627
Kontantstrømsikring (se note 28)	7 284	- 1 023
Sum skatt innregnet i totalresultat	9 382	- 4 650

Utsatt skattefordel og utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Varer	- 8 482	14 335
Fordringer	8 479	8 416
Aksjer og andeler	- 359 482	- 186 533
Andre forskjeller	26 314	13 714
Varige driftsmidler	- 112 932	41 868
Investeringseiendommer	- 51 402	- 89 051
Immaterielle eiendeler	- 273 348	- 146 318
Netto pensjoner	53 938	46 635
Skattemessig fremførbare underskudd	389 980	311 775
Sum	- 326 935	14 841
Nedvurdering av utsatt skattefordel	- 271 211	- 243 927
Netto balanseført verdi 31.12 av utsatt skattefordel (+) / skatteforpliktelse (-)	- 598 146	- 229 086

Balanseført utsatt skattefordel vurderes ved hver balansedag og nedskrives i den grad det ikke lengre er sannsynlig at skattefordelen kan utnyttes mot skattepliktig inntekt.

Utsatt skattefordel og -forpliktelse måles basert på forventede skattesatser i den perioden forpliktelsen skal gjøres opp eller eiendelen skal realiseres, som følge av vedtatte eller tilnærmet vedtatte skattesatser og -lover på balansedagen.

Brutto skattemessig fremførbare underskudd, utløpstidspunkter

Beløp i NOK 1 000	2014
2015	11 575
2016	16 579
2017	20 245
Etter 2017	331 807
Uten tidsbegrensning	1 423 800
Sum skattemessig fremførbare underskudd	1 804 006

Endring i netto balanseført utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Netto balanseført verdi 1. januar	- 229 086	- 187 243
Omregningsdifferanser	- 40 938	3 592
Kjøp og salg av datterselskap	- 156 535	14 070
Resultatført i perioden	- 180 969	- 54 855
Skatt ført mot totalresultatet	9 382	- 4 650
Netto balanseført verdi 31.12	- 598 146	- 229 086

Som en følge av en uttalelse fra IFRIC har Ferd i 2014 innregnet utsatt skatt på investeringseiendommer. Tidligere ble det ikke innregnet utsatt skatt på de investeringseiendommer som var ventet solgt som aksjeselskap, ettersom slike salg er innenfor fritaksmodellen og derfor skattefritt. Det er Ferd's oppfatning at denne skatteforpliktelsen med svært liten sannsynlighet vil komme til forfall. Effekten utgjør ca 84 millioner kroner.

Som følge av endret rettsstilstand for suksesshonorar (carried interest) i PE-fond endres Ferd's skattegrunnlag fra slike investeringer. Beskatningen for perioden tilbake til 2007 vil bli endret med økt fradrag som resultat. Dette økte fradraget blir først hensyntatt i skattegrunnlaget når Ferd får endelig vedtak fra skattemyndighetene.

NOTE 10 GEOGRAFISK FORDELING AV SALGSINNTEKTER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Norge	5 203 182	4 344 143
Tyskland	1 167 291	1 051 213
Sverige	1 139 845	1 042 083
USA	549 501	417 983
Nederland	540 645	504 199
Russland	488 551	445 504
Canada	455 394	358 719
Danmark	413 059	289 451
Storbritannia	383 705	226 375
Spania	284 621	245 677
Østerrike	277 656	365 165
Finland	210 081	153 814
Frankrike	190 644	191 838
Verden for øvrig	1 823 522	1 322 169
Sum salgsinntekter	13 127 697	10 958 333

Salgsinntektene er fordelt basert på kundens hjemstat.

NOTE 11 LØNSKOSTNADER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Lønn	2 384 921	1 950 286
Sosiale avgifter	321 620	227 665
Pensjonskostnader (se note 19)	103 049	75 618
Andre ytelser	58 838	52 117
Sum	2 868 428	2 305 685

Gjennomsnittlig antall årsverk	4 427	3 870
--------------------------------	-------	-------

Lønn og honorarer til konsernledelsen

Beløp i NOK 1 000	2014				2013			
	Lønn	Bonus	Naturaltelser	Pensjon	Lønn	Bonus	Naturaltelser	Pensjon
Konsernsjef, John Giverholt	3 300	3 276	186	1 062	3 287	2 297	234	1 218
Øvrige medlemmer av konsernledelsen	4 550	7 627	501	1 038	4 637	7 898	421	1 664
Sum	7 850	10 904	688	2 100	7 924	10 195	655	2 882

Konsernsjefens bonusordning er begrenset oppad til 6,0 mill. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferd's kollektive pensjonsordninger for lønn under 12 G. Dette er en innskuddsordning (se også note 19). Konsernsjefen har dessuten en ytelsesordning for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G men oppad begrenset til ca 2,2 mill , samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratre ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratre sin stilling.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

NOTE 12 IMMATERIELLE EIENDELER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Goodwill (se note 13)	2 717 241	1 453 289
Andre immaterielle eiendeler	1 400 714	823 025
Balanseført verdi 31.12.	4 117 955	2 276 314

2014

Beløp i NOK 1 000	Software	Varemerker	Patenter og rettigheter	utviklingskostnader	Aktiverte	Kunde -relasjoner	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	365 967	165 438	252 896	167 193	555 962	1 507 456	
Tilgang ved oppkjøp	1 752		358 870	52 041	300 222	712 885	
Ordinære tilganger	23 526	250	65 065	79 359		168 200	
Avgang	- 62 749					- 62 749	
Omregningsdifferanse	27 124		18 063	11 000		56 187	
Anskaffelseskost 31.12.	355 620	165 688	694 894	309 593	856 184	2 381 979	
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	310 870	10 720	240 704	3 877	118 260	684 431	
Tilgang avskrivninger ved oppkjøp	1 765		57 175	15 958	50 222	125 120	
Årets avskrivninger	26 318	4 020	50 734	22 974	84 782	188 828	
Avgang	- 62 749					- 62 749	
Omregningsdifferanser	28 812		15 990	833		45 635	
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	305 016	14 740	364 603	43 642	253 264	981 265	
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.							
Balanseført verdi 31.12.	50 604	150 948	330 291	265 951	602 920	1 400 714	
Økonomisk levetid	3-5 år	> 20 år til ubegrenset	3-10 år	10 år	10-15 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

2013

Beløp i NOK 1 000	Software	Varemerker	Patenter og rettigheter	utviklingskostnader	Aktiverte	Kunde- relasjoner	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	308 788	162 738	224 951	110 252	430 550	1 237 279	
Tilgang ved oppkjøp	8 291				120 694	128 985	
Ordinære tilganger	32 509	2 700	70	41 938	4 718	81 935	
Avgang	- 16 623					- 16 623	
Omregningsdifferanse	33 002		27 875	15 003		75 880	
Anskaffelseskost 31.12.	365 967	165 438	252 896	167 193	555 962	1 507 456	
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	254 085	6 700	188 738	2 234	67 889	519 646	
Tilgang avskrivninger ved oppkjøp	7 760					7 760	
Årets avskrivninger	27 764	4 020	26 449	1 531	47 719	107 483	
Avgang	- 7 797				2 652	- 5 145	
Omregningsdifferanser	29 058		25 517	112		54 687	
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	310 870	10 720	240 704	3 877	118 260	684 431	
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	3 387					3 387	
Balanseført verdi 31.12.	55 097	154 718	12 192	163 316	437 702	823 025	
Økonomisk levetid	3-5 år	> 20 år til ubegrenset		3-10 år	10 år	10-15 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

Forskning og utvikling

Kostnadsførte utgifter til forskning og utvikling i regnskapsåret 2014 utgjorde 149 millioner kroner. Tilsvarende kostnad for 2013 var 138 millioner kroner.

NOTE 13 GOODWILL OG OPPLYSNINGER OM VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER

I samsvar med IFRS 3 Virksomhetssammenslutninger, har netto eiendeler for oppkjøpte selskaper blitt vurdert til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Den resterende del av vederlaget etter at kjøpesummen har blitt allokert til identifiserbare eiendeler og gjeld, er behandlet som goodwill. Tabellene under viser verdien og bevegelsene i de ulike goodwillpostene i konsernet:

2014							
Beløp i NOK 1000	Interwell	Jacilla (skisporet.no)	Norrwin AB Servi (Lundhags)	Alf Valde	Elopak Europa	Seco Invest (TeleComputing)	Sum
Anskaffelseskost 1.1.			386 289	1 406	15 274	508 398	593 969
	1 212						336
Tilgang	016	4 330					1 234
Avgang			- 105				984
Valutaomregningsdifferanser					33 006		- 105
							33 006
Anskaffelseskost 31.12.	1 212	4 330	386 289	1 301	15 274	541 404	612 607
	016						2 773
							221
Akkumulerte nedskrivninger 1.1.						52 047	
							52 047
Tilgang							
Nedskrivninger							
Avgang							
Valutaomregningsdifferanser					3 933		
							3 933
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.						55 980	
							55 980
Balanseført verdi 31.12.	1 212	4 330	386 289	1 301	15 274	485 424	2 717 241
	016					612 607	

Endringer i 2014:

I 2014 har Ferd kjøpt seg opp ytterligere fra 34 % til 58 % i Interwell, og dermed oppnådd kontroll over selskapet. Oppkjøpet er gjort med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2014. Gjennom oppkjøpet har Ferd økt patenter og rettigheter med 298 millioner kroner (se [note 7](#)), aktiverte utviklingskostnader med 36 millioner kroner, kunderelasjoner med 250 millioner kroner, i tillegg til goodwill på ca 1212 millioner kroner. Goodwillen er ikke skattemessig fradragsberettiget. Kostpris for aksjene i Interwell AS utgjør ca 895 millioner kroner, hvorav 496 millioner er betalt kontant i 2014 og 399 millioner kroner var verdien av aksjeposten før oppkjøpet. Aksjene i Interwell ble frem til oppkjøpet målt til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Det er innregnet 601 millioner kroner i ikke-kontrollerende interesser på oppkjøpstidspunktet, beregnet som deres forholdsmessige andel av foretakets identifiserbare nettoeiendeler. Interwell har påvirket Ferdskonsernregnskap med 856 millioner i driftsinntekter og 315 millioner i EBITDA i 2014.

I 2014 har Swix Sport kjøpt 55 % av aksjene i Jacilla AS, som igjen drifter portalen www.skisporet.no. Det ble videre gjennomført en rettet emisjon i oktober som medførte at Swix Sport AS har økt sin eierandel til 61,5%. Oppkjøpet er gjort med regnskapsmessig virkning fra 1. november 2014. Gjennom oppkjøpet har Swix Sport økt goodwill med drøyt 4 millioner kroner. Goodwillen er ikke skattemessig fradragsberettiget. Kostpris for aksjene i Jacilla AS utgjør tkr. 2.775 og er betalt kontant i 2014. Det er innregnet 2 millioner kroner i ikke-kontrollerende interesser på oppkjøpstidspunktet, beregnet som deres forholdsmessige andel av foretakets identifiserbare nettoeiendeler. Jacilla har påvirket Ferdskonsernregnskap med tkr. 722 i driftsinntekter og tkr. 44 i EBITDA i 2014.

29. august 2014 inngikk TeleComputing AS avtale om kjøp av 100 % av aksjene i Alcom AS. Alcom er et selskap tilhørende på Bryne i Rogaland med fokus på varer og tjenester knyttet til IT drift og kommunikasjonsløsninger. Oppkjøpet har gitt Ferd økte merverdier knyttet til patenter med 4 millioner kroner, i tillegg til økt goodwill på drøyt 18 millioner kroner. Kjøpesummen utgjør 28 millioner kroner og deler av oppkjøret for aksjene i Alcom ble gjennomført med aksjer i Seco Invest. Alcom har bidratt med 20 millioner i driftsinntekter og en halv million i EBITDA i eiertiden.

2013							
Beløp i NOK 1000		Norrwin AB Servi (Lundhags)	Alf Valde	Elopak Europa	Seco Invest (TeleComputing)		Sum
Anskaffelseskost 1.1.		1 385	16 053	448 571	593 969		1 059 978
Tilgang	386 289	21					386 310
Avgang			- 779				- 779
Valutaomregningsdifferanser				59 827			59 827
							1 505 336
Anskaffelseskost 31.12.	386 289	1 406	15 274	508 398	593 969		
Akkumulerte nedskrivninger 1.1.			563	45 700			46 263
Nedskrivninger							
Avgang			- 563				- 563
Valutaomregningsdifferanser				6 347			6 347
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.				52 047			52 047
Balanseført verdi 31.12.	386 289	1 406	15 274	456 351	593 969		1 453 289

Endringer i 2013:

I 2013 har Ferd kjøpt Servi Group AS med regnskapsmessig virkning fra 1. august 2013. Gjennom oppkjøpet har Ferd økt kunderelasjoner med 120,7 millioner kroner (se note 7), i tillegg til goodwill på ca 386 millioner kroner. Kostpris for aksjene i Servi Group AS utgjorde ca 672 millioner kroner, hvorav 288 millioner er gjeldsfinansiert. Servi har påvirket Ferdskonsernregnskap med 354 millioner i driftsinntekter og 17 millioner i EBITDA i 2013.

Oppkjøpsanalysen på Lundhags og Alf Valde (oppkjøp i 2012) er i 2013 marginalt endret.

Nedskrivningstester for goodwill:

Goodwill allokeres til konsernets kontantgenererende enheter og testes for verdifall årlig, eller oftere hvis det er indikatorer på at beløpene kan ha vært utsatt for verdifall. Testing for verdifall innebærer fastsettelse av gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten. Gjenvinnbart beløp blir fastsatt ved å neddiskontere forventede kontantstrømmer, basert på den kontantgenererende enhetens forretningsplaner. Diskonteringsrente benyttet på de fremtidige kontantstrømmene er basert på konsernets vektete gjennomsnittlige kapitalkostnad (WACC), tilpasset markedets oppfatning av risikoforhold for de enkelte kontantstrømmergenererende enheter. Vekstrater er benyttet for å fremskrive kontantstrømmer utover periodene dekket av forretningsplanene.

Kontantgenererende enheter:

Goodwillpostene som er spesifisert over knytter seg til Ferd Capitals investeringer i konsernselskapene Elopak, Telecomputing, Interwell, Servi, samt noen mindre goodwillposter i underkonsernene Swix og Mestergruppen.

Goodwill vedrørende Elopak er allokert til den kontantgenererende enheten Europa, som består av Elopaks europeiske markeder samt den interne produksjons- og forsyningsorganisasjonen. Denne goodwillposten har en bokført verdi på 485 millioner kroner pr. 31.12.2014. Begrunnelsen for å definere Europa som kontantgenererende enhet er dynamikken i det europeiske markedet. Trenden er at kunder slår seg sammen og lett har tilgang på tilbudet i hele Europa. Elopak tilpasser seg kundene ved å fordele produksjon av kartonger for de ulike markedene i henhold til optimal produksjonseffektivitet i Europa. Historiske geografiske kriterier for produksjon og etterspørsel fra kunder er ikke lenger så fremtredende. Som følge av utviklingen, vil splitten av marginer langs Elopaks verdikjede kunne endres fra et år til et annet, hvilket fører til at samlet europeisk virksomhet blir den beste indikatoren for å vurdere om verdien av goodwill er intakt.

Goodwill tilknyttet Telecomputing knytter seg til Telecomputings virksomhet i Norge og Sverige. Goodwillen har en bokført verdi på 613 millioner kroner per 31.12.2014, etter at Telecomputing har ervervet Alcom i 2014 som medførte en økning av goodwill på 19 millioner kroner. Telecomputing er for nedskrivningsformål vurdert som én kontantgenererende enhet som følge av likeartet virksomhet og de synergiene som høstes på tvers av selskapene under Seco Invest AS.

Goodwill i Mestergruppen er tilknyttet oppkjøpet av Alf Valde AS (Byggeriet Digernes) gjennomført i 2012. Goodwillen utgjør 15 millioner kroner. Alf Valde er etter oppkjøpet blitt svært godt integrert i Mestergruppens virksomhet, deler kjøps- og salgsbetingelser for alle varer, og Mestergruppens innkjøpsbonuser er dessuten påvirket av hele konsernets samlede innkjøp. Byggeriet Digernes inngår således i hele Mestergruppens samlede virksomhet og vurderes som én felles kontantgenererende enhet ved testing for verdifall.

Goodwill i Swix er fra tidligere år knyttet til oppkjøpet av Norrwin AB, med merkevaren Lundhags i Sverige i 2012. Goodwillen utgjør en drøy million per 31.12.14. Norrwin har i tillegg å produsere og selge Lundhags-produkter overtatt som Swix' distributør i det svenske markedet, og selskapet er således svært integrert i Swix' virksomhet. For nedskrivningsformål vurderes derfor Norrwin sammen med Swix forøvrig som en felles kontantgenererende enhet.

I 2014 har Swix Sport ervervet 61,5 % av aksjene i Jacilla AS. Gjennom oppkjøpet har Swix Sport økt goodwill med drøyt 4 millioner kroner. Oppkjøpet er gjort med regnskapsmessig virkning fra november 2014, og det er ikke foretatt nedskrivningstest av denne goodwillen i år.

Goodwill identifisert ved oppkjøpet av Servi, gjennomført i 2013, med en balanseført verdi pr 31.12.14 på 386 millioner kroner, er allokert til Servi samlet som kontantgenererende enhet. Dette skyldes Servis samordnede og velintegrerte virksomhet.

Oppkjøpet av Interwell i 2014 har medført en innregning av goodwill på 345 millioner kroner på Ferd-nivå. Denne goodwillen er allokert til hele Interwell som en felles kontantgenererende enhet, som er det nivået Ferd følger opp Interwell. I Interwell-konsernet eksisterer det imidlertid ytterligere 867 millioner kroner i goodwill fra oppkjøp gjennomført av Interwell. Denne goodwillen er allokert til to separate kontantgenererende enheter, Interwell Norge og Interwell Technology, da disse forretningsområdene genererer inngående kontantstrømmer separat.

Verdifalltest og forutsetninger lagt til grunn:

Gjennvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten, beregnes basert på nåverdberegning av forventede kontantstrømmer. Kontantstrømmene som legges til grunn for verdifalltesten er basert på forutsetninger om fremtidige salgsvolum, utsalgspriser og direkte kostnader. Disse forutsetningene baseres på historisk erfaring fra markedet, vedtatte budsjetter og konsernets forventninger om endringer i markedet. Ved gjennomføring av verdifallstest er konsernets forventninger at det ikke vil være vesentlige endringer i dagens handelsnivå, slik at forventet kontantstrøm i stor grad er en videreføring av observerte trender.

Fastsatt kontantstrøm neddiskonteres med diskonteringsrente. Benyttet diskonteringsrente og andre forutsetninger er vist nedenfor.

Beregnet gjennvinnbart beløp i verdifallstestene er positive, og basert på testene konkluderes det med at det ikke foreligger verdifall som vil medføre nedskrivning i 2014. Usikkerheten forbundet med forutsetningene testingen for verdifall bygger på er belyst gjennom sensitivitetsanalyser. Konklusjonene er testet for endringer i diskonteringsrenten og vekstrate. Sensitivitetsanalysene viser at det er stor avstand før verdifall er aktuell.

Nærmere beskrivelse av forutsetninger benyttet:

	Diskonteringsrente etter skatt (WACC)		Diskonteringsrente før skatt		Vekstrate år 2-5		Langsiktig vekstrate	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Elopak Europa	4,0 %	4,9 %	5,7 %	6,9 %	2,0 %	2,0 %	0,0 %	0,0 %
Seco Invest	4,4 %	5,8 %	5,9 %	6,5 %	8,0 %	8,0 %	0,0 %	0,0 %
Servi			5,9 %		3,5 %		2,5 %	
Alf Valde	9,1 %	8,9 %	12,0 %	12,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Lundhags	7,5 %	7,5 %	10,0 %	10,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Interwell Norge	10,0 %				5,0 %		2,0 %	
Interwell Technology	10,0 %				25,0 %		2,0 %	

Diskonteringsrenten reflekterer markedets vurdering av risiko knyttet til den kontantgenererende enheten. Diskonteringsrenten er fastsatt basert på gjennomsnittlig vektet kapitalavkastningskrav for bransjen. Denne satsen er ytterligere justert for å reflektere spesifikke risikoforhold knyttet til den kontantgenererende enheten som ikke er reflektert i kontantstrømmene. Ettersom Elopak har funksjonell valuta Euro er det også tatt utgangspunkt i en Euro-rente som ligger en del lavere enn NOK-renter.

Gjennomsnittlig vekstrate er i perioden 2 til 5 år basert på Ferd's forventninger om markedsutviklingen som virksomheten opererer i. Ferd benytter en stabil vekstrate for å ekstrapolere kontantstrømmer utover 5 år.

EBITDA representerer driftsmargin før avskrivninger, og er estimert basert på forventet fremtidig utvikling i markedet. Kommiterte effektivitetsprogrammer for driften er hensyntatt. Endringer i utfallet for disse initiativene kan påvirke fremtidig estimerte EBITDA.

Det er tatt hensyn til investeringskostnader nødvendig for å møte forventet vekst i inntektene. Basert på ledelsens vurderinger, inkluderer ikke estimerte investeringskostnader investeringer som forbedrer den nåværende ytelsen til eiendeler. De relaterte kontantstrømmer har blitt behandlet tilsvarende.

NOTE 14
VARIGE DRIFTSMIDLER
2014

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	652 461	4 503 762	279 758	5 435 981
Tilgang ved oppkjøp		429 621	44 396	474 017
Ordinære tilganger	136 057	574 131	35 390	745 578
				- 509
Avgang	- 14 109	- 456 848	- 38 964	921
Valutaomregningsdifferanser	35 673	233 700	8 583	277 956
				6 423
Anskaffelseskost 31.12.	810 082	5 284 366	329 163	611
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	302 377	2 990 885	227 651	3 520 913
Akkumulerte avskrivninger oppkjøp		192 060	16 357	208 417
Årets avskrivninger	21 880	399 897	28 369	450 146
Årets nedskrivninger		6 924		6 924
				- 430
Avgang avskrivninger	- 4 693	- 391 402	- 34 488	583
Valutaomregningsdifferanser	19 558	201 666	9 944	231 168
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	339 122	3 400 030	247 833	3 986 985
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 788	46 975	279	50 042
Balanseført verdi 31.12.	470 960	1 884 336	81 330	2 436 626
Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	5-50 år	5-15 år	3-13 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	
Tomter avskrives ikke				

2013

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	410 487	3 697 636	230 510	4 338 633
Tilgang ved oppkjøp	28 560	63 927	4 461	96 948
Ordinære tilganger	179 922	477 799	19 405	677 126
				- 184
Avgang	- 7 356	- 147 103	- 29 856	315
Valutaomregningsdifferanser	40 848	411 503	55 238	507 589
				5 435
Anskaffelseskost 31.12.	652 461	4 503 762	279 758	981
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	248 148	2 505 978	188 472	2 942 598
Akkumulerte avskrivninger oppkjøp	10 926	30 426	3 521	44 873
Årets avskrivninger	17 158	290 586	22 343	330 087
Årets nedskrivninger		3 616		3 616
				- 157
Avgang avskrivninger	- 2 235	- 135 272	- 19 538	045
Valutaomregningsdifferanser	28 380	295 551	32 853	356 784
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	302 377	2 990 885	227 651	3 520 913
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 288	33 455	268	36 011
Balanseført verdi 31.12.	350 084	1 512 877	52 107	1 915 068
Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	5-50 år	5-15 år	3-13 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	
Tomter avskrives ikke				

NOTE 15 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Salgs- og administrasjonskostnader	217 841	205 906
Leie av bygninger o.l.	266 802	249 407
Honorarer til revisor, advokater, konsulenter	210 874	182 866
Reisekostnader	183 155	153 365
Tap og endring i nedskrivning for verdifall kundefordringer	60 117	28 052
Andre kostnader	430 821	328 996
Sum	1 369 610	1 148 592

NOTE 16 KOSTNADSFØRTE HONORAR TIL REVISORER

Revisjons- og rådgivningsselskapet Ernst & Young AS er Ferd's konsernrevisor. Enkelte selskaper i konsernet revideres av andre revisjonsselskaper.

Beløp i NOK 1 000	Revisjonshonorar	Andre attestasjonstjenester	Skattemessige tjenester	Andre tjenester utenfor revisjon	Sum
2014					
Ernst & Young	11 313	176	5 649	1 986	19 123
Andre	2 450	9	970	2 064	5 494
Sum	13 763	185	6 619	4 050	24 617

2013					
Ernst & Young	10 598	435	3 508	2 893	17 434
Andre	1 340	461	886	227	2 914
Sum	11 938	896	4 394	3 120	20 348

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester samt økonomistøtte til de sosiale entreprenørene. Alle beløp er eks mva.

**NOTE 17
INVESTERINGER ETTER EGENKAPITALMETODEN**

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er i Ferd sitt konsernregnskap innregnet i henhold til egenkapitalmetoden.

For spesifikasjon av selskaper og eierandel henvises det til oppstilling av investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i [note 15](#).

2014

Beløp i NOK 1 000	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Lala Elopak S.A. de C.V.	Tiedemannsbyen DA	Harbert European Real Estate Fund II	Harbert European Real Estate Fund III	Andre	Sum
Eier- og stemmeandel	49%	49%	50%	26%	22%		
Anskaffelseskost 1.1	58 325	165 051	106 768	112 002	95 974	106 046	644 165
Andel av resultat 1.1	82 874	117 986	23 002	82 977	22 236	- 17	329 058
Akkumulert nedskrivning av goodwill 1.1	- 12 600					- 1 582	- 14 182
Overføring fra selskapet	- 29 879	- 98 878	- 12 765	- 63 826	- 23 517	- 5 865	- 234 730
Omregningsdifferanser/elimineringer	- 29 799	- 28 034		- 3 053	- 293	- 15 966	- 77 145
Balanseført verdi 01.01	68 921	156 125	117 005	128 100	94 400	82 616	647 167
Tilgang i løpet av året						9 370	9 370
Avgang i løpet av året				- 131 153	- 94 693	- 20 212	- 246 058
Salg i løpet av året						- 13 619	- 13 619
Andel av årets resultat	10 116	16 039	- 2 844			7 057	30 367
Nedskrivning av goodwill						- 359	- 359
Overføringer fra selskapet	- 7 184	- 15 128					- 22 312
Føringer direkte mot egenkapitalen	- 3 550						- 3 550
Omregningsdifferanser/elimineringer	16 441	12 821		3 053	293	8 635	41 244
Balanseført verdi 31.12	84 744	169 857	114 161			73 488	442 250

Harbert-fondene er fraregnet i oversikten, da fondene er reklassifisert til omløpsinvesteringer verdsatt til virkelig verdi. Ferd har ikke lenger betydelig innflytelse i disse fondene.

2013

Beløp i NOK 1 000	Al-Obeikan factory for Packaging Co	Lala Elopak S.A. de C.V.	Tiedemannsbyen DA	Harbert European Real Estate Fund II	Harbert European Real Estate Fund III	Andre	Sum
Eier- og stemmeandel	49%	49%	50%	26%	22%		
Anskaffelseskost 1.1	54 100	153 093	106 768	112 002	51 141	101 074	578 177
Andel av resultat 1.1	76 742	100 900	8 973	54 093	11 052	- 5 721	246 039
Akkumulert nedskrivning av goodwill 1.1	- 12 600					- 1 085	- 13 685
Overføring fra selskapet	- 29 879	- 84 963		- 13 342		- 5 865	- 134 049
Omregningsdifferanser/elimineringer	- 30 016	- 29 406		- 3 053	- 293	- 14 394	- 77 162
Balanseført verdi 01.01	58 347	139 624	115 741	149 700	61 900	74 009	599 321
Tilgang i løpet av året	4 225	11 958			44 833	4 338	65 354
Avgang i løpet av året						- 8	- 8
Salg i løpet av året							
Andel av årets resultat	6 132	17 086	14 029	28 884	11 184	6 346	83 661
Nedskrivning av goodwill						- 497	- 497
Overføringer fra selskapet		- 13 915	- 12 765	- 50 484	- 23 517		- 100 681
Føringer direkte mot egenkapitalen	- 1 333	- 184					- 1 517
Omregningsdifferanser/elimineringer	1 550	1 556				- 1 572	1 534
Balanseført verdi 31.12	68 921	156 125	117 005	128 100	94 400	82 616	647 167

Oppstillingen nedenfor viser en oversikt over finansiell informasjon knyttet til Ferd's største investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter på 100 prosent basis. Oppgitte tall representerer regnskapsåret 2014. Tallene er ikke revidert.

Beløp i NOK 1 000	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Lala Elopak S.A. de C.V.	Tiedemanns- byen DA
Driftsinntekt	399 446	518 320	1 734
Driftsresultat	30 379	44 699	- 533
Resultat etter skatt og minoritet	20 491	32 749	- 6 260
Sum eiendeler	344 369	461 737	447 559
Sum gjeld	200 645	177 980	219 237

- Al-Obeikan Elopak er en kartongprodusent med fabrikk i Saudi-Arabia som selger kartong til kunder i midt-østen og nordafrika.
- Lala Elopak er en kartongprodusent med fabrikk i Mexico som selger kartonger til markedet i nord- og søramerika.
- Tiedemannsbyen DA eies av Ferd og Skanska og utvikler boligeiendommer på den gamle fabrikktomten til Tiedemanns tobakksfabrikker på Ensjø.

Eierandel, transaksjoner og mellomværende med selskap behandlet etter egenkapitalmetoden

		Salg fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet til Ferd		Ferds kortsiktige fordringer / (gjeld) netto mot tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet		Ferds garantier for tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	
Beløp i NOK 1 000	2014	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	49,0 %			4 068	129	140 346	115 268
Boreal GmbH	20,0 %						
Elocap Ltd.	50,0 %	8 587	253 820		- 8 513		
Frogn Næringspark AS	50,0 %						
Hafsløy AS	14,5 %						
Hunstad Sør Tømteselskap AS	31,6 %		425	10 712			
Impresora Del Yaque	51,0 %	23 607	2 498	1 368	686		
Kråkeland Hytteservice AS	33,5 %						
Lala Elopak S.A. de C.V.	49,0 %	15 044	20 487	1 701	2 235		
Lofoten Tømteselskap AS	35,0 %		32	1 610			
Madla Byutvikling AS	33,3 %						
Siriskjær AS	50,0 %			59			
Solheim	33,1 %						
Byutviklingselskap AS							
Sporafjell	50,0 %			5 262			
Utviklingsselskap AS							
Tøstarustå Byutvikling AS	33,3 %						
Tiedemannsbyen DA	50,0 %	1 375	5 500	4 172	4 365		
Sum		48 613	282 762	28 952	- 1 098	140 346	115 268

NOTE 18 SPESIFIKASJON AV FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER**Finansinntekter**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Renteinntekter fra bankinnskudd	46 635	71 663
Renteinntekter fra nærtstående parter	21 596	11 453
Andre renteinntekter	7 440	1 032
Agio og andre finansinntekter	466 907	228 710
Sum	542 578	312 858

Finanskostnader

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Rentekostnader til kredittinstitusjoner	150 966	147 131
Rentekostnader til nærtstående parter	26 158	35 797
Andre rentekostnader	48 748	48 467
Disagio og andre finanskostnader	343 830	677 102
Sum	569 702	908 497

Ingen av disse finanspostene er resultat fra finansielle instrumenter målt etter virkelig verdi.

NOTE 19 PENSJONSKOSTNADER OG FORPLIKTELSE**KONSERNETS PENSJONSORDNINGER**

Konsernets selskaper har etablert pensjonsordninger i samsvar med lokale lover. Ansatte i konsernets selskaper i Norge deltar i ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte pensjonsordninger som tilfredsstiller krav til obligatorisk tjenstepensjon.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Ytelsesbaserte pensjonsordninger gir de ansatte rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser. Konsernets netto forpliktelse med hensyn på ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver pensjonsordning. Forpliktelsen er et estimat for fremtidige ytelser som ansatte har opptjent basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ytelsene neddiskonteres til nåverdi og balanseført forpliktelse reduseres med virkelig verdi av pensjonsmidler for fondsbaserte pensjonsordninger. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører actuarielle gevinster og tap. Actuarmessige gevinster og tap, samt gevinster og tap som følge av avkortning eller avslutning av pensjonsordninger innregnes umiddelbart i totalresultatet.

De ytelsesbaserte pensjonsordningene består av kollektive ordninger samt enkelte tilleggsordninger som blant annet omfatter ansatte med pensjonsgrunnlag over 12 G og AFP.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Ved innskuddsbaserte pensjonsordninger begrenser konsernets forpliktelser seg til å innbetale spesifikke innskudd. Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatregnskapet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Andre langsiktige ytelser som følge av tjeneste

Ferd har i tillegg til pensjonsordningene beskrevet over forpliktelser knyttet til fremtidige helseytelser for enkelte grupper av ansatte i USA.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

Ferd har ytelsesordninger i flere land med varierende økonomiske forhold som vil påvirke forutsetningene som legges til grunn ved beregning av pensjonsforpliktelser. Fastsettelsen av parametre er tilpasset forhold i det enkelte land. Diskonteringsrenten fastsettes som et veid gjennomsnitt av avkastningen på balansedagen på minst AA-ratede selskapsobligasjoner, eller statsobligasjoner i de tilfeller hvor det ikke er noe marked for AA-ratede selskapsobligasjoner. Det er benyttet statsobligasjonsrenten for norske ordninger. I den grad obligasjonen ikke har samme forfallstid som forpliktelsen, justeres diskonteringsrenten. Som actuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring lagt til grunn. Fremtidig dødelighet er basert på statistikk og dødelighetstabeller (K2013).

Økonomiske forutsetninger i norske selskaper per 31. desember

	2014	2013
Diskonteringsrente	2,70%	3,30%
Forventet lønnsvekst	3,25%	3,75%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,75%
Forventet regulering av G	3,00%	3,50%

Intervall for økonomiske forutsetninger i utenlandske selskaper per 31. desember

	2014	2013
Diskonteringsrente	1.1 - 4.52	2.00 - 4.10
Forventet lønnsvekst	0.00 - 3.75	0.00 - 1.00
Fremtidig forventet pensjonsregulering	0.00 - 1.75	0.00 - 0.60

PENSJONSFORPLIKTELSE**Avstemming av netto pensjonsforpliktelse mot balanse**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Pensjonsforpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 169	- 146
	417	973
Pensjonsfordringer for ytelsesbaserte pensjonsordninger	17 391	9 805
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 152 026	- 137 168

YTelsesBASERTE PENSJONSORDNINGER**Spesifikasjon av innregnet forpliktelse**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Nåverdi av ikke-fondbaserte pensjonsforpliktelser	- 56 988	- 51 737
Nåverdi av helt eller delvis fondbaserte pensjonsforpliktelser	- 556 128	- 617 516
Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	- 613 116	- 669 253
Virkelig verdi av pensjonsmidler	461 090	532 085
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 152 026	- 137 168

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 1.1	669 253	539 091
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	17 655	25 031
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	17 359	23 286
Demografiske estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	3 214	28 063
Økonomiske estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	70 510	- 40 622
Oppgjør pensjonsordninger	- 200 726	- 42 097
Avkorting av pensjonsordninger	- 15 612	- 48 907
Endring i pensjonsforpliktelsen ved kjøp/salg av datterselskap	9 167	191 228
Utbetalte ytelser	- 22 416	- 40 255
Arbeidsgiveravgift	73	1 148
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	64 639	33 287
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	613 116	669 253

Forventet utbetaling av pensjonsforpliktelsene

Beløp i NOK 1 000	2014
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 1-5	203 581
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 6-10	201 686
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 11-20	198 957
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 21-30	8 892
Total ytelsespensjon til forfall	613 116

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 1.1.	532 085	337 068
Forventet avkastning på pensjonsmidler	13 317	15 976
Økonomiske estimatavvik på pensjonsmidlene	19 034	26 251
Bidrag fra arbeidsgiver	10 285	34 826
Administrasjonskostnader	- 1 604	- 1 681
Tilskudd fra ansatte	1 320	
Økning i pensjonsmidler ved kjøp av datterselskaper	8 297	157 744
Oppgjør	- 154 268	- 32 021
Utbetalte ytelser	- 18 535	- 34 896
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	51 159	28 818
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	461 090	532 085

Pensjonsmidler innbefatter følgende

Beløp i NOK 1 000	Hvorav aktivt marked:	2014	2013
Egenkapitalinstrumenter	95 461	96 343	100 459
Statsobligasjoner	211 195	271 396	180 650
Bedriftsobligasjoner	4 915	58 276	78 653
Andre gjeldsinstrumenter, herunder strukturert gjeld	361	4 279	57 814
Eiendomsinvesteringer	1 415	24 102	35 899
Bankinnskudd		1 602	21 415
Andre eiendeler	1 692	5 092	57 195
Sum pensjonsmidler	315 039	461 090	532 085

Estimatavvik innregnet i totalresultat

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	- 73 724	12 559
Årets estimatavvik på pensjonsmidler (ytelsesbaserte ordninger)	19 034	26 251
Skatteeffekt (se note 9)	2 098	- 3 627
Netto estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	- 52 592	35 183

PENSJONSKOSTNADER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 28 071	- 24 824
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	131 120	100 442
Sum pensjonskostnader inkludert i årets lønnskostnad	103 049	75 618

**PENSJONSKOSTNADER YTELSESBASERTE
PENSJONSORDNINGER****Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	17 655	25 031
Tilskudd fra ansatte	- 1 320	
Avkorting av pensjonsordninger og planendringer	- 46 083	- 52 684
Arbeidsgiveravgift	73	1 148
Administrasjonskostnader	1 604	1 681
Sum pensjonskostnader fra ytelsesordninger innregnet i lønnskostnader	- 28 071	- 24 824

Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	17 359	23 286
Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 13 317	- 15 976
Sum pensjonskostnader fra ytelsesordninger innregnet i finanskostnader	4 042	7 310

NOTE 20 VARER**2014**

Beløp i NOK 1 000	Råvarer	Varer under tilvirkning	Ferdigvarer	Sum varer
Kostpris 31.12.	421 481	858 501	1 257 741	2 537 723
Ukurans per 1.1.	9 528		122 591	132 119
Tilgang ved kjøp av datterselskap	5 313			5 313
Nedskrivning	2 054	21 069	19 709	42 832
Reversert nedskrivning	- 4 997		- 25 628	- 30 625
Valutaomregning	252		6 413	6 665
Ukurans per 31.12.	12 150	21 069	123 085	156 304
Balanseført verdi 31.12.	409 331	837 432	1 134 656	2 381 419

2013

Beløp i NOK 1 000	Råvarer	Varer under tilvirkning	Ferdigvarer	Sum varer
Kostpris 31.12.	447 337	643 456	1 105 324	2 196 117
Ukurans per 1.1.	13 017	1 280	126 027	140 324
Nedskrivning	3 843		36 307	40 150
Reversert nedskrivning	- 8 600	- 1 280	- 52 678	- 62 558
Valutaomregning	1 268		12 935	14 203
Ukurans per 31.12.	9 528		122 591	132 119
Balanseført verdi 31.12.	437 809	643 456	982 733	2 063 998

NOTE 21 KORTSIKTIGE FORDRINGER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Forskuddsbetalinger	114 737	75 337
Mva og skattefordringer	116 382	125 235
Kortsiktige rentebærende fordringer	1 098	41 764
Andre kortsiktige fordringer	1 047 303	475 538
Balanseført verdi 31.12.	1 279 520	717 874

Beløp i NOK 1000	2014	2013
Kundefordringer brutto	1 714 512	1 257 292
Nedskrivninger kundefordringer	- 41 013	- 51 539
Balanseført verdi 31.12.	1 673 499	1 205 753

Sum kortsiktige fordringer	2 953 019	1 923 627
-----------------------------------	------------------	------------------

Forfalte kundefordringer etter alder

Beløp i NOK 1000	2014	2013
Opp til 30 dager	207 049	171 445
30 til 60 dager	68 377	53 778
60 til 90 dager	80 524	72 235
Over 90 dager	77 167	41 301
Sum	433 117	338 759

NOTE 22 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.14 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per 31.12.14 var:

	Antall aksjer Eierandel	
Ferd Holding AS	183 267 630	100,00%
Totalt antall aksjer	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med sine morselskap på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, ta kontakt med Ferd.

Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i Ferd AS:	Rolle	Stemmeandel	Eierandel
Johan H. Andresen	Styrets leder	69,94%	15,20%

Barna til Johan H. Andresen eier 84,8 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS.

NOTE 23 Ikke-kontrollerende interesser

Datterselskap	Interwell AS	Mesterguppen AS	Totaler
Forretningskontor	Stavanger	Oslo	
Ferds eierandel og stemmeandel	58,1 %	94,5 %	
Ikke-kontrollerende andel	41,9 %	5,5 %	
Beløp i NOK 1 000			
Ikke-kontrollerende interesse 01.01.2014		19 995	19 995
Tilgang ved kjøp av nye datterselskaper	610 480		610 480
Utbytter og kapitalendringer	- 6 224	- 673	- 6 897
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	16 070	- 333	15 737
Totalresultat tilordnet ikke-kontrollerende interesser	46 997	- 1 768	45 229
Ikke-kontrollerende interesse 31.12.2014	667 323	17 221	684 544

Sammendrag av finansiell informasjon fra datterforetakene:

Beløp i NOK 1 000	Interwell AS	Mesterguppen AS
Driftsinntekt	856 287	2 842 544
Driftsresultat	152 821	59 639
Resultat etter skatt	136 617	28 563
Anleggsmidler	1 430 201	212 066
Omløpsmidler	474 538	850 517
Langsiktig gjeld	326 097	377 779
Kortsiktig gjeld	211 086	444 378

NOTE 24 LANGSIKTIG GJELD**Langsiktig rentebærende gjeld**

Beløp i NOK 1 000	Lånebeløp i valuta 2014	Lånebeløp i NOK 2014	Lånebeløp i NOK 2013
NOK	1 876 019	1 876 019	1 617 918
USD	1 500	11 111	12 167
EUR	138 103	1 242 927	1 286 110
DKK	349 583	418 623	320 253
SEK	169 890	136 748	257 279
CHF	2 600	19 467	23 250
Balanseførte lånekostnader		- 7 002	- 8 373
Balanseført verdi 31.12.		3 697 893	3 508 604
Øvrig langsiktig gjeld		294 103	301 204
Sum langsiktige forpliktelser		3 991 996	3 809 808

Kontraktsmessige avdrag

Beløp i NOK 1 000	2014
2016	276 929
2017	216 855
2018	453 699
2019	1 987 880
2020 eller senere	1 063 635
Sum	3 998 998

Første års avdrag av langsiktig gjeld er presentert som del av kortsiktig rentebærende gjeld.

NOTE 25 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Leverandørgjeld	1 500 253	1 074 147
Skyldige offentlige avgifter	260 265	218 230
Annen kortsiktig gjeld	1 247 692	1 172 188
Sum	3 008 210	2 464 565

NOTE 26 PANTSTILLELSER, GARANTIER OG BETINGEDE FORPLIKTELSE**Bokført gjeld som er sikret ved pant**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Lånefasiliteter	2 793 173	1 845 942
Faktoring	24 525	8 383
Sum	2 817 698	1 854 325

Lånefasiliteter består av ulike kredittfasiliteter i konsernet. Disse er typisk sikret ved fordringer, varelager, driftsmidler og investeringseiendom. Rentebetingelsene er flytende renter.

Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Investeringseiendom	1 499 663	1 222 094
Andre varige driftsmidler	618 578	136 928
Varelager	876 988	497 486
Fordringer	840 472	519 078
Sum	3 835 701	2 375 586

Maksimal eksponering på ovennevnte eiendeler 3 835 701 2 375 586

Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Kommitert kapital til fondsinvesteringer	655 462	903 209
Kommiterte egenkapitalinnskudd i selskapsinvesteringer	397 614	
Garantiansvar uten sikkerhet	939 783	923 476
Klausuler vedrørende minimumskjøp i avtaler med leverandør	255 789	187 190
Andre forpliktelser 1)	130 285	108 369
Sum	2 378 933	2 122 244

1) Andre forpliktelser knytter seg hovedsakelig til tilbakekjøpsforpliktelser på salg av maskiner, samt investeringsforpliktelser knyttet til utvikling av investeringseiendom og bygging av produksjonsanlegg.

NOTE 27 RISIKOSTYRING - OPERASJONELL DRIFT

Risikostyring vedrørende investeringsvirksomheten i Ferd er omtalt i [note 6](#).

Valutarisiko

Kontrakterte valutastrømmer fra operasjonell drift sikres normalt i sin helhet, og prognostiserte kontantstrømmer sikres i en viss utstrekning. Renteutbetalinger relatert til konsernets lån i utenlandsk valuta sikres langt på vei av motgående kontantstrømmer fra konsernets virksomhet. Instrumenter som valutaterminkontrakter, valutabytteavtaler og opsjoner kan benyttes for å styre konsernets valutaeksponering.

Utestående valutaterminforretninger knyttet til operasjonell drift:

Beløp i NOK 1 000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
	NOK	325 716	EUR	- 38 180
	NOK	27 175	EUR	- 3 000
	EUR	15 400	CAD	- 22 104
	EUR	200	CHF	- 240
	EUR	10	CZK	- 276
	EUR	3 000	DKK	- 22 319
	EUR	3 000	GBP	- 2 381
	EUR	2 686	JPY	- 380 000
	EUR	3 680	NOK	- 31 415
	EUR	4 700	RUB	- 367 141
	EUR	1 500	SEK	- 14 315
	EUR	600	USD	- 731
	JPY	6 506 298	EUR	- 48 518
	PLN	2 962	EUR	- 700
	RUB	26 388	EUR	- 300
	SEK	4 766	EUR	- 500
	USD	2 300	CAD	- 2 516
	USD	30 401	EUR	- 24 400

Ca 80 % av terminforretningene med kjøp av JPY / salg av EUR forfaller i 2016 og 2017. Alle øvrige valutaterminforretningene forfaller i løpet av 2015.

Renterisiko

Konsernet har kortsiktig rentebinding på langsiktige innlån i overensstemmelse med egne retningslinjer. Dette gjelder for lån i norske kroner så vel som i utenlandsk valuta. Konsernet benytter renteswapper for å redusere renteeksponeringen ved å bytte fra flytende renter til faste renter for en del av lånene.

Utestående renteswapper

Beløp i NOK 1 000	Valuta	Beløp	Mottar	Betaler	Gjenstående løpetid
	DKK	100 000	6M CIBOR	Fast 2.97% - 4.15%	0.7 - 2.5 år
	EUR	100 000	3M EURIBOR	Fast 0.77% - 2.88%	1.2 - 5.0 år
	USD	1 089	3M LIBOR	Fast 1.27%	1.25 år
	NOK	16 916	3M NIBOR	Fast 3.3%	1.25 år
	CHF	2 178	3M LIBOR	Fast 0.82%	1.25 år

Tabellen inkluderer derivater for sikring

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for at en motpart vil misligholde sine kontraktsmessige forpliktelser som resulterer i økonomisk tap for konsernet. Konsernet har vedtatt en policy om å kun være eksponert mot kredittverdige motparter, og innhenter uavhengige kreditanalyser for alle vesentlige motparter der dette er tilgjengelig. I de tilfeller dette ikke er tilgjengelig benytter konsernet annen offentlig tilgjengelig finansiell informasjon og egen handel for å vurdere kredittverdigheten.

NOTE 28
SIKRINGSBOKFØRING - OPERASJONELL DRIFT

Sikringsreserven består av den effektive delen av akkumulerte netto endringer i virkelig verdi av kontantstrømsikring relatert til sikrede transaksjoner som foreløpig ikke har funnet sted. Bevegelser i sikringsreserven er beskrevet i tabellen nedenfor.

Beløp i NOK 1 000	2014				2013			
	Rente-swapper	Valuta-terminer	Råvare-derivater	Sum	Rente-swapper	Valuta-terminer	Råvare-derivater	Sum
Inngående balanse	- 7 728	- 25 002	- 2 997	- 35 726	- 27 989	- 8 482	640	- 35 830
Gevinst/tap på konstantstrømsikring	- 27 090	- 15 161	- 13 583	- 55 834	54 115	- 10 546	- 4 679	38 890
Resultatført inntekt/kostnad	10 884	7 226	3 550	21 660	- 25 922	- 7 855	593	- 33 185
Valutaomregning	- 1 238	921	- 733	- 1 050	- 162	- 3 673	- 743	- 4 579
Utsatt skatt (se note 9)	3 337	1 885	2 062	7 284	- 7 770	5 555	1 192	- 1 023
Effekt av kontantstrømsikring i totalresultat	- 14 106	- 5 130	- 8 703	- 27 940	20 261	- 16 520	- 3 637	104
Utgående balanse	- 21 834	- 30 132	- 11 700	- 63 666	- 7 728	- 25 002	- 2 997	- 35 726

Negative beløp representerer en forpliktelse og en reduksjon i egenkapitalen.

Gevinst/tap overført fra andre inntekter og kostnader i resultatregnskapet i perioden er inkludert i følgende poster i resultatregnskapet:

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Varekostnader	- 6 307	9 060
Andre driftskostnader	- 5 947	- 1 179
Netto finansresultat	- 9 406	25 304
Sum	- 21 660	33 185

Negative beløp representerer inntekt.

NOTE 29 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko- operasjonell drift

Likviditetsrisiko i operasjonell drift knytter seg hovedsakelig til risikoen for at Elopak, Telecomputing, Mestergruppen, Servi og Swix ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Den operasjonelle likviditetsrisikoen styres ved å ha tilstrekkelige likviditetsreserver og trekkmuligheter på bankfasiliteter og lånerammer, samt ved kontinuerlig overvåkning av fremtidige og faktiske kontantstrømmer.

Følgende tabeller gir en oversikt over konsernets kontraktsmessige løpetid for finansielle forpliktelser etter forfall. Tabellene er utarbeidet basert på den tidligste datoen konsernet kan bli pålagt å betale.

31.12.14					
Beløp i NOK 1 000	Mindre enn 1 år	1-3 år	3-5 år	Sum	
Kredittinstitusjoner	1 331 032	324 828	2 359 894	4 015 754	
Leverandørgjeld	1 500 253			1 500 253	
Øvrig langsiktig gjeld		151 847	162 703	314 550	
Offentlige avgifter og annen kortsiktig gjeld	1 247 394			1 247 394	
Sum 1)	4 078 679	476 675	2 522 597	7 077 951	

31.12.13					
Beløp i NOK 1 000	Mindre enn 1 år	1-3 år	3-5 år	Sum	
Kredittinstitusjoner	525 844	324 049	3 192 937	4 042 830	
Leverandørgjeld	1 074 147			1 074 147	
Øvrig langsiktig gjeld		256 120	45 084	301 204	
Offentlige avgifter og annen kortsiktig gjeld	935 883			935 883	
Sum 1)	2 535 874	580 169	3 238 021	6 354 064	

1) Tabellen inkluderer ikke leieforpliktelser, garantiforpliktelser og ikke balanseførte forpliktelser. Se nærmere beskrivelse av disse i [note 26](#) og [note 30](#).

Tabellen nedenfor viser forventede inn- og utbetalinger på derivater:

31.12.14					
Beløp i NOK 1 000	Mindre enn 1 år	1-3 år	Over 3 år	Sum	
Netto oppgjør					
Renteswapper	- 1 202	22 313	- 2 088	19 023	
Valutaterminer	- 38 659	- 22 761		- 61 420	
Råvarederivater	- 14 634			- 14 634	
Sum	- 54 495	- 448	- 2 088	- 57 031	

31.12.13					
Beløp i NOK 1 000	Mindre enn 1 år	1-3 år	Over 3 år	Sum	
Netto oppgjør					
Renteswapper	1 915	5 750	18 022	25 687	
Valutaterminer	- 35 969	- 19 892	- 3 437	- 59 298	
Råvarederivater					
Sum	- 34 054	- 14 142	14 585	- 33 611	

Trekkfasiliteter

Tabellen under viser en oversikt over benyttet og ubenyttede trekkfasiliteter pr 31.12.

	2014		2013	
	Benyttet	Ubenyttet	Benyttet	Ubenyttet
<u>Kassekreditt</u>				
Sikret	175 351	251 149	122 925	256 587
Usikret	114 813	694 233	163 744	526 438
<u>Lånefasiliteter</u>				
Sikret	2 701 490	7 578 816	2 300 529	7 716 123
Usikret				
<u>Faktoring</u>				
Sikret	20 376	4 149	514 191	268 634
Usikret	703 872	236 412		
Sum sikret	2 897 217	7 834 114	2 937 645	8 241 344
Sum usikret	818 685	930 645	163 744	526 438

NOTE 30 OPERASJONELLE OG FINANSIELLE LEIEAVTALER**Konsernet som utleier, operasjonell leasing**

Konsernet leier ut utstyr og anlegg ved operasjonelle leieavtaler. I hovedsak leies maskiner ut til kunder av Elopak som benytter de i sin egen produksjon.

Spesifikasjon av årets leieinntekter fra operasjonelle leasingavtaler	2014	2013
Samlet variabel leie innregnet som inntekt	110 555	101 495
Minimumsleie (herunder fast leie) innregnet som inntekt		3 933
Sum	110 555	105 428

På balansedagen har konsernet kontrahert følgende fremtidige minimumsleier:	2014	2013
Totalt forfall neste år	93 034	80 291
Totalt forfall 2-5 år	282 959	225 228
Totalt forfall etter 5 år	31 356	41 095
Sum	407 349	346 614

Beløp er oppgitt i ikke-neddiskonterte tall.

Konsernet som utleier, finansiell leasing

Spesifikasjon av årets leieinntekter fra finansielle leasingavtaler	2014	2013
Samlet variabel leie innregnet som inntekt	17 617	6 019
Finansinntekter innregnet fra avtaler om finansiell leasing		
Totale inntekter fra finansiell lease	17 617	6 019

Forholdet mellom bruttoinvesteringen og nåverdi av utestående minimumsleie:	2014	2013
Brutto fordringer fra leieavtaler	17 617	27 528
Ikke-opptjent finansinntekt	- 2 439	- 3 303
Nettoinvestering fra finansiell lease (nåverdi)	15 178	24 225

Konsernet som leietaker, operasjonell leasing

Spesifikasjon av årets leiekostnader fra operasjonelle leasingavtaler	2014	2013
Samlet variabel leie innregnet som kostnad	158 824	153 379
Minimumsleie (herunder fast leie) innregnet som kostnad	183 310	151 328
Fremleieinnbetalinger innregnet som kostnadsreduksjoner	- 171	- 934
Totale leiekostnader	341 963	303 773

Forfaller til betaling	2014	2013
Totale kostnader neste år	338 231	280 803
Totale kostnader 2-5 år	947 479	887 725
Totale kostnader etter 5 år	822 811	426 201
Total	2 108 521	1 594 729

Beløp er oppgitt i ikke-neddiskonterte tall.

Fordeling av den samme leieforpliktelsen på leieobjekt	2014	2013
		1 308
Bygninger og tomter	1 799 654	512
Maskiner og anlegg	207 495	193 384
Driftsløsøre, transportmidler og inventar	101 372	92 833
Totale leieforpliktelser knyttet til operasjonell innleie	2 108 521	1 594 729

Konsernet som leietaker - finansiell leasing

Spesifikasjon av årets leiekostnader	2014	2013
Samlet variabel leie innregnet som kostnad	6 610	8 922
Totale leiekostnader	8 922	8 922

Oversikt over fremtidig minsteleie og tilhørende nåverdi, fordelt på forfallstidspunkter:	Minsteleie	Beregnet rente	Nåverdi
Samlede forfall i løpet av ett år	1 077	25	1 052
Samlede forfall i år 2-5	131	8	123
Samlede forfall etter 5 år			
Totale leieforpliktelser knyttet til finansiell innleie	1 208	33	1 175

Netto balanseført verdi av leasede eiendeler, fordelt på anleggsklasse.	2014	2013
Driftsløsøre, transportmidler og inventar	4 005	15 447
Total balanseført verdi av leasede eiendeler	4 005	15 447

Driftsmidlene inngår også i driftsmiddelnoten ([note 14](#)).

NOTE 31 NÆRSTÅENDE PARTER

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er beskrevet i [note 12](#).

Styret og ledende ansatte

Rettigheter og forpliktelser som styremedlem fremgår av selskapets vedtekter og norsk lov. Selskapet har ingen vesentlige avtaler med foretak hvor et styremedlem har betydelig interesse. Eierandeler i Ferd AS eid av styremedlemmer fremkommer av [note 22](#). Informasjon om honorar til styremedlemmer og ledende ansatte fremkommer av [note 11](#).

NOTE 32 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ferd AS har etter balansedagen avgitt ytterligere garantier overfor tredjepart for inntil 350 MNOK. Garantien kan bli gjort gjeldende dersom den Ferd har garantert for ikke oppfyller sine leveringsforpliktelser. Garantien har en varighet på inntil fire år.

REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Ferd AS

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Ferd AS, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og konsernsjefens ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll som styret og konsernsjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon om selskapsregnskapet

Etter vår mening er selskapsregnskapet for Ferd AS avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2014 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Konklusjon om konsernregnskapet

Etter vår mening er konsernregnskapet for Ferd AS avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2014 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 29 01
www.ey.no
Medlemmer av den norske revisorforening

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og konsernsjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 27. april 2015
ERNST & YOUNG AS

Erik Mamelund
statsautorisert revisor